

Møte onsdag den 8. desember kl. 10

President: **K i r s t i K o l l e G r ø n d a h l**

D a g s o r d e n (nr. 25):

1. Innstilling fra næringskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2000 vedrørende rammeområde 9 Nærings- og handelsdepartementet og Kommunal- og regionaldepartementet, rammeområde 10 Fiskeridepartementet og rammeområde 11 Landbruksdepartementet (Budsjett-innst. S. nr. 8 (1999-2000), jf. St.prp. nr. 1 (1999-2000), St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 3 (1999-2000), og St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 12 (1999-2000) kap. 1040)
2. Innstilling fra næringskomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Terje Knudsen, Øystein Hedstrøm, Harald T. Nesvik, Vidar Kleppe og Dag Danielsen om at akvakulturnæringen blir behandlet likt med husdyrnæringen med hensyn til erstatning etter pålegg om destruksjon som følge av påvist gruppe A-sykdom (Innst. S. nr. 36 (1999-2000), jf. Dokument nr. 8:61 (1998-1999))
3. Innstilling fra næringskomiteen om endringer på statsbudsjettet for 1999 under Landbruksdepartementet (Innst. S. nr. 50 (1999-2000), jf. St.prp. nr. 11 (1999-2000))
4. Innstilling fra næringskomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Marit Nybakk, Bjarne Håkon Hanssen, Ansgar Gabrielsen, Siri Frost Sterri, Øystein Hedstrøm og Erik Dalheim om å tillate fortsatt bruk av førtilskuddet Sink Bacitracin i Norge (Innst. S. nr. 49 (1999-2000), jf. Dokument nr. 8:72 (1998-1999))
5. Innstilling fra næringskomiteen om forslag fra stortingsrepresentant Steinar Bastesen om at Statens nærings- og distriktsutviklingsfond (SND) snarest tilføres kapital som øremerkes lån og tilskudd til fiskebruk som trues av nedleggelse som følge av EØS-avtalens hygienekrav (Innst. S. nr. 48 (1999-2000), jf. Dokument nr. 8:4 (1999-2000))
6. Innstilling fra næringskomiteen om dei fiskeriavtalene Noreg har inngått med andre land for 1999 og fisket etter avtalene i 1997 og 1998 (Innst. S. nr. 43 (1999-2000), jf. St.meld. nr. 49 (1998-1999))
7. Innstilling fra næringskomiteen om endringer av løyvingar på statsbudsjettet 1999 under Nærings- og handelsdepartementet (Innst. S. nr. 51 (1999-2000), jf. St.prp. nr. 8 (1999-2000))
8. Innstilling fra næringskomiteen om forslag fra stortingsrepresentantane Per-Kristian Foss og Ansgar Gabrielsen om å be Regjeringen iverksette tiltak for å redusere skjemaveldet og antall lover og forskrifter næringslivet må forholde seg til (Innst. S. nr. 47 (1999-2000), jf. Dokument nr. 8:1 (1999-2000))
9. Referat

Presidenten: Representantene Haakon *Blankenborg*, Carl I. *Hagen*, Gunn Karin *Gjul*, Morten *Lund* og Siri Frost *Sterri*, som har vært permittert, har igjen tatt sete.

De innkalte vararepresentanter, for Hordaland fylke *Magnar Lussand* og for Østfold fylke *Morten Olsen*, har tatt sete.

Valg av settepresidenter

Presidenten: Presidenten vil foreslå at det velges to settepresidenter for Stortingets møte i dag – og anser det som vedtatt.

Presidenten ber om forslag på settepresidenter.

Tom Thoresen (A): Jeg vil foreslå Aud Blattmann og Asmund Kristoffersen.

Presidenten: Aud Blattmann og Asmund Kristoffersen er foreslått som settepresidenter. – Andre forslag foreligger ikke, og Aud Blattmann og Asmund Kristoffersen anses enstemmig valgt som settepresidenter for dagens møte.

Presidenten vil foreslå at formiddagens møte om nødvendig fortsetter utover den reglementsmessige tid kl. 15.00 til dagens kart er ferdigbehandlet. – Ingen innvendinger er kommet mot dette forslag, og det anses vedtatt.

S a k n r . 1

Innstilling fra næringskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2000 vedrørende rammeområde 9 Nærings- og handelsdepartementet og Kommunal- og regionaldepartementet, rammeområde 10 Fiskeridepartementet og rammeområde 11 Landbruksdepartementet (Budsjett-innst. S. nr. 8 (1999-2000), jf. St.prp. nr. 1 (1999-2000), St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 3 (1999-2000), og St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 12 (1999-2000) kap. 1040)

Presidenten: Etter ønske fra næringskomiteen vil presidenten foreslå at debatten blir begrenset til 1 time og 50 minutter, og at taletiden blir fordelt slik på gruppene:

Arbeiderpartiet 35 minutter, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Høyre 15 minutter hver, Senterpartiet og Venstre 10 minutter hver, og Sosialistisk Venstreparti og representanten Bastesen 5 minutter hver.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt anledning til replikkordskifte på inntil tre replikker med svar etter innlegg av hovedtalerne for hver partigruppe og etter innlegg fra medlemmer av Regjeringen.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil tre minutter.

– Dette anses vedtatt.

Morten Lund (Sp) (komiteens leder): Det er mye positivt å si om situasjonen i norsk næringsliv og norsk samfunnsøkonomi. Renten er for sterkt nedadgående, inflasjonen er låg, betydningen av moderate lønnsoppgjør er gjenoppdaget, og oljeprisen er rekordhøg. Den viktig-

ste indikatoren for meg er at ledigheten er svært låg sammenlignet med i våre naboland. Industrien har ikke flagget ut, og utenlandsk kapital har ikke flyktet, slik mange spådde for fem år siden.

Vi bør ta oss tid til å drøfte årsakene til at det på noen områder ikke går fullt så bra, hvorfor noen bransjer mangler oppdrag, og hvorfor noen bransjer og steder taper i kampen om personell. Jeg synes imidlertid vi også bør ta oss tid til å finne årsakene til at det går så godt, for å unngå at de fordelene vi har, kastes over bord i vanvare.

Mange av de bransjene som går godt, f.eks. fiskeri, havbruk, olje og tungindustri, har tidligere, og gjør det delvis fortsatt, nytt godt av beskyttende lover, som i dag betegnes som diskriminerende lover. Om en utvidet WTO-avtale hadde kommet for 30 år siden, ville situasjonen i de nevnte næringer vært en helt annen. Våre beskyttende lover for arbeidstakere når det gjelder ansettelse og arbeidstid, er strengere og stivere enn tilsvarende lover i våre naboland, men det er kanskje avgjørende for at ansatte har holdt fred og gjort sitt beste. Hva mister vi ved å «modernisere» på dette området? Kanskje er låg skatt totalt sett, i alle fall i forhold til det vi får igjen, et nasjonalt fortrinn når vi leser statistikker som sier at skatten utgjør 43 pst. av BNP i Norge mot 51 pst. i Sverige. Kanskje norske matpriser til og med er en kostnadsreducerende faktor hvis vi tar bryderiet med å sammenligne priser og lønnsnivå i ulike land? I alle fall bør vi ikke så ofte si det motsatte.

Det er bred enighet i budsjettinnstillingen fra næringskomiteen om at oljeavhengigheten må reduseres, og at staten ved direkte medvirkning og stimulanser må bidra til at investeringer, forskning og utvikling, nyskaping og innovasjon målrettes mer mot næringslivet i Fastlands-Norge. Regjeringens arbeid for å gjøre det enklere å drive næring i Norge støttes med entusiasme av komiteen. Her er det mye å hente!

Komiteen har understreket viktigheten av kompetansebygging i småbedriftene ved å øke bevilgningene til Teknologisk Institutt og Veiledningsinstituttet i Nord-Norge med henholdsvis 7 mill. og 2 mill. kr. Betydningen av at disse to institusjonene får beholde en så stor bevilgning fra staten at de ikke tvinges til å øke oppdragsmengden fra de store selskapene med god råd, ble også understreket ved behandlingen av næringsmeldingen.

En enstemmig komite vil styrke skipsverftenes økonomi ved å framskynde utbetaling av verftsstøtte, slik at halvparten betales ved kjølstrekking. Med dette blir vilkårene for verftsstøtte like gunstige som i de viktigste konkurrentlandene.

Næringskomiteen er opptatt av at kompetansen kan beholdes i oljerelaterte leverandørbedrifter. Senterpartiet er godt fornøyd med de tiltak som er foreslått av Regjeringen og av finanskomiteen i høst. Det er også viktig at det i fortsettelsen vises i praksis at oljeselskaper som bidrar mest til å jevne ut aktiviteten, blir belønnet.

Verdien av å ha nasjonal kontroll med fiskeriressursene i et svært stort og rikt havområde, kan neppe overvurderes. Både for å sikre en god nok forvaltning av ressursene og for å bidra til ny verdiskaping er den økte forsk-

ningsinnsatsen viktig. Det nye forskningsfartøyet er en start på denne satsingen.

Næringskomiteen har i lengre tid vært opptatt av tilretteleggingen for nye vekstområder innen havbruk. Komiteen har påpekt at de store mulighetene innen skjellnæringen ikke kan utnyttes før det finnes et godt nok og rimelig nok kontrollsystem for algegifter. Komiteen er opptatt av at ansvarsforholdene mellom de berørte departementer blir bedre avklart.

Komiteen har pekt på usikkerheten i landbruket som skyldes inntektssvikt knyttet til overproduksjon, økende grensehandel og mulige overføringskutt i framtiden grunnet de nye WTO-forhandlingene. Senterpartiet mener at det ikke er grunn til å ta WTO-tilpasningene på forskudd. De siste dagers uro i Seattle kan ha bidratt til at frihandelen med mat ikke får den forkjørsrett som mange har sett for seg.

Måter vi kan sikre at inntektsgapet mellom matprodusenter og andre blir redusert på, blir et sentralt tema for landbruksmeldingen. Senterpartiet vil se denne utredningen og høre folkets mening om Regjeringens forslag, før vi gir flere signaler om framtidig bruksstruktur, grensevern og råvarepriser. Samtidig ser jeg ingen dramatik i at Arbeiderpartiet, Høyre og Fremskrittspartiet gjentar velkjente synspunkter.

Det er en tydelig trend over hele Europa at hensynet til god helse og sunn og trygg mat blir vektlagt mye sterkere enn før. Norsk landbruk ønsker strenge regler for tilsetningsstoffer, genmanipulering, dyrevern og plantevern. Stortinget må velge landbrukets side og folkets side i de saker vi skal behandle om disse temaene.

Så ønsker jeg å nevne en rettelse i innstillingen som gjelder overskriften til kap. 2411, «Renter av lån i Statens Landbruksbank», som skal endres til Renter av lån til landbruksformål. Dette står på side 76 i innstillingen.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Torstein Rudihagen (A):Næringskomiteens leiar Morten Lund startar med å seie seg godt nøgd med utviklinga innanfor norsk næringsliv, og at han nå er nøgd med at det ikkje har gått føre seg noka utflagging av næringslivet. At utviklinga har vore god, har Lund nokså mykje rett i, men samtidig ser vi faktisk at ei av dei store utfordringane nå er å bevare nasjonalt eigarskap i norsk næringsliv. Det vil vere uheldig om Noreg skulle tappast for industri eller anna næringsmiljø og kompetanse.

Det er mange tiltak som i sum kan vere med på å motverke dette. Statleg eigarskap er ikkje på nokon måte eit mål i seg sjølv, men eit verkemiddel m.a. for å ta vare på nasjonal eigarskap. Arbeidarpartiet føreslo i si regjeringstid fleire tiltak: Vi føreslo eit teknologifond, eit miljøfond og eit investeringsselskap. Det har vi nå forhandla med sentrumspartia om og i alle fall fått dei med såpass langt at ein skal greie ut moglegheita for å bruke eit slikt investeringsselskap – eit partnerskap mellom stat og næringsliv.

Nå har representanten Lund fleire gonger gjort seg til talsmann for nasjonal eigarskap, og også i mange saman-

hengar for ein statleg eigarskap. Og spørsmålet mitt er: Kva meiner egentleg representanten Lund om eit slikt investeringsfond i partnerskap mellom stat og næringsliv? Er han for eit slikt fond, ut frå det han tidlegare har gitt signal om, og er det i så fall ei nokså stor usemje innbyrdes i sentrumspartia om eit slikt tiltak? Eller kan Lund på ein måte stå fram som ein garantist for at dette kan kome på plass?

Morten Lund (Sp): Jeg synes det var rett å innlede innlegget mitt med å minne om de skremslene som var for fem år siden om at utenlandsk kapital skulle flykte fra Norge. Det har ikke skjedd.

Jeg er bekymret for utenlandske oppkjøp av nøkkelbedrifter i Norge. Jeg var så glad for at Thorbjørn Jagland gjorde det til et poeng i sitt innlegg i trontaledebatten, at vi nå måtte få slutt på bitvis salg av Norge. Jeg ble tilsvarende skuffet da jeg så hva som ble Arbeiderpartiets standpunkt når det gjaldt bankstrukturen, og at den biten av Norge som heter Kredittkassen ikke skulle kunne sikres gjennom den behandlingen, én måned etter at Thorbjørn Jagland holdt sitt innlegg i trontaledebatten om at vi nå måtte ta grep for å få slutt på bitvis salg av Norge. Det er en av de største skuffelsene jeg har hatt den senere tid.

Når det gjelder å hindre utenlandske oppkjøp av nøkkelbedriftene, synes jeg at det er en god idé å få utredet et investeringsfond. Det er også sagt i finansinnstillingen fra regjeringspartiene og fra Arbeiderpartiet at det må vi få gjort. Jeg tror at det å få til et partnerskap mellom statlig og privat kapital er en bedre måte å gjøre det på enn å ha et rent statlig eid investeringsfond. Jeg tror at vi trenger flere investeringsfond av litt større størrelse enn det som det har vært snakk om før, når vi tenker på hvilke beløp som trenges for å sikre en del av de store bedriftene som jeg føler at det her i salen er bred enighet om at vi må sikre norsk eierskap av. Det å ta grep for å sikre et stabilt og godt eierskap, hindre utenlandske oppkjøp av de aller viktigste bedriftene og hindre at hovedkontor, med det de drar med seg, flyttes fra Norge, er av de punktene som Arbeiderpartiet og sentrumsregjeringen må kunne enes om.

Ansgar Gabrielsen (H): Representanten Lund sa nettopp i replikkvekslingen med Torstein Rudihagen at den største skuffelsen han hadde hatt i høst var at ikke Thorbjørn Jagland hadde fulgt opp det han hadde sagt tidligere i trontaledebatten. Det kan tyde på at Lund ikke har hatt store prøvelser i høst.

Han sa lite om landbrukspolitikken i sitt innlegg. Jeg synes kanskje det var litt rart at næringspolitisk talsmann for Senterpartiet nærmest unngikk det i sitt innlegg. Det er slik at sentrumspartiene i liten grad har vært interessert i å mene noe i den innstillingen som vi har til behandling, enten det dreier seg om WTO, bruk av BU-midler, hvordan man ser på prisutvikling, eller hva det måtte være.

Jeg har et spørsmål til Lund som går på dette med bruk av BU-midler. Det er faktisk slik at det har vært brukt hundretalls mill. kr i de senere år på å bygge opp

kapasiteten i en tid hvor en også har hatt overproduksjon. Nå opplever vi at overproduksjonen når nye høyder, og at det brukes store midler i forbindelse med dumpingsalget av norsk kjøtt som nå foregår. Flertallet sier at det må bli slutt på å bygge opp til overproduksjon ved bruk av disse BU-midlene. Det er imidlertid en merknad som ikke regjeringspartiene er med på. Betyr det at Senterpartiet faktisk mener at vi fortsatt må bygge opp til overproduksjonen ved bruk av BU-midler, slik at vi får produkter som i neste omgang må gå til dumping?

Morten Lund (Sp): Senterpartiet ønsker ikke på noe vis å unngå en landbruksdebatt. Vi er veldig opptatt av å diskutere landbrukets framtid og på hvilken måte vi skal sikre folk sunn, trygg og tilstrekkelig mat. Det blir en hovedsak i framtiden, det er jeg ikke i tvil om. Jeg viser bare til toppoppslaget i nyhetene i dag. Men vi ønsker ikke på dette tidspunktet å ta opp spørsmålet om prisutviklingen på landbruksvarer, bruksstrukturen framover og framtidig grensevern når vi om to uker får en landbruksmelding som skal gi grunnlaget for den debatten. Jeg synes det er viktig å få det grunnlaget på bordet, og vi ønsker også å få en debatt ute blant folk før de endelige konklusjonene blir trukket av Stortinget.

Når det gjelder overproduksjon, er det landbruket selv som har ansvaret for den og for kostnadene som følger av en slik produksjon. Og vi synes det er rett at de som sitter i styrende organer for å dele ut de midlene, også får vurdere på hvilken måte midlene skal brukes. Vi løfter også en pekefinger når det gjelder overproduksjon, men vi reker det som en selvfølge at vi ikke trenger å gjøre vedtak i Stortinget om detaljert bruk av de midlene. Det kan fortsatt være slik når det gjelder en del av de produksjonene der det produseres for mye i dag, at en i noen deler av landet ønsker en styrking av produksjonsgrunnlaget for å unngå kjøring att og fram av både levende dyr og produkter. Men vi har, som sagt, tillit til at de fra landbruket som er med i de organer som deler ut disse midlene, gjør det ut fra det som er best for landbrukets økonomi, og også ut fra miljømessige forhold som skal tas med i betraktningen når det gjelder å bestemme hvor produksjonen i Norge skal foregå, og hvilket omfang den skal ha.

Terje Knudsen (Frp): Senterpartiet har i Budsjettinnst. S. nr. 8 bemerket at landbruket skal være en grunnpilar i arbeidet med å holde oppe bosetting og sysselsetting i distriktene, og tar fram at det er viktig at Regjeringen fortsetter med arbeidet for å opprettholde et nasjonalt handlingsrom for utformingen av landbrukspolitikken. Hva legger Senterpartiet i dette?

Fremskrittspartiet mener at økt bruk av produksjonsnøytrale støtteformer og mer aktiv bruk av markedet for å påvirke produksjonsvolum og pris, vil føre til et jordbruk som i større grad selv tar ansvar for bl.a. overproduksjon.

Med det gjennomregulerte, støttebaserte og beskyttede utgangspunkt som norsk landbruk har i dag, vil jeg spørre: Ser ikke Senterpartiet snart et behov for en omlegging av denne politikken til et mindre subsidieavhengig landbruk?

Morten Lund (Sp): Det er ikke et hovedmål for Senterpartiet når det gjelder landbrukspolitikken, som det er det for Fremskrittspartiet, at maten skal være billigst mulig. Vi har mange målsettinger for vår landbrukspolitik, der bosetting er en av de viktige. Å sikre trygg og sunn mat er en annen, som jeg tror folk kommer til å sette fram større og større krav om i framtiden. Og jeg er sikker på at den beste måten å sikre forbrukerne på når det gjelder den matkvaliteten de vil ha, er å opprettholde det landbruket vi har i dag, unngå å presse gårdbrukerne til å jukse med kvalitet, jukse med medisin- og hormontilsetninger, som en gjør i enkelte andre land.

Behovet for et nasjonalt handlingsrom for en egen landbrukspolitik burde være innlysende. Vi har en annen geografi og et annet klima enn det en del av våre konkurrentland har. Dette er det bred enighet om på Stortinget. Men Fremskrittspartiet har en annen oppfatning av virkeligheten. De synes ikke dette er viktig. Og jeg synes det er greit at vi får det fram i den debatten vi får i tiden framover, at forbrukerne rundt omkring – når de setter fram krav om trygg matforsyning, og de ønsker sunn mat uten tilsetningsstoffer – får klar beskjed fra Fremskrittspartiet om at det partiet mener noe helt annet, nemlig at vi skal basere oss på å få maten vår fra et verdensmarked der det flommer over av det meste, men der vi ikke er sikker på hva innholdet i matvarene er. Jeg ser fram til den debatten, og håper at Fremskrittspartiet går høgt på banen, er tydelige, slik som de enkelte ganger er her i Stortinget, og får fram konsekvensene av sin politikk når det gjelder matvareforsyningen, når gjelder bosettingen og alle de andre forholdene som går inn under det som kalles for det multifunksjonelle landbruket.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Kjell Opseth (A): Stortinget handsamar i dag viktige rammevilkår for norsk næringsliv. Det gjer vi på terskelen til eit nytt årtusen, framfor alt i ein aukande grad av overgang frå eit industrisamfunn til eit kunnskapssamfunn. Vi står framfor store oppgåver når det gjeld å skaffe nye bedrifter og nye arbeidsplassar. Og det er vel å ta særdeles sterkt i å seie at dei budsjetta vi handsamar i dag, tar høgd for dei utfordringane som vi ser vi står overfor. Ja, det er vel også å ta sterkt i å seie at budsjettforliket har endra vesentleg på moglegheitene for nettopp å møte desse utfordringane vi står overfor. Men det er eit lite steg i rett lei, og eg skal kome tilbake til elementa i forliket som peikar i den retninga.

Den største mangelen ved dei budsjetta vi handsamar i dag, er at dei i liten grad peikar på tiltak som skal hjelpe fram dei nye næringane som skal erstatte det som fell bort. Dersom vi ikkje maktar å skape eit klima for framvekst av nye kunnskapsprodukt og idear, og dersom vi ikkje maktar å skaffe fram verkemiddel som gjer at desse blir etablerte i vårt land og blir verande i vårt land, vil vi få store problem med å skaffe dei arbeidsplassane som skal erstatte dei som fell bort.

Eg vil berre peike på denne striden vi har hatt om eit verkemiddel som peikar i den retning, nemleg etablerin-

ga av eit IT-kunnskapssenter på Fornebu. Det er nesten utruleg at vi skal ha måtta kjempe her i huset gong etter gong for å få etablert eit senter som kan vere med og få dei mange tusen blomstrar til å blomstre. Dersom vi ser oss rundt, ser vi at Finland har makta det, Irland har makta det, Israel har makta det, og no held Sverige og Danmark på å få det til, men i Noreg – ja, eg ventar spent på den syttande, for å få sjå om vi her i vårt land har både visjonar og ambisjonar om å møte dei utfordringane vi står overfor.

No kan ein rett nok seie at dei såkornfonda som er oppretta, har synt seg vellukka. Og næringsministeren har reist rundt, særleg i det indre austlandsområdet, og skrytt av at han fekk oppretta eit såkornfond der. Det faktiske forholdet er at det kom etter handsaming her i huset, men vi kan gjerne dele æra. Det viktigaste er at det har kome. Eg ser ikkje bort frå at vi må opprette fleire såkornfond for å skape konkurranse mellom desse fonda, slik at vi får utvikla kompetanse til å plukke ut dei gode ideane, og slik at vi på den måten får det vi ser i mange andre land, ei langt større evne til å ta hand om dei nye produkt- og tenesteideane.

Nasjonal eigarskap har vore diskutert lenge. Eg har ikkje noko imot at vi får utanlandsk kapital inn i Noreg, det kan vi ha behov for. Men det er fare på ferde når stadig meir av norsk næringsliv blir kjøpt opp av interesser utanfor landet. Eg berre syner til Dagsavisen frå i går, der førstesideoppslaget var at «Norge kjøpes opp». Det viser at stadig fleire norske bedrifter er på sal, og kjøparane er stort sett frå våre naboland eller meir fjerntliggande land. Det fortel meg at vi er nøydd til å ha ein reiskap som kan vere ei støtte for norsk næringsliv, dels i det ikkje å bli kjøpt opp. Men når norske bedrifter blir kjøpte opp, er det ofte bedrifter som står i ein situasjon der dei anten må kjøpe opp sjølve eller bli kjøpte opp. Derfor har vi behov for eit verkemiddel som kan hjelpe norsk næringsliv til å kjøpe opp ute, for på den måten å bli sterkare. Eg er heilt sikker på at vi i tida som kjem, kjem til å sjå fleire slike eksempel. Eg kunne ha nemnt dei her, men eg skal la vere. Dei vil kome i tur og orden. Derfor vil eg inderleg vone at det som er sagt i budsjettforliket om at ein skal utgreie eit investeringsselskap, blir teke på alvor, og at det ikkje er berre ei formulering som Regjeringa vil oppfatte slik at no har dei rikeleg tid.

Vi meiner alvor når vi vil ha eit investeringsselskap i fellesskap mellom staten og private som kan vere ein reiskap for norsk næringsliv i den samanhengen som eg no har nemnt. Det rare er at norsk næringsliv også etterlyser det. Kvifor er det då så vanskeleg å få det på plass? Det må vere nokre ideologiske barrierar ein eller annan stad som sperrar for at dette blir realisert.

Statsråd Sponheim har lenge freista å framstå som ein varm talsmann for små og mellomstore bedrifter. Eg må ærleg seie at då eg såg budsjettet, begynte eg å få ein mistanke om at dette ikkje var heilt rett. Det var formuleringar under både Teknologisk Institutt og Veiledningsinstituttet i Nord-Norge som kunne tyde på at han ville privatisere den biten av rettleiingstenesta for dei små og mellomstore bedriftene. Rådgevingstenesta er privatisert

frå før, det skjedde i fjor. Og dersom det er slik at ein vil avvikle statlege tilskott til Teknologisk Institutt og VINN, så vil vi vere utan verkemiddel for dei mange små og mellomstore bedriftene i den viktige fasen det er å få fram nye produkt og produktidear. Eg er glad for at komiteen har slått fast at dette er ei linje vi ikkje vil følgje.

Dei maritime næringane er spådd ei lys framtid i Noreg, og det trur eg det er brei semje om at det blir. Komiteen har ved fleire høve peikt på tiltak som er nødvendige for å få framdrift og framvekst i desse næringane, ikkje minst gjeld det skjel. Det er derfor underleg at det ikkje skal vere mogleg innanfor eit budsjett å finansiere fullt ut eit analyseapparat til Veterinærinstituttet. Og det som forundra meg endå meir, var meldinga som kom i går om at Noregs forskingsråd hadde avslått ein søknad frå Veterinærhøgskolen om bidrag til å forske nettopp på algar og alggifter. Denne næringa var ikkje verdig 580 000 kr over tre år! Eg ber om at Regjeringa no verkeleg tek dei maritime næringane på alvor, slik at vi kan få den framveksten som vi er ute etter.

Eg vil elles gjerne få lov å rette opp ein feil i eit romertalsvedtak, X, som kom inn i ei tid då det var fleirtal for denne merknaden. Ein merknad som kunne gje eit slikt vedtak, er der ikkje lenger. Den forsvann i tolvte time. Eg vil berre seie at i X går «og merknadene i Budsjett-innst. S. nr. 8 (1999-2000)» ut. Ein stryk altså akkurat den delen av X. Dette står på side 77 i innstillinga.

Presidenten: Innstillingen vil bli rettet opp på dette punkt.

Det blir replikkordskifte.

Øystein Hedstrøm (Frp): Innenfor rammeområde 11, altså landbruksbiten, står Høyre, Fremskrittspartiet og Arbeiderpartiet sammen om en del merknader som gjelder å understreke betydningen av å få til prisnedgang på norske matvarer. Vi står også sammen om å styrke heltidsbondens situasjon, og vi påpeker problemene med den store grensehandelslekkasjen, og at den forsterker problemene for norsk matvareproduksjon.

Grensehandelslekkasjen har det vært en debatt om. Vi vet at statsministerkandidat Thorbjørn Jagland har engasjert seg i dette ved å ville redusere avgiftene på alkohol, men dessverre fikk vi ikke noen løsning i budsjettforliket, slik at problemene på dette området er like store som de har vært.

Nå har Bjarne Håkon Hanssen, landbrukspolitisk talsmann, ved en rekke anledninger sagt at vi må få redusert matvareprisene med ca. 20 pst. Det er vel og bra, det støtter vi i Fremskrittspartiet sterkt. Men hvordan vi skal få dette til, sier Arbeiderpartiet lite om, for det de sier om å prioritere heltidsbrukene, vil, slik det er formulert, ikke på langt nær være nok for å få dette til.

Hva er det Arbeiderpartiet har tenkt å foreslå som virkelig monner noe på dette området, for å få til denne prisreduksjonen, som da bare betyr at man holder unna og stabiliserer prisforskjellene mellom Norge og våre naboland på grunn av Agenda 2000?

Kjell Opseth (A): Det har lenge vore sagt frå Arbeidarpartiet si side at vi står overfor store utfordringar innanfor landbrukspolitikken. Det kan i stikkord formulast slik at vi må ha ned matvareprisane, vi må ha ned overføringane, og vi må ha opp inntektene til bøndene. Det er ei likning som det ikkje er lett å få til å gå opp. Eg trur ingen har dei eksakte svara på korleis ein skal få det til heller. Men det at ein erkjenner at vi har desse utfordringane, er ei god byrjing, det er der ein må starte. Så får vi prøve å gjere dette slik at vi ikkje tar livet av dei det gjeld, på vegen – men det er det Framstegspartiet vil gjere – for då har vi ikkje bønder igjen, og då er det òg rimelig lett å få ned prisane, iallfall å få dei ned på linje med det som elles er i Europa og i våre naboland. Eg trur det er mykje betre at vi erkjenner at dette må vi ta tak i, og så bruke litt tid på å finne verkemiddel.

Eg kan love representanten Hedstrøm at Arbeidarpartiet skal kome tilbake til dei tiltaka vi vil setje inn, når vi skal behandle meldinga om norsk landbruk, som er lovt før jul, og eg reknar òg med at den kjem før jul. Det vil så kome ei avklaring på desse områda til våren, men eg tvilar på at det blir noko samarbeid mellom Framstegspartiet og Arbeidarpartiet om dei verkemidla vi må setje inn i den samanhengen.

Morten Lund (Sp): Det pågår en intens debatt rundt omkring i mange land om matkvalitet, og den er konkret knyttet til direktiv EU har vedtatt om tilsetningsstoffer i mat, men også til barnematdirektivet og direktiv som regulerer temaet genmat. Det har vært sprikende tilrådinger i ulike land, men EU har vedtatt sine direktiv, og det er nå spørsmål om de også skal tvinges inn på oss i Norge gjennom EØS-avtalen.

Jeg synes det blir stadig større grunn til bekymring, og at det er stadig større grunn til å peke på føre var-prinsippet når det gjelder hva vi blander i maten vi skal ha. I Dagsnytt i dag kom det melding om at forbrukerorganisasjoner i seks europeiske land som har gjennomført undersøkelser om helserisiko ved de tilsetningsstoffer vi nå holder på å behandle, bl.a. har påvist kreftfare ved nitrat-tilsetning i matvarer. I vanlige matvarer som vi spiser hver dag, finnes det stoffer som kan frambringe kreft. De norske fagfolkene sier at det har vi sagt lenge, dette er ikke noe nytt. Og så skal vi i dag ha en diskusjon i Stortinget om spørsmålet om å forby antibiotika i dyrefôr, der også et flertall i Stortinget sier at bevisene ikke er klare nok på at dette er farlig, vi må vente til vi har sikre bevis, for dette kan gå ut over noen arbeidsplasser.

Men i denne debatten er ikke Arbeiderpartiet med. Arbeiderpartiet er ikke med i debatten i Norge om vi skal være strenge, eller om vi skal være ettergivende når det gjelder sunn og trygg mat. Er årsaken at Arbeiderpartiet ikke har et syn på en så viktig sak?

Kjell Opseth (A): Eg kan forsikre representanten Morten Lund om at Arbeidarpartiet er minst like oppteken av matkvalitet og mattryggleik som Senterpartiet. Men det er ikkje sikkert at vi har det same behovet for å

henge dette opp i EU-direktiv og andre forhold som ein måtte like eller ikkje like.

Eg skjønar ikkje denne diskusjonen om at Europa elles, i dette tilfellet EU, er så mykje mindre oppteken av mattryggleik enn vi er her heime. Eg har aldri opplevd det som ei problemstilling, i alle fall ikkje når vi er ute og reiser. Det er ingen som stiller spørsmål ved matkvaliteten når vi er ute og reiser, verken ved det vi et når vi er ute, eller ved det vi tek med oss i kofferten heim. Så eg trur det er ei grov underkjenning av kva våre naboland har av syn på dette. Dersom det er slik at desse tilsetjingsstoffa no viser seg å vere kreftframkallande, er eg heilt sikker på at det blir teke på det djupaste alvor i EU også. Og ein treng ikkje bruke dette som ein skremselspropaganda overfor EU og våre nære naboar, for det er ikkje slik at vi er så mykje flinkare på dette området enn våre naboar.

Så eg tilrår at Morten Lund og Senterpartiet no finn andre slagmarker og andre argument for at dei ikkje likar EU – det har vi skjønt at dei ikkje gjer. Eg vil ikkje spå om kva tid dei kjem på betre tankar.

Ivar Kristiansen (H): Jeg synes representanten Opseth startet veldig friskt da han slo fast at budsjettforliket i svært liten grad tar høyde for de utfordringene som vi står foran i nasjonen, og at forliket i liten grad peker på de utfordringene vi må ta fatt på, spesielt med tanke på de såkalte nye næringer som skal og bør få vekstvilkår også i vårt land.

Det er et paradoks at man må oppfatte hele budsjettet slik at det er det konkurranseutsatte norske næringsliv som har fått betale prisen for Arbeiderpartiets aksept av kontantstøtten. Opseth var selv inne på det forholdet at vi ser at trendene innenfor det vanlige norske utenriksregnskap innenfor handel og eksport endrer seg i vår disfavør. Vi ser at i årets ni første måneder har utenlandsk kapital investert tre ganger mer i Norge enn hva norsk kapital har gjort i utlandet. Vi ser også at veksten i Fastlands-Norges eksport nå nærmest er i ferd med å stanse helt opp. Vi har altså en trend som går i gal retning, og det på tross av at vi har et gigantisk overskudd i vårt utenriksregnskap, og at vi har et statlig eierskap i norsk næringsliv som aldri tidligere.

Det er da jeg må spørre: Hva er det som er løsningen? Hvordan vil Opseth klare å snu den negative trenden som vi nå ser at den norske konkurranseutsatte industri er inne i? Det holder ikke med bare å påpeke at her er det behov for tiltak. I så fall må tiltakene bli noe annet enn det som er den anviste løsning i dag, nemlig enda større statlig eierskap i norsk næringsliv.

Kjell Opseth (A): Eg må få minne representanten Kristiansen om at Høgre har vore med på budsjettforlik med Regjeringa i to år, og også om at vi utover på 1990-talet hadde ein vekst i industrisysseletjinga som no har snudd og er i tilbakegang. Kanskje kan det vere desse budsjettforlika som Regjeringa har hatt med Høgre og Framstegspartiet i to år, som er årsaka til at vi har fått den negative utviklinga. Den kan iallfall ikkje ha kome

på grunn av det forliket som no er gjort, for det er ikkje sett i verk enno. Men det kan hende at det forliket som Regjeringa no har gjort med Arbeidarpartiet, vil vere med på å snu utviklinga, det er iallfall eit håp.

Eg vedgår at eg gjerne skulle ha sett fleire element i Arbeidarpartiet si næringspakke innbakt i budsjettforliket, men det er ein god del der, og det er bra, for det går i rett retning. Så kan ein gjerne seie at det er somme som må betale noko meir skatt. Ja, det er rett. Men det er ikkje fyrst og fremst dei verksemdene som betalar skatt, som er vår største utfordring. Vår største utfordring er at det er for få bedrifter som betalar skatt, og for få bedrifter som blir etablerte, spesielt innanfor konkurranseutsett næringsverksemd.

Eg trur at representanten Kristiansen skal vere litt varsam med å dømme det forliket som no er inngått, og verknaden av det. Eg har håp om at dersom vi kan fortsetje å samarbeide, skal vi få til fleire tiltak som går i rett retning for norsk næringsliv, for det er mange små som står på trappene for å få etablert seg.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Øystein Hedstrøm (Frp): Jeg skal benytte min tilmålte tid til å omtale rammeområde 11, landbruksdelen, som er det ansvarsområdet som tildeles mest tilskudd og subsidier, med bevilgninger i størrelsesorden 14 milliarder kr. Andre representanter fra Fremskrittspartiet vil ta for seg andre områder.

Det som slår en, er at landbruksoverføringstankegangen er like fremtredende som før hos flertallet av komiteens medlemmer. Dristighet og nytenkning glimrer med sitt fravær. Det er mest lettvinnt å la tingene gå som før.

Norske bønder har sammen med sine sveitsiske kolleger mer støtte enn i andre europeiske land. Alle støtteordninger til landbruket, inkludert skjermingsstøtten, gir et støttenivå på over 20 milliarder kr pr. år. Deler man beløpet på 70 000 bønder, nærmer vi oss en sum på 300 000 kr for hver norsk bonde, eller 30 000 kr i utgifter på dette for en gjennomsnittlig norsk tobarnsfamilie.

Fremskrittspartiet ønsker å prioritere bruken av folks skattepenger annerledes. Mange av disse milliarder kr kunne vært brukt innen helsevesenet og eldreomsorgen, eller til å redusere skatter og avgifter for enkeltmennesker og bedrifter. Dette blir også fulgt opp med markante kutt på landbrukssektoren fra Fremskrittspartiets side.

Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet og Høyre har i felles merknader i innstillingen villet legge større vekt på heltidsbondens situasjon. Det samme flertall understreker betydningen av prisnedgang på norske matvarer, men det uttrykkes ingen enighet om hvilke midler som må til for å nå målene. Flertallet gir riktignok uttrykk for at alle prisdrivende elementer fra jord til bord må gjennomgås i dette arbeidet, og det er vel og bra. Det er viktig og vesentlig fordi det kan gi svar på hvor stor del av prisen til forbruket de ulike deler av verdikjeden representerer. Man kan også avdekke hvilke ledd som er mer kostbare i Norge enn i sammenlignbare land. Blir dette synliggjort, kan resultatene legges frem som grunnlag for opinions-

danning og beslutninger i Stortinget. Men en forutsetning må være at flertallet er villig til å følge dette opp, slik at konsumentene kan oppleve reelle prisreduksjoner på matvarer.

Ifølge mediene vil den etterlengtede landbruksmeldingen inneholde forslag til politiske tiltak for å få matvareprisene ned her i landet. Etter Fremskrittspartiets syn vil det ikke være noen løsning å innføre differensiert moms med en lavere sats for matvarer. Heller ikke priskutt på landbruksvarer gjennom økonomisk kompensasjon for pristapet over jordbruksavtalen er noen god løsning. Det vil gjøre forbrukere og bønder en bjørnetjeneste. Forbrukerne må betale gildet i form av økte bidrag over skattedelen ved at bøndene ikke presses sterkt nok til effektiv produksjon. Bøndene taper hvis de ikke gradvis tilpasser seg en konkurransesituasjon som vil gjøre seg sterkere gjeldende som et resultat av internasjonale forhold.

Det er på høy tid at de selvstendig næringsdrivende i matvareproduksjonsbransjen gis muligheter og inntekter som et resultat av økt konkurranse og mer effektive gårdsbruk. Som et ledd i dette må landbruket dereguleres. Samvirkets reguleringsansvar må erstattes av konkurranselovgivning for å oppnå lavere forbrukerpriser. Videre må driftige bønder gis mer spillerom for egen utvikling gjennom at man bl.a. opphever konsesjonsgrensen for ervervsmessig husdyrhold, opphever alle produksjonsbegrensninger, avvikler restriksjoner på salg av jord- og skogeiendommer, opphever statens forkjøpsrett til landbrukseiendommer, opphever bo- og drivepliktsbestemmelsene og mye, mye mer.

I dag er det faktisk slik i Norge at en bonde blir kriminalisert hvis han produserer stort, effektivt og billig. Herav følger at vi ønsker å avvikle ordningen med jordbruksavtale. Det er en omfattende og uoversiktlig næringsavtale, en enormt komplisert affære med et stort byråkrati koblet til uoversiktlige forhold, og hvor kun et fåtall personer har den fulle oversikt når viktige spørsmål blir avgjort. I neste omgang betyr det detaljstyring av den norske bonde, som er bastet og bundet på hender og føtter av tilskudds- og reguleringsordninger. Antallet tilskuddsordninger som i dag er på over 100, har en tendens til å øke, og hver tilskuddsordning har et detaljert regelverk. Det trenges et stort byråkrati til å administrere hele dette apparatet. Tusenvis av offentlig ansatte hever lønn for å holde orden på alle utbetalinger, søknader og kontroller. Behovet for omlegging er åpenbart. Det må være et mål å få de fleste av disse byråkrater ut i mer produktivt arbeid.

Vi er midt oppi en debatt om økt arbeidsinnvandring til Norge. Et ledd i arbeidet med å dekke behovet for arbeidskraft bør være å frigjøre personer fra landbruksbyråkratiet, og en del bønder kan, eventuelt etter omskolering, finne sin plass i samfunnet gjennom arbeidsplasser i virksomheter som bidrar til betydelig økonomisk verdiskaping.

En samlet komite er opptatt av den økende grensehandelen med Sverige, og det med god grunn. Bare i grensefylket Østfold, hvor jeg kommer fra, vil grensehandelen i

år komme opp i godt over 2 milliarder kr. Kjøtt og andre matvarer står for en stor prosentandel, og alle piler peker oppover. Budsjettforliket mellom Arbeiderpartiet og Regjeringen har ikke gitt noen drahjelp eller forhåpninger om hvordan problemet kan løses. De store prisforskjeller på matvarer og andre lokkevarer i Norge og Sverige gir svært negative resultater i norsk disfavør. I julehandelens tid vil vi få endeløse køer av bilende nordmenn som strømmer over grensen. Vi har fått et området på den andre siden av kjølen som nå blir kalt «Little Norway» – et voksende, lykkelig samfunn der man stort sett bare treffer kjøpelystne nordmenn. For mange er det eneste mulighet til å protestere mot norsk landbruks- og avgiftspolitik.

Fremskrittspartiet har i sitt alternative statsbudsjett tatt konsekvensen av dette og fremlagt en egen grensehandelspakke med en kraftig reduksjon i de særnorske alkohol- og tobakksavgifter samt reduksjon i kullsyreavgiften og avgifter på sjokolade og sukkervarer. Det er nødvendig også for å få redusert organisert kriminalitet.

Vi vet at internasjonale bander og mafiaer er involverte i smugling av sprit og sigaretter, og det kan også være de samme som kan stå bak narkotikasmugling. Derfor blir dette sterkt prioritert fra vår side.

EUs landbruksreform vil ytterligere redusere matvareprisene i våre naboland kommende år. Nye grupper vil endre handlemønsteret og dermed bidra til økt overproduksjon av norske landbruksvarer. I dag er resultatet at norsk kjøtt og melk dumpes på verdensmarkedet for en slikk og ingenting. 19 000 tonn prima storfe- og svinekjøtt vil dette året dumpes ute. Men fra og med neste år setter WTO-avtalen klare begrensninger på denne eksporten. Det er slik Fremskrittspartiet har villet ha det hele tiden innenfor dagens system. Skal det dumpes, må det selvsagt skje i det norske markedet. På den måten kan forbrukerne få noen av sine dyrt betalte subsidier tilbake gjennom lavere priser. Det er i overensstemmelse med hva Næringslovutvalget har sagt tidligere. Det er en over 60 år gammel lov som regulerer utenlandsdumpingen, nemlig omsetningsloven, som vi vil fjerne, fordi den ikke er i overensstemmelse med forbrukernes interesser.

Flertallet bestående av Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet og Høyre omtaler i merknadene i innstillingen WTO-forhandlingenes betydning for de fremtidige rammebetingelser i norsk landbruk. Norge er blitt møtt med sterke krav om tollreduksjoner på landbruksprodukter i Seattle. Vi erfarer at medlemmer i organisasjonen retter harde angrep mot forsøk på å gi norsk landbruk en spesiell stilling. Mange land har problemer med å akseptere den norske formuleringen «multifunksjonalitet», som ble brukt som et forsøk i forhandlingene på å rettferdiggjøre at landbruksprodukter løftes ut av den generelle diskusjon om tollsatser for varer.

Vi mener det vil være direkte urealistisk å se bort fra en betydelig konkurranseeksponering av landbrukssektoren. Selv om forhandlingene i Seattle har gitt et midlertidig tilbakeslag, kan vi ikke stoppe en utvikling i retning av friere verdenshandel og globalisering. Det er et spørsmål om tid. Fremskrittspartiet forventer at Regjeringens

stortingsmelding om landbrukspolitikken, som skal legges frem i nær fremtid, skisserer mulige løsninger på disse spørsmål. Jeg har sagt det før: Jo lenger ansvarlige myndigheter venter med å fatte nødvendige vedtak, desto større problemer. Det kan bety at store deler av landbruket blir utkonkurrert eller må gjennom en smertefull omstillingsprosess, som vil sette dype spor etter seg.

Jeg vil ta opp forslag nr. 4, på vegne av Fremskrittspartiet og Høyre, og forslagene nr. 5 til og med nr. 13, på vegne av Fremskrittspartiet, inntatt i innstillingen.

Presidenten: Øystein Hedstrøm har tatt opp de forslagene han refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Bjarne Håkon Hanssen (A): Jeg har lyttet nøye og også lest nøye gjennom Fremskrittspartiets særmerknader når det gjelder landbrukspolitikken. Jeg har prøvd å legge godsidene til og tenke positivt når jeg har prøvd å analysere effekten av å sette Fremskrittspartiets politikk ut i livet.

Det fins flere fylker i landet vårt hvor 25 pst. av sysselsettingen er direkte knyttet til distriktslandbruket. Det fins en rekke kommuner i landet vårt hvor over 50 pst. av sysselsettingen er direkte knyttet til landbruket. Fremskrittspartiet foreslår altså å halvere overføringene til norske bønder på ett år – det er hvis man leser med godvilje. Faktum er at vi allerede har en godkjent landbruksavtale som gjelder fram til 1. juli i år 2000. Når Fremskrittspartiet foreslår å kutte budsjettposten til gjennomføring av jordbruksavtalen med over 6 milliarder kr, vil det i praksis si at all jordbruksstøtte vil forsvinne i andre halvår år 2000. Men uansett, la oss si en halvering og ikke fra full støtte til null støtte: Har Fremskrittspartiet vurdert hva slags samfunnsmessige virkninger dette ville ha i de meste landbruksavhengige distrikter i landet vårt? Her er det ikke snakk om en forsiktig nedtrapping over noen år. Her er det snakk om en knallhard førsteårsvirkning, som vil føre til et konkursras i norsk landbruk, med en total kollaps i samfunnsstrukturen i store deler av landet.

Av erfaring vet jeg at Hedstrøm nå i sitt svar sannsynligvis vil prøve å svare på alt annet enn det jeg påpeker. Derfor prøver jeg et helt konkret spørsmål til Hedstrøm: Har Fremskrittspartiet foretatt konkrete beregninger av effekten i forhold til bosetting og sysselsetting når en foreslår en halvering av jordbruksstøtten på ett år?

Øystein Hedstrøm (Frp): Landbrukspolitisk talsmann i Arbeiderpartiet, representanten Hanssen, har lest våre merknader nøye. Jeg har også lest Arbeiderpartiets merknader meget nøye. Det er dessverre slik at det i Norge går veldig langsomt mot mer marked og konkurranse på landbrukssektoren. Det er faktisk Arbeiderpartiet som sitter med nøkkelen til dette. Og når vi nå i forkant av landbruksmeldingen hører at det kan være snakk om å øke konsesjonsgrensene med noen få dekar, blir det altfor smått for Fremskrittspartiet. Jeg trodde alle kunne være enig i at det ikke vil ha noen synlig effekt når det gjelder å gjøre norsk landbruk mer konkurransedyktig.

Ellers vil jeg si at det er dagens landbruk som har vært totalt mislykket. Jeg skal ta et eksempel: Fra 1976 til 1997 kostet det norske landbruket skattebetalingene ca. 500 milliarder kr i overføringer og skjermingsstøtte. I den samme perioden fikk vi halvert antall bønder i Norge, og vi hadde den største folkeforflytningen fra distriktene til sentrale strøk. Så det er jo dagens politikk som har vært mislykket. Men vi tør å trekke opp løypen og fjerne en del gammel vanetenking, og vi støtter bergensforskere som sier helt tydelig at vi kan produsere like mye mat i Norge med halvparten så mange bønder. Bjarne Håkon Hanssen var jo opptatt av at det gikk på halvparten her.

Når det gjelder distriktspolitikken, har vi også støtte i det gamle Bygdeutvalget, Steigum-utvalget og Norman-utvalget i at vi kan ha en distriktspolitikk på et generelt grunnlag. Norman-utvalget beregnet faktisk at støtten var ca. 70 000 kr pr. arbeidsplass i distriktene. Bøndene koster 300 000 kr, og det er ikke noe snakk om forskjell i ringvirkninger på dette.

Ansgar Gabrielsen (H): Vi hørte i innlegget fra Hedstrøm om områdene i de tre budsjettene som i dag er til behandling, hvor det er behov for å kutte. Jeg kan dele Hedstrøms anliggender på noen av disse punktene. Det er behov for å foreta en del kutt, ikke minst på en del næringsoverføringer.

I de generelle merknadene fra Fremskrittspartiet er det en ganske god beskrivelse av hva man bør gjøre, og for så vidt også hva man ikke bør gjøre. En av de tingene som står i de generelle merknadene fra Fremskrittspartiet, er at en bør satse på generelle rammebetingelser og motsette seg selektive tiltak og enkelttiltak. Nå er det imidlertid slik at Fremskrittspartiet også i denne innstillingen har et par satsingsområder. I tillegg til reiselivsbransjen har de som satsingsområde Fornebu i Bærum. Opseth sa i sitt innlegg at han gleder seg til den 17. desember. Hjemme hos oss er det 24. desember man gleder seg til. Men Hedstrøm er kanskje i den situasjonen at han deler Opseths utsikter i forhold til den 17. desember.

I og med at man har et slikt satsingsområde hvor man har lagt alt i en pott – noen hundre millioner i dette selskapet – kunne jeg kort og godt tenke meg å spørre Hedstrøm hvor man har sugd denne viten om at man bør satse på denne ene bransjen og denne ene etableringen. Har man innhentet alternative og nøytrale kompetansetiljøers uttalelser i forbindelse med dette? Jeg spurte i den forrige debatten vi hadde her om temaet, om han kunne vise til andre steder hvor nasjonalstaten på noen måte hadde engasjert seg på eiersiden. Nå har man hatt en måneds tid å tenke på det. Kan det da vises til noen slike eksempler?

Øystein Hedstrøm (Frp): Det er riktig som representanten Gabrielsen er inne på, at vi går lengst når det gjelder å redusere skatter og avgifter og offentlige inngrep. I vårt alternative statsbudsjett har vi skatte- og avgiftsreduksjoner for personer og bedrifter på ca. 28 milliarder kr. Så vidt jeg husker, er det nesten fire ganger så mye som Høyre

har. Og hvorfor har vi det? Hva sier næringslivet her? Jo, at Norge og Sverige i internasjonal konkurranse – for å ta som eksempel en undersøkelse som NHO har gjort – ikke er spesielt attraktive som investeringsland. Norge kommer faktisk helt på bunn. Og hvorfor? Jo, vi ligger i utkanten av Europa, vi har et hjemmemarked med bare 4,5 mill. innbyggere osv. Dette har Fremskrittspartiet skjønt. Vi må ha andre rammebetingelser, som er i verdensklasse, for at det skal være attraktivt å investere i Norge.

Så kommer Gabrielsen inn på IT Fornebu Technoport igjen. Nå har vi hatt en god del runder på det, og jeg regner med at våre argumenter er relativt godt kjent. Jeg tror vi burde være enige om nå etter alle disse rundene at det som betyr aller mest, er at Norge ikke kommer i bakleksa konkurransemessig, og at vi nå får fattet et vedtak om den saken enten i januar eller februar, slik at den aktøren som får tilslaget, kan sette i gang, og vi kan utvikle noe innenfor høyteknologiområdene i Norge.

Vi vet at det holder på å utvikle seg en unik næringscluster i Norden, og Norge må være med i den biten. Vi vet at andre generasjons Internett i Norden sannsynligvis vil bli utviklet fra Helsinki. Vi vet at store amerikanske selskaper gjerne vil flytte sine forskningsavdelinger osv. til Norge, bl.a. til Fornebu-tomta, for å fungere i synergi med Telenor.

Anita Apelthun Sæle (KrF): Det er mykje ein kan undra seg over i denne verda, og når ein les Framstegspartiet sitt forslag til budsjett, og for så vidt høyrer innlegget, vert ikkje undringa mindre.

Fiskeri og havbruk er ei vekstnæring som gjev Noreg velstand og eksportinntekter. Potensialet er svært stort. Men då må ein bevara ressursgrunnlaget, som jo er fisken i havet. Det betyr at ein må få optimal utnytting av råstoffet, og ein må så vidt mogleg eliminera trusselen frå aukande bestand av sjøpattedyr.

Det er kanskje ikkje så forståeleg, men likevel eit faktum at selfangst ikkje er ei næring det er lett vint å få lønsemd i. Derfor har Regjeringa gjennom fiskeriavtalen gjeve tilskot nett til selfangst. Korleis vil Framstegspartiet forklara at dei totalt ser bort frå trusselen frå sjøpattedyra og den skaden dei kan gjera på fiskeressursane, når dei kuttar 100 mill. kr og dermed så å seia heile fiskeriavtalen i sitt budsjett? Fiskeri og havbruk gjev oss 37 milliardar kr i eksportinntekter. Er det verkeleg urimeleg at ein får 100 mill. kr tilbake for m.a. å få til eit forstandig uttak av sjøpattedyrbestanden?

Eg burde vel halda meg til berre eitt poeng i ein replikk, men representanten frå Framstegspartiet var opp-tatt av matvareprisar, og at Sverige har billigare mat. Og det er eit faktum. Maten er ca. 12 pst. billigare, og det er identisk med den lågare matmomsen som finst i Sverige. Logikken måtte jo då verta: Senk matvaremomsen! Men nei, her vil partiet, med opphav i eit parti til senking av skattar og avgifter, plutseleg behalda høg matvaremoms. Er det eit mål at norske bønder skal tapa i konkurransen med svenskane, som berre har 12 pst. matvaremoms?

Øystein Hedstrøm (Frp): Dette gikk på både fisk og landbruk, og jeg skal prøve å svare på begge deler.

På verdensbasis har vi altfor mange fiskebåter, vi har overkapasitet i forhold til ressursene, og FAO – Food and Agriculture Organization – regnet ut i 1992 at de subsidiene som gikk til fiskerinæringen, var større enn de verdiene man tok opp av havet. Da begynner det å bli galimatias. Derfor ønsker Fremskrittspartiet et annet system. Vi ønsker sterkere markedsorientering også på fiskerisiden. Vi har de rikeste fiskeressursene like utenfor vårt land og i Barentshavet, og vi ville med letthet kunne organisere fiskeriene slik at de går med overskudd uten at vi behøver subsidier og støtteordninger. Vi må selvfølgelig ha et utvalg som bestemmer den totale fangsten pr. år, men så kan man ordne dette f.eks. med omsettelige kvoter. Jeg rekker ikke å komme mer inn på det her nå, jeg skal også si noe om matvaremomsen.

Svenskene reduserte matvaremomsen fra 1. januar 1996 fra 21 til 12 pst. Hvorfor ønsker ikke Fremskrittspartiet å følge etter her? Nei, vi var mot den siste momsøkningen fra 21 til 23 pst., men vi ønsker ingen differensiering, for hvis man skal hjelpe svake og utsatte grupper, f.eks. barnefamilier eller minstepensjonister, gjør man det ved å øke pensjonene eller barnetrygden. Mangemillionæren i Holmenkollåsen vil jo bli hjulpet hvis vi reduserer matvaresubsidiene, og det ønsker ikke Fremskrittspartiet.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Anita Apelthun Sæle (KrF): Det står bra til i Noreg. Det er ikkje håplaut verken å produsera eller eksportera varer og tenester. Noreg eksporterte i september for heile 33,4 milliardar kr. Det var ein førebels rekord då. Importen var på 21,5 milliardar kr, og dermed hadde vi eit gigantisk overskot på handelsbalansen. Vel, halvparten av eksporten var olje og gass, så eg ser ikkje bort frå dei utfordringane vi faktisk har.

Noreg er eit lite land med ein open økonomi i ei stadig mindre verd. Men vi har olje, vi har gass, vi har fisk og havbruk, vi har skipsfart, vi har vasskraft og natur, og vi har skog. Vi må verta gode på kunnskap og teknologi.

Regjeringa vil med dette og framtidige budsjett leggja til rette for eit nyskapande Noreg. Utfordringane ligg nettopp der. Vi treng 200 000 nye bedrifter, er det sagt, i dei neste 20-30 åra for å overleva i konkurransen og skapa arbeid til alle. Berre slik er det mogleg å dela goda slik at fleire enn i dag kan føla at dei lever eit godt og trygt liv. Det er ingen sjølvsagd ting at nye bedrifter vert etablerte, men positive haldningar til å driva eiga verksemd, kombinert med gode rammevilkår og å fjerna unødvendige hindringar er ein føresetnad. Litt etter litt skapar Regjeringa desse føresetnadene.

Nokre av representantane frå næringskomiteen har nettopp vore i Amerika, i Silicon Valley. Det er mykje som kan seiast om California, men det finst ei fantastisk grunderånd der, og innovasjonen er imponerande – heile 11 pst. begynte faktisk for seg sjølve. To viktige ting som eg vil trekkja fram som positive der borte, er:

For det fyrste er det lov å feila. Personar som har mislukkast både ein og to gonger, var gjerne dei som hadde

suksess i tredje eller fjerde forsøk. Det var innkalkulert at 20 pst. av nyskapingane faktisk var mislukka, og at berre 20 pst. var ein absolutt suksess.

For det andre finst det god tilgang på privat risikovillig kapital. Personar som hadde gjort suksess og sat igjen med ein monaleg kapital, satsa på unge, entusiastiske personar med gode idear. Desse «angel investors», som dei vart kalla, finansierte monalege delar av framtidens næringsliv på ein ypparleg måte.

Vi har for lite av gründerånda i Noreg. At berre 2,3 pst. av dei unge begynner for seg sjølve, er bekymringsfullt. Men gründerånda var her før, og den må dyrkast fram att. Kampen mot skjemaveldet er ein føresetnad for å lukkast, men vi må også sørgja for at resten av rammevilkåra for næringslivet gjev stabilitet og føreseielegheit som grunnlag for nødvendig omstillingsarbeid i bedriftene. Dette budsjettet sikrar næringslivet stabilitet, og Kristeleg Folkeparti trur at Noreg har gode føresetnader for å møte globaliseringa sine utfordringar og liggja i front av endringsprosessane.

Havbruk og fiskeri er vår nest største eksportnæring. Verdas største eksportør av sjømat er vi faktisk. Det er viktig å leggja til at for at desse næringane skal kunna auka si lønsemd, må dei vidareforedla råstoffet meir i Noreg. På dette området ligg Noreg i teten, og det er dermed naturleg og riktig at marin forskning er satsingsområde frå Regjeringa si side. Budsjettet og budsjettforliket styrkjer også denne sektoren vesentleg med auka tilskot til fornying av fiskeflåten. Men ikkje minst vil eg understreka at tilskotet til farleier og fyr fekk ein kraftig auke. Den tragiske ulukka på Vestlandet avdekte at den kysten som vi alle er så avhengige av, ikkje er merkt tilstrekkeleg for trygg ferdsle.

Eg er glad for at komiteen samrøystes understrekar kva det har å seia å ha eit aktivt jordbruk i heile landet. Jordbruket har ei multifunksjonell rolle, og skal vi ta heile landet i bruk, må vi satsa på ei jordbruksnæring som vil gje bonden løn for strevet. Rein mat er eit ubetaleleg gode. Norsk landbruk har mange føremoner. Vi har god dyrehelse og småskalaproduksjon, som vi må ta vare på. Ein globalisert handel med mat fører dessverre med seg smitte og sjukdom over landegrensene, og dei økonomiske konsekvensane trur eg vi på langt nær har sett enno.

Sjølv om budsjettforliket har gjort det nødvendig å kutta i budsjettet til Statens næringsmiddeltilsyn, har tilsynet likevel fått ein monaleg auke nettopp for å garantera rein mat til forbrukarane. Leverandøriindustrien har vanskar. Det er svært viktig at dei ikkje misser den kompetansen som det har teke 25 år å byggja opp, og eg ser den pakken som ein i budsjettforliket har fått til, slik at vi faktisk kan klara dette.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Oddbjørg Ausdal Starrfelt (A): I budsjettinnstillinga seier eit fleirtal, der m.a. Kristeleg Folkeparti og Arbeidarpartiet er med, at det ikkje har vore løyvt nok pengar til verkemiddelapparatet dei siste åra. Vidare seier fleirtalet at dette etter komiteen si vurdering ikkje står i

høve til behovet for eit stort omfang av nye bedrifter og arbeidsplassar framover. Meiner representanten Apelthun Sæle at dette forpliktar oss i fleirtalet framover? Og trur representanten at det vil vera mogleg å få til dette i samarbeid med Høgre og Framstegspartiet, eller vil ho få Bondevik til å samarbeida med Arbeidarpartiet òg neste år?

Så til SND og integrering av Statens Landbruksbank. Det er reist stor tvil om det er pengar nok til at denne integreringa kan skje så smidig som mogleg. To spørsmål har vore sentrale. Det eine er spørsmålet om lønsharmonisering, og det har vore vanskeleg å få fram frå regjeringspartia kva som ligg inne. Kan representanten Apelthun Sæle no seia at det er pengar til lønsharmonisering, slik at dei som jobbar i hop, får lik betaling for likt arbeid? Vil det skje frå fyrste dag, eller vil det skje seinare – i tilfelle kva tid? Er det pengar nok til omstilling elles til desse pakkane som er lagde inn? Og vil førtidspensjoneringsordninga gjelda frå 1. januar, eller vil den gjelda seinare? Hvis den gjeld seinare, slik mykje tyder på, ser Apelthun Sæle at dette kan vera ganske uheldig, at ein kan få ei avventande haldning og tilpassingar til det, som ikkje akkurat vil letta prosessen?

Anita Apelthun Sæle (KrF): Det var ikkje akkurat to lette spørsmål å svara på, og dei var svært konkrete, men eg skal gjera det etter beste evne.

Verkemiddelapparatet har denne sentrumsregjeringa sett behov for å rasjonalisera og gjera noko med, slik at det skal verka betre i forhold til det behovet som næringslivet har. Og det er klart at eit fleirtalsvedtak i Stortinget, ein avtale i Stortinget, er forpliktande. Det er det vi vil jobba for, men å trekkja linjene så langt som å seia kven ein skal samarbeida med i neste runde, det er ikkje mogleg. Berre nye vedtak kan oppheva gamle vedtak i Stortinget, men eg vil understreka at det vi har gått inn på i ein avtale, det ser vi på som forpliktande, og det ser vi også på som viktig – elles hadde vi ikkje inngått den avtalen.

Så til Statens Landbruksbank og lønsharmonisering. Eg har før uttala, litt meir privat, til representanten Oddbjørg Starrfelt at eg ser på lønsharmonisering som ein føresetnad for at ein etat kan fungera saman. Når det då blir sagt at det ikkje er pengar til dette innanfor dei budsjetta som er, er mitt svar at føresetnaden for dei pakkane som ligg der, er at det skal vera midlar nok til ei vellukka samanslåing. Hvis det ikkje skulle vera det når det kjem til praksis, må ein sjå på det og få det til på best mogleg måte, utan at eg vil stadfesta det som representanten Oddbjørg Starrfelt nå påstår.

Terje Knudsen (Frp): Gjennom budsjettinnstillingen ser det faktisk ut som Kristelig Folkeparti er veldig tilfreds med at Regjeringa innen fiske og fangst skal satse hele økningen på 5,5 pst. på «å utvikle kunnskap for å ivareta og utløse verdiskapingspotensiale i fiskeri- og havbruksnæringen.»

Hvordan tenker Anita Apelthun Sæle seg at dette i praksis skal føre til økt lønnsomhet for bedriftene – eller er dette bare ord?

Videre skriver Kristelig Folkeparti i sin budsjettinnstilling for samme rammeområde:

«Disse medlemmer vil påpeke at næringen i økende grad er en del av en global industri. Nyskaping og fleksibilitet er dermed ytterst viktig for å opprettholde og utvikle konkurransedyktighet.»

I og med at det fortsatt er rammeområdet for fiske og fangst som det her siktes til, må jeg spørre: Hvilken nyskaping og fleksibilitet for fisk er det Apelthun Sæle tenker seg innen denne sektoren?

Anita Apelthun Sæle (KrF): Fiske og fangst er ei av våre største næringer. Det er eit mangfald innanfor dette området som berre fantasien kan setja grenser for. Eg har vore på fiskeribedrifter som sel fisken rund til Europa, og eg har vore på fiskeri- eller havbruksfabrikkar som lagar produkt som ein kan selja for langt høgare pris både til Europa og til eigen marknad.

Vi veit at denne forskinga, kanskje også innanfor dei nye områda, fiskeslag som torsk og piggvar – ja, eg kan ikkje alle desse fiskeslaga – er utruleg viktig for å auka marknaden og for å skapa nye produkt til folk på verdsbasis som faktisk etterspør rein sjømat. Det gjeld også skjelnæringa. Forsking på desse områda er svært viktig. 5,5 pst. auke i Fiskeridepartementets budsjett går jo ikkje berre til dette, men i stor grad er auken knytt til maritim forskning. Og eg kan eigentleg ikkje skjøna spørsmålsstillinga her, at det skulle vera unødvendig eller på sida av den røyndomen som vi faktisk står framfor. Forsking på maritim sektor er ei framtidretta satsing som denne regjeringa no har teke på alvor. Vi trur også det vil føra til auka lønnsemd ved at ein gjer ting rasjonelt, og ved at ein unngår sjukdommar og skadar på produkta.

Det gjeld også for det andre spørsmålet, men no ser eg at eg ikkje har tid til å svara skikkeleg på det.

Svein Ludvigsen (H): Kristelig Folkeparti slutter ikke å overraske meg. De sier så mye riktig, men så gjør de det motsatte, og på toppen av det hele får de det i egne ører til å høres ut som det er samsvar mellom de to tingene.

Vi andre både hører og ser at liv og lære ikke henger sammen når det gjelder næringspolitikken. I fjor var de med på et budsjettforlik med Høyre som næringslivet var svært fornøyd med. Endelig var det flertall takket være Høyres standhaftige krav som støttet næringslivets verdiskaping, med en fornuftig skatte- og avgiftspolitik, med rammebetingelser for små og mellomstore bedrifter som var til å leve med – men det var i fjor. I fjor stod Kristelig Folkeparti sammen med Høyre om en offensiv skipsfartspolitik. I år nærmest raserer de den, og med det resultatene av 1990-årenes dagnad mellom sjøfolk, rederier og staten. Nå virker det som om Kristelig Folkeparti føler at med så mye klok politikk må næringslivet og småbedriftene straffes, nærmest etter en gammeltestamentlig læresetning om at gleden skal betales med gremelse.

Kristelig Folkeparti og Regjeringen bidrar faktisk til, og det er jo det forunderlige, at Arbeiderpartiet faktisk

får gjennomslag for en politikk som de ikke klarte å få gjennomslag for da de var i regjeringsposisjon. Det skulle være interessant å få representanten Sæles forklaring på hvorfor hun mener at Arbeiderpartiets næringspolitikk er så mye bedre i år enn den var i fjor. Hva er det som gjør at representanten Sæle mener at budsjettforliket er så positivt for små og mellomstore bedrifter utover landet, når delingsmodellen nå forverres, når nye trinn innføres i toppskatten, når det foretas en endring i avskrivningsreglene og økte likningstakster for fast eiendom? Hva er det som er så bra for næringslivet, for små og mellomstore bedrifter, med at man øker bilavgiften og drivstoffavgiftene? Hva er det som er så bra med at elavgiften økes, at AMS-ordningen nå avvikles, at nye miljøavgifter innføres? I Høyre mener vi at slik politikk er et feilgrep, og at det er en trussel mot små og mellomstore bedrifter. Hvorfor mener representanten Sæle at dette er til beste for små og mellomstore bedrifter utover landet?

A s m u n d K r i s t o f f e r s e n hadde her overtatt presidentplassen.

Anita Apelthun Sæle (KrF): Det er hyggeleg å vita at Høgre synest Kristeleg Folkeparti seier så mykje riktig, og eg kan godt prøva å ta på meg å forklara kvifor vi gjer så mykje riktig òg, for det er det som er tilfellet.

Representanten spør her kvifor vi synest at Arbeidarpartiet sin næringspolitikk no har vorte så god. Det stemmer ikkje, for det er faktisk Regjeringa sin næringspolitikk som vert vedteken, med små endringar. Eg synest Høgre har ein stygg tendens til å svartmåla situasjonen for tida. Regjeringa har klart å halda oppe gode ordningar for næringslivet når det gjeld delingsmodellen, når det gjeld aksjerabattane, som ikkje er forandra, når det gjeld skattlegging av reiarlag, og vi har fått til ein pakke for verftsindustrien som eg set veldig pris på som vestlending. Vi klarer, trur eg, å ta vare på den kompetansen som vi har der, sjølv om denne industrien må gjennom ein dal før nye investeringar i Nordsjøen er på plass.

I tillegg må eg seia at Regjeringa har gjort atskilleg på skattesida, som Høgre er så opptatt av. Regjeringa har senka arveavgifta. Vi har senka CO₂-avgifta og produksjonsavgifta også. Vi vil fjerna investeringsavgifta, og vi vil sjå på formuesskatten. Vi vil senka matmomsen og ha ein flatere skatt og eit enklare Noreg – dersom vi får sitja litt lenger.

Så er eg veldig bekymra for korleis då Høgre vil styra dette. Eg tør ikkje tenkja på kva slags øydeleggjande konsekvensar Høgre sine forslag ville fått for næringslivet i Distrikts-Noreg, når ein vil kutta i SND og regionalutviklingstilskot med over 1 milliard kr, og når ein vil kutta jordbruksstøtta med 1,4 milliardar kr. Kristeleg Folkeparti er svært komfortabel med tiltaka i dette budsjettet.

Presidenten: Replikordskiftet er dermed omme.

Ansgar Gabrielsen (H): Denne høsten har vært preget av det høsten alltid er preget av i Stortinget, nemlig

budsjettet. Etter den nye ordningen vi har fått for budsjettbehandling har vi fått disse budsjettforlikene mellom Regjeringen og enten høyresiden eller venstresiden i Stortinget. Nå sa Opseth i sitt innlegg at dette forliket var «eit lite steg i rett lei». Det vil jo være interessant å få høre av en eller flere statsråder om de deler den oppfatningen, om det forliket som foreligger, er i riktig retning. Nå sa nettopp Sæle at hvis de fikk sitte lenger, skulle de tydeligvis få gjennomført en del mer av de tingene som de hadde på hjertet, og som hun redegjorde for.

Dette forliket som vi har fått i høst, berører i veldig stor grad næringslivet. Regjeringen har, så vidt jeg har skjønt, gjort Arbeiderpartiet til førstevalg når det gjelder budsjettavtaler, og det betyr vel at næringslivet må forberede seg på og ståle seg for at det blir tatt nye skritt i det som Opseth kalte rett retning, til neste høst.

Men jeg vurderer det faktisk slik at det for næringslivets del ikke nødvendigvis hadde vært verre med en arbeiderpartiregjering. Da tenker jeg ikke på Arbeiderpartiets primærstandpunkter i verken skatte- eller avgiftspolitikken. Jeg tenker ikke på Arbeiderpartiets langvarige politikk for å undergrave grunnlaget for norsk privat eierskap i næringslivet. Denne politikken som de har ført på 1990-tallet, er de faktisk i ferd med å lykkes med, kanskje i større omfang enn de setter pris på. Det har faktisk vært så vellykket at nå gjenstår det bare én løsning, nemlig å ta i bruk statskassen til å investere i selskap. Jeg tenker heller ikke på Arbeiderpartiets tro på å blinke ut enkelt næringer og statlig gjennomføring av visjoner som faktisk selv ikke ansvarlige statsråder helt greier å få tak i – jeg tenker da på Fornebu-saken. Nei, jeg tenker på det forhold at Regjeringen i sin iver etter å etterkomme Senterpartiets brennende ønske om et forlik med Arbeiderpartiet er villig til å la norsk næringsliv og norske småsparere betale det aller meste av den kostnaden det er ved fortsatt å sitte i regjeringsbygget. Jeg føler meg nemlig helt overbevist om at det ikke under noen omstendigheter hadde vært aktuelt for regjeringspartiene i opposisjon å inngå et budsjettforlik med Arbeiderpartiet hvor en f.eks. fjerner AMS-ordningen. Det ville i så fall vært veldig rart, for for kort tid siden uttalte regjeringspartienes stortingsrepresentanter at man snakket om å utvide AMS-ordningen, som man altså nå er villig til å avvikle. Det er en del av premien man må betale for å ha de svarte bilene, som det ble sagt av en arbeiderpartirepresentant tidligere. Men dette punktet betyr faktisk økt skatt på 450 mill. kr for mellom 500 000 og 700 000 småsparere, som har hatt et lite pustehull i selvangivelsen.

Jeg tror ikke det hadde vært aktuelt for regjeringspartiene i opposisjon å inngå et budsjettforlik med Arbeiderpartiet om f.eks. å endre rederibeskatningen med et proveny på 150 mill. kr. Det ville jo vært aldeles ulogisk iallfall i forhold til de uttalelsene som er kommet, ikke minst fra Kristelig Folkepartis egen parlamentariske leder. Jeg tror ikke det hadde vært aktuelt for regjeringspartiene å gå inn og gjøre endringer og forverre delingsmodellen for småbedriftene med et proveny på 185 mill. kr. Hvorfor skulle de gjøre det? Jeg tror ikke det hadde vært aktuelt for regjeringspartiene i opposisjon

å inngå i et budsjettforlik hvor en endrer avskrivingsreglene for næringsbygg med et proveny på 460 mill. kr.

Det er på tide at noen i disse partiene innser at en uten norske eiere ikke kan få økt privat eierskap. Skal vil styrke det nasjonale, skal vi styrke dette private eierskapet i næringslivet, er det bare én ting som nytter, det er bare én ting som over alt har vist seg å nytte for å få dette til. Det er å ha rammebetingelser som gjør at det blir interessant å være eier i norsk næringsliv. Høyre har tatt konsekvensen av dette og har foreslått i vårt alternative statsbudsjett et første skritt mot full avvikling av formuesskatten. Den grunnleggende feilen som etter mitt skjønn gjøres av flertallet, og først og fremst av Arbeiderpartiet, er at man ikke stiller det helt sentrale spørsmålet: Hvorfor? Man tar konklusjonen: Det er svikt på kapitaltilgangen fra private investorer i Norge. Og man spør: Hvilke virkemidler skal vi sette inn? Så er det statlig kapital som er svaret, istedenfor å analysere årsaken, for så å sette inn den rette medisinen.

Min erfaring er at de dårligste løsningene oppstår i det vi kaller skjæringspunktet mellom Senterpartiet og Arbeiderpartiet når det gjelder utenlandsk kapital – man liksom skremmer med det – og det kombineres med Arbeiderpartiets forkjærlighet for statlig eierskap. I budsjettforliket har dette fått synlig uttrykk gjennom enigheten om å utrede statlig eierskap som sikkerhet for nasjonalt eierskap. Man har konkludert med hva som er løsningen. Nå skal man utrede på hvilken måte man skal komme i inngrep med dette.

Statlig eierskap som botemiddel mot dårlige rammebetingelser for privat eierskap er i beste fall feilmedisinering. I verste fall vil det gi næringslivet – som er preget av manglende fornyelse – lite mangfold, lav lønnsomhet og stadig behov for påfyll av statlig kapital. Det er iallfall noen av erfaringene vi har med statlig eierskap. Det er også et næringsliv som raskt vil bli oppkjøpskandidater, tror jeg, for utenlandsk næringsliv.

I Høyre mener vi hovedutfordringen i stedet må være å gjøre Norge attraktivt som investerings- og etableringsland, både for gründere og for norske og utenlandske investorer. Mestrer vi denne utfordringen, spiller det mindre rolle om noen norske selskaper blir kjøpt opp eller flagger ut. Det er nyskapsbedriftene og deres vekstvilkår som er det sentrale. Det gjelder å utvikle en offensiv politikk for nyetableringer og fri oss fra de rent defensive betraktningene om farene som truer i horisonten, utenlandske oppkjøp, som nå preger hele den norske næringsdebatten. Når næringslivet ikke lenger er nasjonalt, men regionalt og internasjonalt, er det på tide å innse at politikken heller ikke kan være det lenger.

Et annet viktig område i denne budsjettinnstillingen er det som går på landbruk. Det noe merverdige i denne innstillingen er at sentrumsfraksjonen i det alt vesentlige er ute av merknader som i all hovedsak støtter seg på det landbruksministeren har gjentatt i debatter og artikler i avisen over relativt lang tid. Analysen av hvorfor det er slik, kan man trekke hver for seg, men det er relativt åpenbart at det er en stor grad av uenighet i regjeringsfraksjonen og i Regjeringen om disse tingene – og det 14

dager før vi får landbruksmeldingen. Det er problemer på områder som gjelder rekrutteringssituasjon, overproduksjon, handelslekkasje. Det som er bildet i dag, er at det er heltidsbrukene som det er vanskelig å få odelsgutter og odelsjenter eller andre til å overta. Vi er faktisk i den situasjonen at vi har brukt hundretalls millioner for å bygge opp en overkapasitet, som vi i neste omgang bruker hundretalls millioner på å bli kvitt på det internasjonale marked. Da er det ikke fullt ut riktig å si at det er næringen selv som må betale det, man kan ikke si det om en næring som har 20 milliarder kr i direkte og indirekte støtte. Etter mitt skjønn er fordelingen aktørene imellom i den næringen aldeles på vidåtta. Det er slik at man på enkelte områder, f.eks. melk, får dobbelt så store overføringer når man har fem kuer, som når man har en gård med 25–30 – da får man halvdelen. Det jeg etterlyser, og det jeg inderlig håper at landbruksministeren legger fram i den landbruksmeldingen vi nå får, er en satsing på dem som i fremtiden skal være produsenter av de matvarene som vi i dette landet skal finne i våre forretninger. For jeg tror det norske folk er villig til å betale en pris for norske varer. Men det er en grense for alle ting.

Så til det elementet som går på argumentet for å opprettholde dramatisk høye overføringer til landbruket – dette med bosetting. Jeg kan ikke fri meg for å si at når situasjonen er den at det er 75 000 årsverk i primærproduksjonen i landbruket, er det vanskelig for meg å forstå at det kan være vesentlig for bosettingen i nær sagt det ganske land. Men det jeg tror vil skje, hvis en fortsetter ensidig å satse på hobbybrukerne, som i stor grad har en full jobb i tillegg – det er vel ingen grunn til å tro at om man er lærer et sted og har tolv sauer som man får overføringer til, og plutselig ikke få disse overføringene, vil man av den grunn slutte som lærer i bygda og flytte, det har jeg veldig liten tro på – er at hvis vi ikke satser på dem som har heltidsgeskjeften i landbruket, så er det de som legger ned. Det ser vi nå på dem som selger sine melkekvoter.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Kjell Opseth (A): Det er ikkje første og sikkert ikkje siste gongen representanten Gabrielsen prøver å hudflette Arbeidarpartiet for næringspolitikken. Då kan det vere behov for å minne representanten Gabrielsen om at Høgre sat i regjering ein stor del av 1980-talet, og det var ikkje særleg mykje vekst i industrisysselsetjinga på den tida, mens det derimot vart vekst då Arbeidarpartiet kom i regjeringsbygget på slutten av 1980-talet. Så eg er ikkje så sikker på om det er slik representanten Gabrielsen prøver å framstille det, at berre næringslivet får mindre skatt – for det som er Høgre sin medisin, er stort sett ingenting anna enn mindre skatt – så vil norsk næringsliv blomstre som aldri før.

Det er faktisk slik at den viktigaste føresetnaden for norsk næringsliv er at dei tener pengar. Og tener dei pengar, betaler dei òg skatt. Det er teikn på ein sunn tilstand at norsk næringsliv betaler skatt, og ikkje det stikk motsette. Så er det sjølvsagt grenser for kor mykje skatt ein

skal krevje inn frå næringslivet òg, det kan vi fort bli samde om. Men dess før Høgre sluttar å snakke om skatt som det einaste politiske verkemiddelet i forhold til norsk næringsliv, dess betre er det.

Så har eg lyst å spørje representanten Gabrielsen om han ikkje erkjenner at vi er i ein situasjon der private ikkje maktar å tilføre norsk næringsliv den kapital som er så naudsynt for at vi skal bevare ein nasjonal eigarskap. I tilfelle representanten Gabrielsen meiner at det ikkje er turvande at staten går inn, så vil eg gjerne spørje Gabrielsen: Kva seier norske bedriftseigarar?

Ansgar Gabrielsen (H): Nei, det er nok som Opseth sa innleiddningsvis, at det er nok ikke siste gang Gabrielsen hudfletter Arbeiderpartiet. Men hvis de skifter standpunkt på et par punkter, så vil det i hvert fall bli mye mildere med tiden.

Også i denne replikken blander etter mitt skjønn representanten Opseth to ting. Det ene er skatt på inntekt for næringslivet. Der er det slik at Høyre og Arbeiderpartiet har et relativt sammenfallende synspunkt. Det er faktisk slik at det er regjeringspartiene som også i budsjettbehandlingene er problemet, de har foreslått økt skatt på inntekter for næringslivet. Men det som er det spesielle, og det som er det særnorske, er skatten på eierskap i næringslivet. Og der har i hvert fall Arbeiderpartiet – jeg skal ikke si at de har vært bremseklossen fullstendig, det er noe enda verre enn det – gått i feil retning, slik at vi nå faktisk er et av de få land i Europa som i det hele tatt har formuesskatt på eierskap, og et av de få land i Europa som har formuesskatt på eierskap i næringslivet, så det er ingen som beskatter det hardere enn Norge. Og det er heller ingen land i Europa hvor mangelen på privat kapital er så stor. Det er det som er analysen: Betingelsene for norsk eierskap er ikke slik at folk blir interessert i å eie norsk næringsliv. Et av de små pustehullene som jeg nevnte, AMS-ordningen, tilførte i hvert fall ca. 450 mill. kr pr. år. Den er tatt vekk.

Kan ikke Gabrielsen erkjenne at de private ikke makter? Jo, jeg erkjenner at situasjonen er slik at Arbeiderpartiet har lyktes i å ødelegge betingelsene for norsk eierskap. Nå gjenstår det bare én ting, og det er pengebingen til Restad. Man har utarmet norsk eierskap på hele 1990-tallet helt bevisst og ideologisk. Man har hatt disse visjonene om det statlige eierskapet. Og det jeg frykter, er dette skjæringspunktet mellom Senterpartiet og Arbeiderpartiet hva angår disse tingene.

Øystein Hedstrøm (Frp): Høyre, Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiet står sammen om en del merknader om landbrukssektoren, og det er positivt at Høyre ønsker å poengtere at de vil ha lavere matvarepriser. Høyre har – rett skal være rett – vært opptatt av dette lenge, av overproduksjonsproblematikken osv. Og en rekke representanter fra Høyre, med Børge Brende i spissen, har jo ønsket å harmonisere avgiftene på lokkevarer med EUs.

Men når det gjelder landbruksbiten og vårt næringsbudsjett, er det ikke mange signaler. Jeg må faktisk lete med lupe for å finne noe som kan bidra til at vi får redu-

serte matvarepriser, til tross for at Ansgar Gabrielsen til mediene en rekke ganger har sagt at han ønsker å redusere dem med 20 pst.

Fremskrittspartiet sier klart fra hva vi ønsker å gjøre. Vi ønsker å fjerne alle produksjonsbegrensninger, konsekvensgrenser om ervervsmessig husdyrhold osv. For vi skjønner ikke at en svensk bonde borte i Värmland, like over grensen, skal ha langt bedre rammebetingelser, kan ha langt høyere antall griser osv. – de har strenge krav til miljø og sikkerhet, like strenge krav som vi har i Norge, men de vinner konkurransemessig. Så hvor mye vil Høyre gå inn når det gjelder å endre på landbruksreguleringene? Skal vi la landbruket omfattes av konkurranselovgivningen, slik Fremskrittspartiet ønsker? Skal vi oppheve den over 60 år gamle stalinistiske omsetningsloven osv.? Jeg vet jo at Høyre har vært opptatt av en del konsesjonsgrenser når det gjelder erverv av landbruks- og skogbrukseidommer. Men alle disse andre tingene vil jo også være vesentlige i dette bildet for å få ned matvareprisene i Norge.

Ansgar Gabrielsen (H): Det er jo slik i denne bransjen at man ser det man vil se. Fra den ene siden snakker man om at Høyre kutter så dramatisk og så mye i landbruksoverføringene at alt settes over styr, mens Hedstrøm ikke kunne finne noe, selv når han brukte lupe.

Det er en viss forskjell på Høyre og Fremskrittspartiet også på dette området. Jeg pleier å si at på de områdene hvor vi anviser at her er det på tide å foreta en barbering, der kutter man i Fremskrittspartiet like godt av hele skallen. Det gjøres på en del områder.

Hva Høyre vil gå inn for? Det står veldig klart i merknadene i innstillingen hva som er de overordnede målsettingene. Vi ønsker en dreining fra situasjonen slik den er i dag, hvor man har store økonomiske fordeler av å drive smått og ulønnsomt, til en situasjon hvor man satser på dem som driver profesjonelt i landbruket. På de aller, aller fleste områder innenfor landbruksproduksjonen blir man premiert for å være ineffektiv, mens det logiske etter mitt skjønn ville være å ha mer lineære tilskuddsordninger, som ville bety at de som satser større og mer rasjonelt, ville få et større utbytte. Men det er nesten ingen incitamentter til å gjøre fornuftige ting i denne næringen. Når det gjelder det lovverket som Hedstrøm karakteriserer som stalinistisk, kan jeg på mange områder for så vidt gjerne dele en slik betegnelse.

At der er behov for store endringer, er det heller ingen tvil om. Vi har i stor grad signalisert hva vi vil gjøre i forbindelse med den landbruksmeldingen som kommer. Men det som for meg er det viktigste, er at de skrittene vi tar, i hvert fall går i riktig retning. Jeg kan gjerne være med på å anviser noen målsettinger som ligger langt der ute i horisonten, men det nytter lite å ha blikket så høyt hevet at man snubler i svillene.

Modulf Aukan (KrF): Høyre har alltid sagt at dei vil selja skog som staten eig. I dette budsjettarbeidet òg seier Høyre at dei vil selja Statskog sine eigedomar.

Kristeleg Folkeparti er ikkje usamd i dette prinsippet. Men det er her snakk om omfang og tempo. I min kom-

mune hadde vi *ein* eigedom som staten åtte. Den vart seld, så der er det selt 100 pst.

Vi ser òg verdien i at Statskog har behov for stabilitet i sine rammevilkår. Departementet har allereie i dag ei salsfullmakt som gir høve til sal. Og det skjer. Går vi inn i årsmeldinga og rekneskapen for Statskog, finn vi at det sidan 1990 og fram til i dag er selt 47 skogeigedomar på til saman 97 720 dekar, altså knapt 100 000 dekar – av dette over 40 000 dekar produktiv skog.

Er det slik å forstå at Høyre vil utvida salsfullmakta frå det ho er i dag? Ser Høyre nokon verdi for samfunnet i å ha eit felles utmarksareal, med dei fordelane allmenta har av det?

A u d B l a t t m a n n hadde her overtatt presidentplassen.

Ansgar Gabrielsen (H): Når det gjelder det siste, det konkrete spørsmålet om hvorvidt Høyre ser noen fordeler ved at samfunnet har utmarksareal, hefter det ingen tvil om det. Vi har vært med på oppkjøp av store arealer til nasjonalparker og forskjellig annet.

Det jeg snakker om, og har snakket om enkelte ganger når det debatteres i forhold til dette, er det som går på barskog. Etter mitt skjønn er det ingen logikk i at hogst og forvaltning av skog er et område som egner seg svært godt for statsdrift. Etter mitt skjønn hører det den private sfære til, og jeg er villig til å gå mye lenger enn det Regjeringen tydeligvis er når det gjelder å foreta lokale arronderinger på dette området. Jeg er klar over at det er solgt en del skog i løpet av 1990-tallet, men det er vel også slik at det er oppkjøpt. Det representanten Aukan nevnte, var vel brutto salg, mens oppkjøpet for så vidt ikke var nevnt.

Jeg ser som sagt ingen logikk i at store skogeiendommer nødvendigvis skal være drevet av staten. Vi har fått mange – veldig mange – innspill fra det ganske land om urimeligheter som har foregått en gang i tiden, svært mange i siste halvdel av forrige århundre, når det gjelder på hvilken måte staten ervervet disse eiendommene. Det forundrer meg at man ikke har en mer offensiv holdning til dette, ikke nødvendigvis for å bøte på en urett gjort mot folk som er borte og vekk, men i forhold til en del lokalmiljøer. Fra Høyres side er vi beredt til i langt større omfang å foreta et slikt salg.

Jeg synes egentlig det også er en prinsipiell debatt som burde avholdes. Er det naturlig at staten skal fortsette å eie rene skogeiendommer? Jeg snakker ikke om utmarksareal som er nasjonalpark, om miljøhensyn osv., men om det som går på ren skogsdrift. Vi er nå i en situasjon der vi i næringslivet for øvrig foretar store privatiseringer, og dette burde etter mitt skjønn være det mest naturlige området å angripe.

Presidenten: Replikordskiftet er dermed omme.

Karin Andersen (SV): Den viktigste næringspolitiske satsinga for SV er en massiv og mangfoldig satsing på skole, utdanning og forskning. 80 pst. av framtidens

arbeidsplasser er ikke skapt. Statlige tilskudd og lån må rettes mot oppstartfase, kompetanseoppbygging og risikolån. Offentlig innsats må gå til slike investeringer, og ikke til skattelette for virksomheter som går bra.

Kunnskapssatsinga i dette budsjettet er litt vanskelig å få øye på, sa Opseth. Det er jeg enig i. Men det er vel også litt vanskelig å finne sporene etter Arbeiderpartiets innsats i forliket. Det er kanskje også slik her, som representanten Brørby uttrykte det i går når det gjaldt kommunøkonomien, at det er en dråpe i havet, og det er SV enig i. Statens satsing bl.a. på forskning må økes til OECD-nivå, både den private forskningen og den offentlige forskningen. Det krever en satsing på ca. 5 milliarder kr, og det er mye penger. Men det er nødvendig fordi dagens politikk sementerer en svart oljeavhengig økonomi og næringsliv. Når komiteen sier at dette skal snus på sikt, er det altfor passivt.

Sjefen for Eksportrådet sier i Næringslivets Ukeavis 3. desember i år at Norge må satse mer på tjenester, på teknologi og på produkter med høyt kunnskapsinnhold. Det er lett å være enig i det.

I grenselandet mellom tjenester og høyteknologi, telekommunikasjon, skipsutstyr f.eks. og service i forbindelse med dette, akvakultur og miljøvennlig energiteknologi har Norge mye kompetanse, i markeder som vokser. For å få til en snuoperasjon fra svart til grønn økonomi mener vi at vi må ta statlig kapital i bruk i langt sterkere grad enn det vi gjør i dag, både til utdanning og forskning, til risikokapital og også til langsiktig eierskap. Staten må da utvikle en eierstrategi som også må omfatte industriell kompetanse og ikke bare finansiell kompetanse. Passivt eierskap kan være riktig i noen tilfeller, aktivt, profesjonelt eierskap kan være riktig i andre tilfeller.

Så til spørsmålet om risikovurdering, som representanten Apelthun Sæle tok opp i sitt innlegg, der hun viste til at man i USA hadde funnet ut at 20 pst. av bedriftene gikk over ende den første tida. Det var ingen nyhet, det har også norske forskningsresultater vist i mange år. Når man bruker offentlige midler til oppstart og utvikling av bedrifter, bør man ha denne terskelen og den kunnskapen at man vet at det går sånn. Og når mange bedrifter starter opp, og noen av dem går over ende, er ikke det fordi det er galt og feil å bruke statlig og offentlig kapital, det er slik logikken er når det gjelder etablering av bedrifter.

Så til landbruk. Norge er en økosinke. 160 000 dekar er i dag økologisk dyrket, i Danmark er arealet over 1 million dekar. Bare 1 pst. av melken i norske butikker er økomelk. Vi produserer tre ganger så mye, men det kommer ikke fram til forbruker. Så her må Norge ta nye grep i landbrukspolitikken, det må satses mye mer massivt på økologisering, spesielt den generelle, men også kanskje noe mer i den spesielle. Og kombinasjonsbruk må være et satsingsområde, en kombinasjonsbruker kan være det yrket som ungdommer ønsker seg. Jeg tror få ungdom ønsker seg ensomhet og ensformighet som storbruker på noen av de få gårdene som kanskje vil bli igjen med den landbrukspolitikken som vi nå ser tegner seg. Vi må belønne miljøet og kutte overføringene til de største brukene. Regjeringen varsler nå satsing på større bruk,

heltidsbønder og skattefradrag til de produksjonene som bidrar mest til overproduksjon, og minst til arbeidsplasser. Det er feil medisin og en konkurranselinje hvor norske bønder aldri kan vinne.

Så til en sak som jeg er forskrekket over har vært helt fraværende i denne debatten, nemlig at EFTA-domstolen i mai dømte den norske arbeidsgiveravgiften som ulovlig som norsk skatte- og avgiftspolitik, og vi vil nå få lov til å videreføre den som transportstøtte fram til 2003 som en midlertidig ordning. Det dreier seg om, så vidt jeg vet, i nærheten av 7 milliarder kr i støtte til norsk næringsliv. Og hvis den faller, faller en av de aller viktigste bærebjelkene for småbedriftene i distriktene bort. Det syns jeg næringskomiteen kanskje burde ha uttalt seg noe mer om og vært enig med SV i at her hadde vi trengt en prinsipiell gjennomgang og et system for å kunne opprettholde støttenivået etter 2003.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Torstein Rudihagen (A): Det er ikkje vanskeleg å vere einig med representanten Andersen i at ein bør søkje å auke den økologiske jordbruksproduksjonen, som kanskje er ei nisje som jordbruket bør fokusere på i tida framover. Ein bør òg fokusere på ein del andre nisjeområde.

Det er også lett å vere einig med representanten Andersen når det gjeld kor viktig landbruket er for m.a. busettinga i Bygde-Noreg, og at det òg vil vere viktig i tida framover.

Men så seier representanten Andersen at ein må satse på kombinasjonsbruk, og det høyrest vel og bra ut. Problemet vårt er at vi står overfor enkelte utfordringar i landbruket, m.a. eit tak på framtidig produksjonsstøtte som vi truleg kjem til å nå. Vi brukar 13 milliardar kr i budsjettstøtte på landbruket. Reknar vi med tollvern og indirekte støtteordningar, er vi nærare 20 milliardar kr. Dersom vi utan vidare kan auke overføringane til landbruket, er det rom for kombinasjonsbruk, småbruk og storbruk på lik linje. Men dersom vi har eit visst volum på det som vi må prioritere, trur eg at det norske landbruket vil vere veldig dårleg tent med at det er den profesjonelle jordbrukaren som taper i denne kampen. Eg trur at landbruket er tent med at nokon kan stå fram og seie at eg er bonde, det er det som er mitt yrke, eller ein skuleungdom kan seie at eg vil bli bonde, og at det er ein profesjon på lik linje med andre profesjonar. Det vil borge for det faglege nivået som norsk jordbruk skal ligge på. Følgjeleg må vi ha plass til eit småskala og variert jordbruk, men i tida framover, med avgrensa moglegheiter, må vi først og fremst prioritere heiltidsbonden, og eg vil spørje Andersen om ho er einig i eit slikt resonnement.

Karin Andersen (SV): Nei, jeg kan ikke være enig i en slik ensidig satsing som det i så fall vil bli.

Det er helt riktig at vi står overfor store utfordringer, for det er begrenset hva vi kan bestemme sjøl på dette området, som på de fleste områder. Vi stanger snart hodet i WTO-taket – det er jo svært usikkert hvor det taket

vil ligge framover – men én ting er at vi nå, innenfor taket, ikke utnytter de mulighetene vi har, til støtte. Nå fjernes f.eks. avgiften på kunstgjødsel, og man har heller ikke brukt de mulighetene som er der for å legge større avgifter på andre plantevernmidler. Det er altså miljøbeskatning som er lov innenfor WTO-systemet, og som kan tilbakeføres direkte til landbruket uten at det berører rammen.

Det er også mulig å sette tak på både produksjoner og årsverk – over et visst tak får man altså ikke støtte. Det mener SV må være riktig når man samtidig har en overproduksjon, slik at man ikke støtter større og større produksjoner. I tillegg til problemet med nedbygging av tollvern – som vi vil se komme, og som det kan være noen gode argumenter for også – må vi sørge for at norsk landbruk fyller en nisje som andre lands landbruk har vanskeligere for å gjøre. Det er grunnen til at vi mener at vi må dreie norsk landbruk kraftig i økologisk retning. Det er nemlig en nisje som det vil være et marked for i framtida, og der har Norge konkurransemessige fortrinn av naturlige årsaker. Vi har små besetninger, det er langt mellom gårdene, gårdene er ikke store, og vi har klimatiske forhold som gjør at vi har muligheter til å nå økologiske mål tidligere enn andre. Langs den linjen kan vi bevare norsk landbruk – når det gjelder storproduksjon vil vi aldri klare det.

Og så til heltidsbonden: Jeg tror ikke at det å sitte på en traktor alene er den framtida ungdom ønsker seg. Ungdom ønsker kolleger, og derfor er kombinasjonsbruk den beste løsningen.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til replikk.

Leif Helge Kongshaug (V): Det er et gledelig og solid flertall for Regjeringens næringspolitikk i den framlagte innstillingen. Det tas mange og viktige skritt i riktig retning når det gjelder nyskaping, forskning og forenkling.

«Onde tunger» hevder stadig at Regjeringen sitter bare for å sitte og ikke har noen politisk vilje. En slik påstand motbevises på alle saksfelt, også i næringspolitikken.

Budsjettet inneholder en vesentlig opptrapping når det gjelder gjennomføringen av handlingsplanen for små bedrifter. Kampen mot skjemaveldet føres inn i et nytt spor når det nå satses på felles mottak av data fra næringslivet til Brønnøysundregistrene, skatteetaten og Statistisk sentralbyrå. Næringsrettet forskning får et betydelig løft både i denne innstillingen og over andre departements budsjett.

Positivt er det også at distriktsprofilen i næringspolitikken er intakt etter budsjettforhandlingene i Stortinget mellom regjeringspartiene og Arbeiderpartiet.

En viktig distriktsnæring er reiselivet, og jeg er glad for den satsing Regjeringen viser gjennom å styrke Norges Turistråds markedsinnsats, bl.a. gjennom en felles norsk internettportal. Vi ser også fram til den reiselivsmeldingen som skal komme, og som skal være med og posisjonere Norge i verdens største vekstnæring.

Forholdene i verftsindustrien har stått sentralt i den næringspolitiske debatten det siste året. Vi er svært tilfreds med det arbeidet som er gjort for å ta denne industriens problemer på alvor i en vanskelig situasjon. Det politiske støynivået har til dels vært større enn det har vært politisk grunnlag for. Regjeringen har gjort godt arbeid i den saken, og budsjettforliket understreker flertallets felles politikk på det området.

Bare Fremskrittspartiet vil redusere støtten til skipsindustrien, med de alvorlige konsekvenser for arbeidsplasser og faglig kompetanse det vil ha. Her går det store politiske skillet: Det er jo en merkverdighet at det samme Fremskrittspartiet på en annen side ønsker å bruke betydelige statlige midler til boligutvikling på Fornebu, og kanskje også til et nytt statlig investeringsfond – men altså ikke når det gjelder å ta vare på viktige arbeidsplasser og et viktig fagmiljø som trenger litt bistand i en overgangsfase.

Når det gjelder landbruket, har Regjeringen bebudet en snarlig stortingsmelding. Her vil jeg bare påpeke landbrukets fortsatt store betydning for Distrikts-Norge. Også her er det behov for omstillinger og nyskaping. Det er interessante nisjemuligheter for norsk landbruk, og det er positivt at det også på dette feltet satses på forskning og utvikling. I skogbruket er verdiskapingsprogrammet et godt eksempel i så måte, og her ligger det også økning i bevilgningene når det gjelder langsiktige investeringer.

Fiskerinæringen er landets største eksportnæring etter olje og gass. Den har et betydelig potensial for videre vekst. Men det er mange utfordringer: Vi har en flåte med overkapasitet samtidig som den trenger fornyelse, det er utfordringer i forbindelse med utnyttelse av biprodukt, og det trengs tiltak for å sikre rekrutteringen i næringen.

Torskebestanden gir grunnlag til bekymring. Men det satses videre på havforskning, herunder bedre bestandsmodeller som kan gi et enda bedre grunnlag for å planlegge ressursuttaket i årene framover.

Nye oppdrettsarter kan gi nye, store muligheter for norsk fiskerinæring. Det hadde vært interessant å komme inn på situasjonen til sjøpattedyrene og den problematikken rundt det, men tiden tillater det ikke.

Regjeringens satsing på fiskeriene er god investering for samfunnet. Budsjettavtalen med Arbeiderpartiet sikrer hovedtrekkene i Regjeringens politikk og har gitt ytterligere styrking av innsatsen for flåtefornyelse.

Foran høstens budsjettforhandlinger var det stor usikkerhet om hvorvidt det ville være mulig å finne en forhandlingsløsning for Regjeringen, og i hvilken retning det eventuelt ville være mulig. For Venstre og for Regjeringen er det viktigst å få gjennom mest mulig av egen politikk, ikke hvem en samarbeider med.

Arbeiderpartiet brukte mye av sin profilering i forkant på begrepet «fordelingspolitikk», der inntektssiden skulle bestå i å endre viktige rammevilkår for næringslivet. Det har ikke skjedd. Også i næringspolitikken har Regjeringens politikk stått seg meget godt gjennom budsjettforhandlingene her i Stortinget, og det er Venstre tilfreds med.

Selvfølgelig kunne vi ha ønsket enda bedre rammevilkår for næringslivet, men vi har igjen et stramt budsjett,

(Kongshaug)

og næringslivet er også med på den dugnaden, som er helt overordnet, og som holder renten nede og fortsatt gir vekst i den norske økonomien.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Mimmi Bævi (A): Representanten Kongshaug snakket om at støynivået hadde vært for høyt. Jeg husker at det i fjor også var andre ord som ble brukt, bl.a. «tragedie». Jeg tror ikke at det som næringslivet i Norge beskriver som problemstillinger, er uberettiget i den situasjonen som vi er i. Jeg skal berømme Regjeringen for at de har vært flinke til å analysere problemene som vi står overfor, men de har dessverre ikke vært like flinke til å komme med løsninger. Ved behandlingen av næringskomiteens budsjettforslag i fjor sa representanten Kongshaug om budsjettprosessen:

«Fra budsjettet ble lagt fram, var det en komedie som gikk over til et drama, og det holdt på å bli en tragedie til slutt – ikke en tragedie for Regjeringen og for Stortinget, men en tragedie for demokratiet.»

I år er det blitt budsjettavtale mellom sentrumspartiene og Arbeiderpartiet. Hva er det som gjør at budsjettet ikke er blitt en tragedie i år? Arbeiderpartiet har ikke endret sin næringspolitikk. Vi står fremdeles på at norsk næringsliv krever stabilitet og styring, og at den økonomiske politikken som vi ønsker å føre, er et av de viktigste rammevilkårene for norsk næringsliv. Hva mener representanten Kongshaug det er som har endret seg, siden han i år ikke synes det er en så stor tragedie å inngå budsjettavtale med Arbeiderpartiet?

Leif Helge Kongshaug (V): I mitt innlegg nevnte jeg det «politiske støynivået», og det er klart at det er berettiget med støynivå i en næring som har slike utfordringer som den har – også utfordringer til selve næringen med tanke på omstilling. Det offentlige kan ikke bidra med alt når det gjelder slike endringer, men det offentlige har etter min mening bidratt med det som det er mulig å bidra med: Det satses på bygging av forsyningsskip, kystvaktfartøy, nye ferjer, nye fiskebåter, to hurtigruteskip kan komme til å bli bygd her i landet, og også endringer når det gjelder utbetaling av verftsstøtte, som det foreligger en merknad om, vil bidra til å bedre betingelsene for verftsindustrien.

Det som videre er bra med dette budsjettet, er at viktige ting som ordningen i delingsmodellen ligger fast, aksjerabatten for familieeide bedrifter ligger der fortsatt, rederibeskatningen er på plass. Skal en si noe generelt om disse ordningene, vil jeg si at kanskje det aller viktigste vi har oppnådd ved den avtalen med Arbeiderpartiet som vi har inngått, er nettopp at den sikrer forutsigbarhet i framtiden, og forutsigbarhet er kanskje det som er aller viktigst for næringslivet, og som de er opptatt av.

Når det gjelder de maritime næringene og rederibeskatningen, skal vi være klar over at dette også er et cluster-fenomen. Vi har norske rederier med sine kontorer her i landet, og det er en del av clusteren vi har når det

gjelder skipsbygging. Jeg er ikke så sikker på at verdens største cruiseskip ville blitt bygd på Fosen Mek. Verksteder hvis vi ikke hadde norske rederier som så fordeler ved norske verft og norsk verftsindustri.

Øystein Hedstrøm (Frp): Venstre ynder å fremstille seg som et liberalt parti, som skal være små og mellomstore bedrifters beste venn, som skal gjøre en jobb med skjemaveldet osv., og ønsker lavere skatter og avgifter og offentlige inngrep. Nå har man sittet i regjering en stund og ikke oppnådd særlig mye i praksis på det området.

Men når det gjelder distriktspolitikken og landbrukspolitikken, har i hvert fall jeg problemer med i praktisk politikk å se noen forskjell på Senterpartiet og Venstre. Man støtter opp om den tradisjonelle distriktstankegangen og landbrukstankegangen, og det er mest lettvtint å la tingene gå som før. Når det blir en vanlig akseptert måte å styre et land på, så blir problemene på sikt negative som en helhet, og det er den situasjonen norsk landbruk er oppe i nå.

Jeg må si det er merkelig at ikke Venstre kan slutte seg til flertallet, Arbeiderpartiet, Høyre og Fremskrittspartiet, som ønsker lavere matvarepriser. Det er ikke noen motstrid mellom lavere matvarepriser og en god kvalitet.

I år vil vi dumpe ca. 19 000 tonn prima norske matvarer i verdensmarkedet, svinekjøtt helt ned til 3 kr pr. kg og storfekjøtt til 7-8 kr pr. kg, men jeg tror faktisk også at vi dumper noe saue- og lammekjøtt i disse ulvetider. Ved nyttår vil Regjeringen få et enormt problem. Hvordan skal man møte den kjempestore overproduksjonen som skjer i Norge, når det fra neste år ikke blir mulig etter WTO-reglene å dumpe slike kolossale mengder med prima norske kjøttvarer i utlandet? Jeg regner med at et ansvarlig regjeringsparti som Venstre har løsninger og konseptet på hvordan man skal møte dette, slik at det norske matvaremarkedet ikke renner over av matvarer, som man ikke kan gjøre noe med fordi man ikke ønsker å la markedet fungere.

Leif Helge Kongshaug (V): Først vil jeg gjøre oppmerksom på en liten forsnakkelse. Jeg sa at det var verdens største cruiseskip som skulle bygges ved Fosen, men det er verdens største cruiseferge. Men hva barnet heter, har vel ikke så stor betydning, konsekvensene blir jo de samme med tanke på sysselsetting og arbeidsplasser.

Så til representanten Hedstrøm, som igjen penset inn på norsk landbruk og Venstres politikk der. Når det gjelder merknaden fra Arbeiderpartiet, Høyre og Fremskrittspartiet, er Venstre i store trekk enig i det som står der. Nå er det slik at det om ca. 14 dager kommer en landbruksmelding, og hvorvidt det er riktig å gå detaljert inn på føringer i norsk landbrukspolitikk 14 dager før en slik landbruksmelding kommer, kan selvfølgelig diskuteres. Det synes jeg egentlig ikke er noen stor sak i denne sammenhengen, men utfordringene – som mange i denne salen i dag har påpekt – er mange når det gjelder norsk

landbruk, deriblant overproduksjon, som Hedstrøm også var inne på. Det må legges rammebetingelser som kan påvirke at vi får kontroll over dette, men her må selvfølgelig næringen selv ta i et tak.

Når det ellers gjelder Fremskrittspartiets landbrukspolitikk, synes jeg at det her mangler sammenheng. Jeg gleder meg over at Fremskrittspartiet vil øke bevilgningene når det gjelder reiselivssatsing. Men ser ikke Fremskrittspartiet sammenhengen her med hensyn til det vi selger i reiselivssammenheng – norske fjorder, norske bygder og et velstelt land? Hvis vi skulle legge Fremskrittspartiets landbrukspolitikk til grunn, er jeg ikke sikker på at vi kunne ha vist dem som besøker oss, en slik vare.

Svein Ludvigsen (H): Representanten Kongshaug tror det er «onde tunger» som sier at Venstre og Regjeringen er mer interessert i taburettene enn i resultatene. Her tror jeg faktisk at representanten Kongshaug tar feil – når det gjelder dette med «onde tunger», mener jeg.

Venstre i opposisjon var svært aktiv med hensyn til å selge seg som næringslivsparti. Jeg må konstatere – og det gjør næringslivet – at Venstre sviktet da de skulle iverksette sine egne gode forsetter. I fjor var de sammen med Høyre og Fremskrittspartiet om et budsjettforlik som næringslivet var svært tilfreds med. I år gifter Venstre seg – jeg hadde nær sagt – på nytt med Arbeiderpartiet for å gi næringslivet en nesestyver i form av forverrede rammevilkår.

Høyre er opptatt av å skape næringspolitikk, og målet er å utvikle næringsmiljøer som et alternativ til petroleumsnæringen. Høyre vil utnytte norske forretningsmiljøers fortrinn i den globaliserte økonomien, og vi vil ivareta nasjonalt eierskap og holde hovedkontorene i Norge. Ett av svarene på disse utfordringene og målene er norsk skipsfart. Og siden 1996 har flertallet i Stortinget skapt en ny skipsfartspolitikk som gir resultater, takket være et samspill mellom sjøfolk, rederiene og staten. Nå reverseres denne ordningen som helt klart gir resultater, og som kan vise seg å gi resultater.

Svaret fra Venstre på den politikken som gir resultater, er å redusere forutsigbarheten og korte ned langsiktigheten. Der andre land garanterer ti års varighet, svarer Venstre med årlige endringer, og tonnasjeavgiften er nå en faretruende bruttoskatt som truer norske arbeidsplasser, og er til skade for hele det maritime og økonomiske og industrielle miljøet i Norge.

I går var jeg i Oslo Rederiforening sammen med kollega Steensnæs fra Kristelig Folkeparti. Der var dommen over Regjeringens skipsfartspolitikk og budsjettforliket med Arbeiderpartiet svært negativ. Mitt spørsmål til Kongshaug blir: Hvordan kan han forklare alle som vil styrke skipsfartsnæringen som en viktig næring i Norge, hvorfor Venstre har det så travelt med å bygge ned hele den omfattende maritime clusteren?

Leif Helge Kongshaug (V): Det som blir sagt om at Venstre har det travelt med å bygge ned den maritime clusteren, er åpenbart feil. Det er snarere tvert imot. Venstre er opptatt av å bevare og ta vare på den clusteren

som vi har, og de fortrinnene vi har her. Men det er klart at dette er sammensatt, og vi kan vise til flere eksempler på at Venstre er offensiv i den sammenhengen. Det har aldri vært tvil om Venstres holdning når det gjelder rederibeskatningen, som også bidrar til at vi kan beholde norske redere innenfor våre grenser. Vi har i media de siste dagene sett eksempler på norske redere som flagger inn til Norge med sin flåte, og det er også et eksempel på at norsk skipsfartspolitikk, og dermed Regjeringens skipsfartspolitikk, må være bra, og kanskje blir oppfattet som enda bedre enn tidligere, i og med at slike ting skjer.

Det er også, som jeg påpekte i stad, viktig med forutsigbarhet. Med den avtalen som nå er inngått med Arbeiderpartiet, er en av fordelene at rederibeskatningen er kommet for å bli.

Ellers satser denne regjeringen på nyskaping, forskning og omstilling. Det kommer selvfølgelig også denne næringen til del. Når det her snakkes om maritime clusterer, er det kanskje ingen clusterer som er så avhengig av nettopp forskning, omstilling og utvikling som det maritime. Vi kjenner godt til eksempler på slike clusterer, ikke minst flere steder på Vestlandet, så det er også en bit av helheten. Med hensyn til det Høyre sier i denne sammenhengen, må vi ikke glemme at også Regjeringens distriktpolitiske virkemidler er med på å bygge opp under disse clusterne, og da er det som Regjeringen legger opp til, et mye bedre virkemiddel enn det som Høyre legger opp til, som reduserer disse virkemidlene med halvparten.

Presidenten: Replikskordskiftet er dermed omme.

Bjarne Håkon Hanssen (A): Etter at næringskomiteen avgav sin innstilling forrige onsdag, har media vist stor interesse for deler av innstillingen. Særlig har landbrukspolitikken vært satt i fokus. Dette har selvsagt sammenheng med at Regjeringen snart vil legge fram en ny stortingsmelding om landbrukspolitikken. Komiteens merknader i budsjettinnstillingen leses med rette som signaler på hvilke veivalg stortingsflertallet ser for seg når landbruksmeldingen skal behandles. Denne budsjettdebatten gir i så måte en anledning til å utdype og forklare.

«Politikerne er for opptatt av reduserte matpriser.» Dette er en kritikk jeg ofte blir møtt med fra ikke minst bondeorganisasjonene. Jeg vil understreke at det ikke nødvendigvis er et politisk mål i seg selv å redusere prisen på norsk mat. Norsk mat er relativt sett billig. Ut fra et statsøkonomisk perspektiv kan det være lønnsomt med høye matvarepriser, fordi det reduserer behovet for statlige overføringer til den enkelte bonde. Bonden får ved høye matvarepriser en større andel av inntekten fra markedet.

Grunnen til at vi må fokusere på en reduksjon av prisen på norsk mat er bl.a. det faktum at flere og flere nordmenn velger å kjøpe en stadig større andel av sin mat i andre land enn i Norge. Forbrukeren forholder seg ikke til at norsk mat relativt sett er billig. Forbrukeren ønsker å bruke en enda mindre del av sin inntekt til mat dersom

det er mulig. Og dette skaper store problemer i norsk landbruk. Fra før av er overproduksjonsproblemene store. Økt grensehandel forsterker disse problemene, og den som må betale, er den norske bonden.

Det kan ikke være tvil om at vi i det minste må ha som målsetting at prisforskjellen på norsk og svensk/dansk mat ikke kan øke ytterligere. Og vi vet at EU gjennom sin Agenda 2000 har vedtatt en plan hvor målet er en reduksjon av EUs matvarepriser på mellom 15-20 pst. fram til 2005. Det betyr at prisene på våre matvarer minst må ha en tilsvarende utvikling dersom prisforskjellene ikke skal øke. Om en ser bort fra dette faktum, vil det først og fremst ha skadevirkning for landbruket. Derfor er lavere matvarepriser et viktig politisk tema. Så skal vi selvsagt i forbindelse med behandlingen av den kommende landbruksmeldingen vurdere hvordan dette vil slå ut for den enkelte produsent, og hvordan den statlige overføringspolitikken må endres for å møte en situasjon med lavere inntekter i markedet.

Jeg må si at jeg er skuffet over at det ikke var mulig å få til en prosess i komiteen med sikte på en felles merknad om så sentrale deler av norsk landbrukspolitik. At så ikke var mulig, må sentrum først og fremst ta ansvar for, det stod i alle fall ikke på oss.

La meg avslutningsvis få komme med noen kommentarer knyttet til sammenslåingen av Statens Landbruksbank og SND. Bakgrunnen for at Stortinget vedtok en slik sammenslåing var ønsket om en helhetlig statlig virkemiddelpolitikk, hvor ressursene ses i sammenheng. Landbruk er en svært viktig næring for Bygde-Norge, samtidig kan det ikke herske tvil om at Bygde-Norges framtid i stor grad også er avhengig av å utvikle det øvrige næringslivet. Derfor må de som jobber med næringsutvikling, sitte sammen og dra lasset i samme retning. Statens Landbruksbank blir nå integrert i alle deler av SND, og distriktskontorene i SND må utvikles til å bli regionale kraftsenter for næringsutvikling. For å fullføre det byggverket har komiteen i en merknad lagt klare føringer for styresammensettingen regionvis. Dette er nødvendig for å skape en felles arena hvor en kan oppnå synergieffekter også i styresammenheng regionalt. Det er viktig at Regjeringen nå følger opp denne merknaden.

Kirsti Koll e Grøndahl hadde her gjenn tatt presidentplassen.

Statsråd Kåre Gjønnes: Regjeringen har lagt fram et budsjettforslag med vekt på tiltak for å øke verdiskaping i skogbruket, sikre forbrukerne trygge matvarer og gjennomføre tiltak som kan sikre et levedyktig og framtidstrettet landbruk i hele landet.

Jeg konstaterer at Regjeringens forslag i all hovedsak har fått klar støtte. Jeg er glad for den brede tilslutning til matpolitikken og til forbrukerperspektivet som Stortinget har gitt uttrykk for gjennom komiteens innstilling.

Det er en forutsetning at det offentlige næringsmid deltilsynet fungerer godt og effektivt. Regjeringen vil satse særkilt på dette gjennom å styrke koordineringen og resultatstyringen av de kommunale næringsmid deltilsynene.

Antibiotikaresistens er et økende problem. Arbeidet med å få kontroll med resistensproblemet vil bli prioritert gjennom flere virkemidler, bl.a. ved overvåking av bruken av antibiotika og forekomsten av resistente bakterier. Jeg er overbevist om at antibiotikaresistens vil komme mer og mer i fokus i alle land. Som landbruksminister ønsker jeg at Norge skal ligge i front på dette feltet.

Skogen er grunnlaget for en av våre viktigste næringer. Oppfølging av skogmeldingen med tiltak for å stimulere til langsiktige investeringer i skogbruket og næringsutvikling i skogbruk og skogindustri vil bli prioritert. Et forprosjekt – verdiskapingsprogrammet – for økt foredling og bruk av trevirke og bedre koblinger mellom skogbruk og marked er startet opp.

Jeg har merket meg at komiteen deler Regjeringens vurderinger når det gjelder behovet for statlig innsats i de langsiktige investeringene i skogbruket. Jeg har også merket meg at komiteen mener at unntakene når det gjelder reduserte tilskudd til de største skogeierne, bør fjernes i 2000. Dette vil bli fulgt opp, men jeg vil samtidig understreke at dette kan bidra til redusert aktivitet fordi omleggingen – om vi gjør dette fullt ut i 2000 – vil føre til reduserte skogkulturtilskudd til de minste skogeierne.

Komiteen peker i sin omtale av verdiskapingsprogrammet spesielt på den rolle Det norske Skogselskap kan ha. Jeg vil legge opp til at skogselskapet kan bidra i programmet. Det vil være på områder skogselskapet i dag har sin kjernevirksomhet, nemlig gjennom samfunnskontakt og informasjon. Jeg finner det imidlertid prinsipielt uheldig hvis komiteen mener at det skal brukes av bevilgningen til verdiskapingsprogrammet som tilskudd til Skogselskapet som organisasjon. Det norske Skogselskap mottar allerede betydelige tilskudd over statsbudsjettet, og jeg ber om at dette kan iakttas i det videre arbeidet i departementet.

Hensynet til sysselsetting og stabil bosetting i distriktene står sentralt i landbrukspolitikken. Den brede landbrukspolitiske drøfting må, som komiteen påpeker, vente til stortingsmeldingen om landbrukspolitikken skal behandles. Jeg ser fram til en konstruktiv drøfting av landbrukspolitikken når meldingen skal behandles, og at en vil finne fram til føringer med framtidsrettede løsninger. Jeg kan bekrefte at de overordnede målsettinger i landbrukspolitikken vil ligge fast, med et landbruk i hele landet, med en variert bruksstruktur og en miljøvennlig og distriktsbasert produksjon.

Jeg er glad for at komiteen så klart gir sin støtte til det arbeid som er satt i gang for å få en mer økologisk bærekraftig reindrift i Finnmark. Situasjonen med overbeiting, underernæring og tap av rein på Finnmarksvidda er den største utfordring vi har i reindriftspolitikken i dag, og det er av stor betydning at de tiltak vi nå har lagt opp til, kan gjennomføres i samarbeid med reindriftnæringen.

På de områdene der et flertall i komiteen kommer med klare pålegg til departementet, vil disse naturligvis bli fulgt opp på vanlig måte, innenfor de ordinære saksbehandlingsrutiner. Når det gjelder de sakene som må ut på høring, må det naturligvis også legges vekt på de høringsuttalelser som kommer inn gjennom prosessen.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Bjarne Håkon Hanssen (A): Statsråden berørte en del komitemerknader som han hadde en fortolkning av. Umiddelbart kan jeg ikke se at jeg har noe som helst problem med de fortolkninger statsråden gjorde, men jeg har lyst til å komme konkret inn på noen områder der komiteen har klare føringer, og som statsråden ikke berørte i nevneverdig grad i sitt innlegg. Det gjelder fire punkter:

For det første komiteens veldig klare føringer i forhold til begrensninger i bruk av BU-midler til investeringsstøtte i produksjoner hvor det allerede er betydelig overproduksjon.

For det andre komiteens klare merknader knyttet til omlegging av auksjonssystemet for import av vilt, hvor man ønsker en spesiell ordning for bedrifter som importerer vilt, og hvor det importerte viltet skal være råstoff for videre bearbeiding og salg.

For det tredje det komiteen har sagt om å tillate bruk av nesering ved produksjon av frittgående gris.

Og sist, men ikke minst de klare merknadene komiteen har i forhold til endringer i styresammensetning i de regionale SND-styrene.

Mitt spørsmål til statsråden er da som følger: På hvilken måte vil statsråden følge opp disse klare flertallsmerknader på de fire områdene jeg nå har berørt?

Statsråd Kåre Gjønnes: Jeg gjorde et forsøk på en slik oppsummering til slutt i innlegget mitt, der jeg sa på hvilken måte statsråden vil forholde seg til flertallsmerknader i Stortinget, for der har jeg rimelig god erfaring med hva som forventes. Det er naturligvis også slik statsråden vil handle.

Når det gjelder BU-midlene, vil det bli tatt hensyn til dette når det utarbeides nye forskrifter for BU-midlene. Samtidig må man være klar over at denne reguleringen ikke er lett å gjennomføre, men i føringene til de forskriftene vil dette bli lagt inn.

Når det gjelder auksjon i forhold til viltkjøtt, har jeg også merket meg det. En kan her samtidig veldig fort komme til å gi enkeltbedrifter særbehandling, så en må her finne måter å gjøre dette på slik at en også ivaretar de øvrige hensyn som vi må ta på det området. Men intensjonen vår her er klar, og det ligger innenfor det statsråden ønsker å følge opp.

Når det gjelder nesering på gris, har det vært et stort tema. Så vidt jeg kjenner til, er det én person i landet som har spurt om dette. Det endte opp som spørsmål i spørretimen, og ved komitemerknader i dag, med klare pålegg til statsråden, gjennom behandling i Stortinget. Jeg har gjort greie for at dette er det ikke anledning til i dag etter norsk lovgivning. Det betyr at man må inn og lage forskrifter til loven for at det skal kunne settes ring i nesen på grisen hos denne produsenten. Det er imot de råd som også er gitt av dyreetiske hensyn. Men får statsråden den beskjeden, gjør han naturligvis det. Men dette er en forskrift som må lages, og forskriften må ut på høring som vanlig i forbindelse med slike forskrifter.

Når det gjelder styresammensetning i forhold til den nye ordningen som nå er lagt innenfor SND, vil jo dette først og fremst være en sak for SND som sådant og for Nærings- og handelsdepartementet. Jeg vil tro at også min kollega i Nærings- og handelsdepartementet vil jobbe med dette på vanlig måte, innenfor de rammer som komiteen har lagt opp til.

Øystein Hedstrøm (Frp): Statsråden – og det er jeg fornøyd med på vegne av Fremskrittspartiet – ønsker å følge opp flertallets merknader og konkretiserte hvordan han ville gjøre det på en del punkter.

BU-midler er det jo veldig mange som er opptatt av også innenfor landbruksnæringen. Landbruksbankens egne tall viser at dagens overproduksjon på svinekjøtt er 9 500 tonn. En tredjedel av denne overproduksjonen skyldes BU-midler.

Så dette med nesering på gris: Det er riktig at det kun er én bonde i Norge som har spurt om det – Trond Refve på Jæren, en gründer på dette området – som ønsket å stå på egne ben, uten å belaste noen andre her i samfunnet, og som kunne levere alt han produserte av svinekjøtt til hoteller, restauranter, butikker osv. Her har vi et potensial langs kyststripen for at relativt mange bønder kan gjøre dette, og det må jo være fint i disse dumpingtider at de kan produsere og levere alt de har på egen gård, og få en god pris på det.

Men så til det spørsmålet jeg hadde tenkt å stille. Vi har et gjennomregulert landbrukssystem i Norge, og i sommer kom professor Aanesland og forsker Holm på Landbrukshøgskolen i Ås med en undersøkelse som viste at svenskene, som har liberalisert sin lovgivning, nå er i ferd med å oppnå gode resultater på områder der vi har et gjennomregulert system. Man har sammenliknet Värmland og Hedmark. Man har langt flere boende på egen gård i Värmland, og investeringene øker. Det er også anslått at dette med boplikt og prisregulering på landbruks-eiendommer hindrer 22 milliarder kr i investeringer i norske gårder i løpet av fem år.

Så mitt spørsmål til statsråden blir om en del av disse, tross alt, positive erfaringene man har fått i Sverige, der man har vært i forkant med å liberalisere, vil bli tatt hensyn til i drøftelsene i den landbruksmeldingen som kommer.

Statsråd Kåre Gjønnes: Jeg har gjort greie for det som gjelder oppfølging av komiteens merknad, også i forhold til BU, og vil ikke gå noe nærmere inn på dette nå.

Når det gjelder den store landbrukspolitiske debatten, vil Stortinget få rikelig anledning til å gå inn i den. Jeg håper at det Regjeringen kommer med i landbruksmeldingen, vil være et godt grunnlag og faktisk også en invitasjon til å finne løsninger her i stortingssalen. Jeg vil likevel gå så langt som til å si at jeg vil tro at Fremskrittspartiet ikke vil være av dem som applauderer meldingen aller høyest når den kommer – til det er avstanden mellom den landbrukspolitikken Regjeringen ønsker å stå

for, og den Fremskrittspartiet har gitt uttrykk for her i stortings salen i dag, altfor stor.

Det var veldig interessant å høre hvilke omsetningsmuligheter og priser nesering på gris kan føre til i markedet framover. Jeg får ta med meg det som et godt poeng, og se hvordan dette slår til.

Når det gjelder Aanesland og Holm, er det personer som har hatt mange synspunkter på norsk landbrukspolitikk gjennom tidene, noe som også har bidratt til den generelle debatten, som alle har lov å delta i. Men det er vel ikke vanskelig å gå over grensen til Sverige og finne de motsatte resultatene.

Mange hevder at norsk landbrukspolitikk er mislykket i dag, men det kunne ha vært interessant over tid og sett virkningen av den landbrukspolitikken som Fremskrittspartiet ønsker å gjennomføre. Det ville medført en total omlegging for Distrikts-Norge, og det er mulig noen ønsker det. Og da er det jo måloppnåelse. Regjeringen har ikke dette perspektivet for Distrikts-Norge framover, og derfor ønsker vi å ha et annet tak på det som har med landbruket å gjøre, og derav følger også det som har med boplikt og driveplikt generelt å gjøre.

Karin Andersen (SV): Da vi behandlet skogbruksmeldingen i vår, fremmet SV et forslag om å innføre miljøforskriften i skogbruket allerede fra det tidspunktet. Stortingsflertallet gikk inn for at man skulle få en ordning basert på frivillighet, og at man regnet med at det skulle gå bra. Vi kan lese i Nationen i dag at det ser ut til at dette går tregt, at miljøorganisasjoner føler seg til dels misbrukt, og at man ikke følger dette opp. Spørsmålet blir da: Vil statsråden, hvis dette medfører riktighet, komme til Stortinget på nytt og be om at man innfører denne miljøforskriften så fort som mulig, slik at norsk skogbruk kan få et slikt kvalitetsstempel som en slik forskrift og form for drift vil kunne gi?

Så sier statsråden at han har en ambisjon om å ligge i front når det gjelder antibiotikaresistens, og det er jeg glad for. Det er nødvendig.

Men på andre områder som dreier seg om miljø, ser det ut til å gå i gal retning. Det virker som om Regjeringa har slått inn på en skattelettepolitikk uten miljøprofil. I fjor var det investeringsavgiften som falt. Det er vel umulig å si at det er en grønn profil ved et slikt bortfall – det går mest til de store og har lite med miljøet å gjøre. Nå faller kunstgjødselavgiften. Riktignok økes avgiften på plantevernmidler noe, men det ser også ut til at det nå kommer andre skatteletter hvor det er vanskelig å få øye på en miljøprofil.

Kan statsråden si litt om man i hvert fall har en ambisjon om at skatte- og avgiftspolitikken, også overfor landbruket, skal ha en grønn, miljøvennlig profil?

Statsråd Kåre Gjønnes: Regjeringen tapte i Stortinget i forhold til miljøforskrift i skogbruket, og det ble da vist til «Levende Skog»-prosjektet og samarbeidet, som jeg vil si er positivt, mellom næringsorganisasjonene og miljøorganisasjonene. Så vidt jeg forstod, i hvert fall på deler av flertallet i den debatten, skulle man la dette sys-

temet få en sjanse, for så å finne ut om dette virker. Og virker det ikke, får vi eventuelt komme tilbake til om man har nye behov på forskersiden. Jeg er ikke i dag klar til å si om dette har lyktes godt nok eller ikke, men jeg har forstått det slik at Stortinget ønsker at man skal oppnå denne miljøeffekten i skogbruket.

Så til det som ble påpekt når det gjelder skattelette og investeringsavgift. Når det gjelder investeringsavgiften og de andre avgiftene, representerer det i sum ca. 630 mill. kr i sparte kostnader for norsk landbruk pr. år. Det er et av de områdene hvor Regjeringen og landbruksministeren har sett en mulighet for å forsøke å bedre inntektsbildet for norsk landbruk framover. Det betyr ikke at vi slakker noe på kravene f.eks. i forhold til å redusere bruken av kunstgjødsel. Vi har sagt at vi vil overvåke at man følger opp de planene som næringen har når det gjelder bruk av kunstgjødsel. Blir de fulgt, blir det ikke noe forurensning, og da er det en balanse i forhold til næringsopptaket. Dette vil vi følge nøye med i, også ut fra de intensjonene som replikanten hadde. Dette gjelder en avgift som går inn til staten. De andre avgiftene – og nå snakker jeg eventuelt om å ta inn og dele ut igjen – vil ikke medføre noen ny inntektsvirkning for næringen som sådan, men det vil være en omfordeling innenfor virkemiddelbruken. Jeg har sagt at når det gjelder avgiften på plantevernmidler, vil den komme til å øke framover som et ledd i å oppnå et bedre resultat.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Terje Knudsen (Frp): Fremskrittspartiet vil minne om at fisk er Norges største eksportprodukt etter olje og gass. Fiskeeksporten i 1998 var på nær 28 milliarder kr. Samtidig mener vi at lønnsomheten i næringen kan bedres gjennom færre reguleringer, mer markedstilpassede produkter og bedre adgang til internasjonale markeder.

Fremskrittspartiet erkjenner at næringen må reguleres til en viss grad, bl.a. fordi ingen har naturlig eiendomsrett til havets ressurser. Det er likevel en stor avstand mellom en fornuftig regulering basert på å sikre konkurransefrihet innen næringen, og dagens mange reguleringer, forskrifter, regler og subsidieordninger. Derfor mener vi at bl.a. deltakerloven, råfiske loven og ordningen med fiske-riavtaler kan avvikles. Myndighetene bør heller konsentrere seg om å legge forholdene til rette gjennom en effektiv ressursovervåking, ressursfordeling og kontroll.

Fremskrittspartiet vil også påpeke at havbruk har blitt en betydelig drivkraft i norsk kystnæring de siste 15 år. Vi har i den forbindelse merket oss at det eksisterer en omfattende lovgivning som griper inn i oppdrettsnæringen. Hele 17 betydelige lovverk inngår her, og av disse nevnes i fleng: oppdrettsloven, forurensningsloven, fiske- sykdomsloven, forvareloven, eksportloven, dyrevernloven, naturvernloven og viltloven samt en rekke andre lover som forblir unevnt her.

Fremskrittspartiet mener at myndighetene bør konsentrere seg om miljø og veterinære krav, og at regelverket ellers bør fjernes eller forenkles slik at oppdrettsnæ-

ringen kan bedre sin konkurransevne og markedstilpasning.

Vi viser også til at reiselivsnæringen er en annen av landets store vekstnæringer. Vi vil derfor understreke behovet for en fortsatt offensiv internasjonal markedsføring av Norge som reisemål. Da næringen for det meste består av små og mellomstore aktører uten tilstrekkelige muligheter til en effektiv markedsføring i utlandet, synes det hensiktsmessig fortsatt å organisere en felles internasjonal markedsføring. Vi vil derfor i denne sammenheng understreke Norges Turistråds betydning. Vi har også lagt merke til en internasjonal trend i retning av stadig større konsentrasjon på markeds- og eiersiden. Dette tilsier at Norges Turistråd bør utvikle differensierte markedsføringstjenester som sikrer at både små og mellomstore bedrifter ser seg tjent med å delta i den samlede internasjonale markedsføringen av Norge som turistmål.

Fremskrittspartiet vil fortsatt øke støttenivået i refusjonsordningen for sjøfolk til 20 pst. av brutto lønnsutgifter, slik ordningen var da den opprinnelig ble vedtatt. Dessuten ønsker vi å inkludere norske utenriks ferjerederier og bøyelastere for transport av råolje i ordningen.

Av generelle tiltak ønsker vi å redusere arbeidsgiveravgiften og liberalisere arbeidsmiljølovens arbeidstidsbestemmelser. Vi vil redusere avgiftene på øl, vin, brennevin og tobakk for å redusere handelslekkasjen til våre naboland. Videre vil vi redusere bensinavgiften, autodieselavgiften, årsavgiften for personbiler og engangsvavgiften. Dette er bare noen få punkter som kan komme vårt næringsliv til gode og samtidig styrke det samme næringsliv.

Mimmi Bæivi (A): Norge har attraktive råvarer og store kunnskaper innenfor mange bransjer. Likevel stopper veksten i Fastlands-Norge. I budsjettet som ble lagt fram i høst, virker det heller ikke som Regjeringen hadde tro på at dette var mulig å endre. Arbeiderpartiet prioriterte næringslivet som et av de viktigste områdene i budsjettforhandlingene, og viljen fra Regjeringens side til virkelig å satse på ny vekst kunne vært atskillig større. Fra Arbeiderpartiets side forutsetter vi bl.a. at virkemiddelapparatet som er rettet inn mot nyskaping og omstilling, blir styrket i årene som kommer.

Et område som har hatt en positiv utvikling, og som fortsatt har store vekstmuligheter, er reiseliv. Mye over 100 000 er i dag sysselsatt i denne næringen, herav en betydelig andel kvinner bosatt i distriktene. Som eksportnæring er reiseliv spesielt avhengig av det som skjer i det internasjonale reiselivsmarkedet, og har også derfor et behov for at statens virkemiddelapparat både er fleksibelt og framtidsrettet. Å prioritere distrikts- og stedsutvikling, infrastruktur, nettverkssamarbeid, markedsføring og et samarbeid på tvers av bransjer vil gi denne næringen en mulighet til å komme i forkant av utviklingen innenfor turisme. Vi som statlig myndighet har her et ansvar gjennom våre bevilgninger for å tilrettelegge for dette. Et vesentlig element som må følges nøyer opp, er utdanning og forskning. Mange deler av Norge mangler bl.a. spisskompetansemiljøer innenfor reiseliv. Behovet for en oppgradering av

utdanningssiden er helt klart til stede i en stadig større internasjonal konkurranse.

Reiseliv er en av de store næringene på verdensbasis. Og hos oss er den også en vesentlig økonomisk faktor, med betydning for både samfunnsøkonomi og handelsbalanse og – ikke minst – for sysselsettingen i Norge. Dette gjør at næringen også har sin rettmessige plass i budsjettdebatten. Jeg ser fram til at vi får en mulighet til å debattere det i forbindelse med den bebudede reiselivsmeldingen.

Selv om Hurtigruta ikke kommer inn under Næringsdepartementets budsjett, kan jeg ikke unnlate å ta den med som et av de viktigste reiselivsproduktene, i tillegg til at den for en mengde havner og samfunn langs kysten har vært ensbetydende med vekst og utvikling, arbeidsplasser og inntekter. Arbeiderpartiet vil her stå som en garantist for at den også framover skal være en livsnerve som skal gis mulighet til å møte utfordringene i forbindelse med de samfunnsendringer som også store deler av Kyst-Norge står overfor.

En annen eksportnæring med stor betydning for sysselsetting og bosetting er havbruksnæringen. De naturgitte fortrinn Norge her har til en økt verdiskapning, avhenger selvsagt av at det føres en økonomisk politikk som sikrer konkurransevnen gjennom lav pris- og kostnadsvekst. Men for å få til en sunn og bærekraftig oppdrettsnæring og utnyttelse av det store potensialet som ligger i næringen, må satsingen på forskning være sterkt til stede. Norge, i forhold til mange andre områder, har på lang sikt store muligheter for produksjon av sunn mat fra havet. Næringen har stor kunnskapsbase, noe vi som næringspolitikere må bruke bedre i de politiske strategiene videre.

Arbeiderpartiet mener at samhandling og klare ansvarsroller vil gi oss de beste forutsetninger for at mange av arbeidsplassene som er forsvunnet fra Kyst-Norge, skal kunne kompenseres gjennom økt verdiskapning i havbruksnæringen.

Den norske økonomien ligger på et høyt nivå, men likevel vil vi stå overfor økonomiske utfordringer framover. Om noen år vil det være behov for flere hundre tusen nye arbeidsplasser. Derfor må den næringspolitiske oppgaven være å forvalte og benytte ressursene på en slik måte at velferdssamfunnet fremdeles kan gi best mulige levekår for innbyggerne i alle deler av landet.

Prinsippene om bærekraftig utvikling og balanse i miljøet skal være førende i Arbeiderpartiets næringspolitikk.

Ivar Kristiansen (H): Jeg tar opp de forslag som Høyre har fremmet i innstillingen.

Sentrumsregjeringen har sammen med Arbeiderpartiet nærmest feiret sitt forlik; man har slått fast at det konkurranseutsatte næringslivet er kommet skjermet gjennom disse forhandlingene. Dette er et budskap som langt fra stemmer overens med de faktiske forhold, og det er jo presentert på en sånn måte at man nærmest skulle tro de undervurderer næringslivets evne til å oppfatte de rammevilkår som de har å forholde seg til i den daglige konkurransen på det nasjonale og det internasjonale marked.

Det er betenkelig at man ikke benytter denne historiske og økonomiske mulighet som ligger foran oss, til i større grad å foreta nødvendig omstilling i norsk næringsvirksomhet, både for å gi den konkurranseutsatte delen bedre betingelser, og ikke minst for å løse opp i forholdene rundt den skjermede virksomhet. Det er et sterkt behov for det, men man benytter ikke muligheten denne gang.

Norsk fiskerinæring er i en ekstraordinær turbulent situasjon. Det forhold at man har mindre å fiske på, gir grunnlag for mindre aktivitet, og om det også til slutt vil gi mindre inntekter, får tiden vise. Men det gir i alle fall politisk sett større anledning til å jobbe mer aktivt for en bedret markedsadgang. Det er helt soleklart at skal vi kunne få økt den verdiskapning og de muligheter som ligger i denne næringen, må innsatsen styrkes på dette område. Dette gjelder ikke bare markedsadgang for bearbejdede produkter innenfor EU, som er vårt viktigste marked; jeg er også nødt til å nevne de pågående WTO-forhandlingene, eller det bruddet som nylig fant sted i slaget i Seattle. Det er svært viktig at ikke fiskerinæringen kommer så langt ned på Regjeringens prioritetsliste at den rett og slett faller ut av dagsordenen i de kommende WTO-forhandlingene.

Videre er det viktig at fiskeriministeren tar på seg ledertrøya når det gjelder norsk skaldyrnærings videre fremtid og skjebne. Det er et problem innenfor norsk næringspolitikk og forvaltning at svært mye av det som berører eksisterende næringsvirksomhet – og i alle fall de kommende næringsgrener, som skal skape vekst – blir spredd på for mange departement. Det må ikke bli sånn at en næring som har det potensialet i seg, skal få den jobben å få vignetten: atåttnæring for landbruket. Jeg tenker da på skaldyrnæringen. Det er svært viktig nå å få på plass de instrumenter som må til for å få denne næringen, som har et enormt potensial, til også å kunne bli en vekstkraftig næring i Kyst-Norge. Det betyr at man må få et kontrollverk hurtigst mulig på plass, man må få veterinære ordninger på plass, og i tillegg må forskningsinnsatsen ytterligere styrkes i forhold til det man har tatt høyde for.

Jeg er nødt til å gjenta budskapet – for det presenteres gang på gang i dag at det konkurranseutsatte næringslivet er godt skjermet gjennom budsjettprosessen: Delingsmodellen er forverret. Det konkurranseutsatte næringsliv har fått relativt harde og brutale skatte- og avgiftsøkninger på sin tildelingsplass. Vi har fått relativt dramatiske endringer i avskrivningsreglene for bygg, de er faktisk dobbelt forverret for bygg og anlegg i Distrikts-Norge som i de mer sentrale strøk. Vi har fått økt avgift på drivstoff, vi har fått økte bilavgifter, elavgiften er økt med 40 pst., og man har fjernet AMS-ordningen. En ting er ordningen i seg selv, men hva slags holdning er dette å bringe videre til den norske befolkning? Det tror jeg ikke man har tatt seg bryderiet med å tenke over i disse forhandlingene. I tillegg svekker man utdanningskapitlet, og man svekker faktisk også samferdselsinnsatsen. Derfor: Slutt med å presentere videre budskapet om at det konkurranseutsatte næringslivet er skjermet i disse forhandlingene. Det er rett og slett ikke tilfellet.

Presidenten: Ivar Kristiansen har tatt opp de forslag han refererte til.

Rita Tveiten (A): Nok ein gong er det grunn til å framheva at fiskerinæringa er den største eksportnæringa etter olje og gass, og at fiskerinæringa baserer seg på ein fornybar, men ikkje uavgrensa ressurs.

Det er òg på sin plass å framheva at fiskerinæringa spelar ei viktig rolle for busetjinga langs heile det langstrakte landet vårt. Slik sett kan ein godt seia at det som er godt for fiskerinæringa, er godt for Noreg.

Eksportverdien av norsk fisk har dobla seg på dei siste ti åra, og om me ter oss vist, er det fullt ut mogeleg å dobla den minst ein gong til på dei neste ti åra. Dette er realistisk sjølv om det skulle syna seg at viktige fiskeslag, som torsk, syner nedgang.

Suksessfaktor nr.1 er utan tvil at me får til eit forvaltningsregime der fangstkapasiteten vert avpassa etter ressursgrunnlaget, med andre ord at det vert aksept for at det berre er ved at me tek vare på fisken, at me kan ta vare på norsk fiskerinæring. Eg vil også understreka at ei berekraftig utvikling og uttak av sjøpattedyr er ein alvorleg faktor, som må handterast meir aktivt i tida som kjem.

Det er grunn til å merka seg at oppdrettsfisken utgjer om lag ein tredjedel av eksportverdien. Dette kan koma til å veksa enormt i åra som kjem. Me har i verdssamanheng dei beste naturgjevne vilkåra for oppdrett, og det er opp til oss å gjera dei rette grepa.

Det er forskning som har sikra oss dei gode resultatane innan oppdrett som me kan visa til i dag. I tillegg vil eg trekka fram dei pionerane som gjekk føre og satsa alt i prøving og feiling, og som har gjort det mogeleg for dei som kom etter, å ekspandera og skaffa seg ein god levemåte innan dette feltet.

Oppdrettsnæringa har hatt sine barnesjukdomar, og det er grunn til å understreka at det ikkje er tid for å slakka av på forskningsinnsatsen, heller ikkje når det gjeld forskning på laks. Det gler meg at me no får auka løyvinga til ny sjøvassledning ved havbruksstasjonen i Austevoll, og at det er markert at havbruksstasjonen på Matre skal stå for tur med nybygg når neste års budsjettframlegg kjem. Men dette er for småtteri å rekna i høve til SINTEF sitt råd om å satsa 1 milliard kr i året på marin forskning. Havet gøymer utan tvil ressursar som me ikkje kjenner omfanget av og potensialet i enno.

Det er eit viktig signal når ein samla næringskomite peikar på at Noreg skal konkurrera og vera heilt framme i den internasjonale forskningsfronten innan den marine forskinga. Det er her Noreg kan venta å få sitt nye løft basert på ein naturressurs, slik vannkraft, olje og gass har vore det før.

Til no er det framfor alt oppdrett av laks som har gjeve oss strålende resultat, men alt ligg til rette for at me skal kunna få fram andre artar i oppdrett: torsk, kveite og skjel, ikkje minst blåskjel, som kan brukast både som mat til folk og som ingrediens i fôr for oppdrettsfisk.

Eg må seia at det er direkte umusikalsk når Forskningsrådet har sagt nei til ein søknad frå Veterinærhøgskolen om å få forskningsmidlar på akkurat det området

som går på å vidareutvikla analysemetodar på marine algetoksinar, og eg reknar med at dei aktuelle departementa vil ta dei nødvendige kontaktar, og at SND vil gjera det same og få sett skapet på plass. Her skal det satsast, og her er ikkje det rette svaret å seia nei. Det kan tyda på at den eine handa ikkje veit kva den andre gjer, og det er i seg sjølv alvorleg.

Fiskerinæringa er subsidiefri og har medvind, og den må me utnytta maksimalt. Det er ei næring som går med ansiktet inn i framtida. Det vert no ei utfordring å få utvikla fiskeindustrien, med auka satsing på avansert vidareforedling og auka verdiskaping. Men i alle høve må me ta innover oss at vår eigen marknad er for liten, og at tilgang til og utvikling av marknader er heilt avgjerande for at me skal kunna løysa ut potensialet som ligg i fiskerinæringa.

I den samanhengen er resultatet av den WTO-runden me er inne i no, heilt avgjerande for Noreg. Etter mitt syn er det heilt nødvendig å flagga klart at fisk har høgste prioritet i desse forhandlingane. Det er etter mi meining eit høgt spel å undervurdere norske fiskeriinteresser i desse forhandlingane. I tilknytning til det vil eg òg gjerne ta opp at forhandlingsapparatet bør styrkjast med ein fiskerifagleg ressursperson ved vår delegasjon i Genève. Det er urovekkjande at Noregs Fiskarlag f.eks. ikkje er invitert til å delta i den norske delegasjonen på linje med det bondeorganisasjonane er. Det håpar eg òg å få ministeren sin kommentar på.

Statsråd Peter Angelsen: Et sentralt mål som ligger til grunn for prioriteringene i Fiskeridepartementets budsjett for 2000, er å medvirke til økt verdiskaping både gjennom forskning og utvikling, og gjennom tilrettelegging av regelverket for fiskeri- og havbruksnæringen. Lønnsomheten i næringen er en viktig forutsetning både for å sikre arbeidsplasser og bosetting i de fiskeriavhengige delene av landet og for landets totale økonomi.

Den totale eksportverdien fra fiskeri- og havbruksnæringen vil i 1999 bli på nesten 30 milliarder kr. Eksportverdien fra havbruk har økt fra 9,6 milliarder kr i fjor til om lag 12 milliarder kr inneværende år, og det forventes en ytterligere økning til neste år.

Etterspørselen etter sjømat vokser på verdensmarkedet, og det er stagnasjon i tradisjonelt fiske. Da er det viktig at norsk havbruksnæring er i posisjon til å være en betydelig leverandør av sjømat og havprodukter i fremtiden. Myndighetene vil i samarbeid med næringen arbeide videre med å utvikle spekteret av oppdrettsarter og utvikle nye markeder.

Havbruksnæringen sysselsetter i dag direkte og indirekte om lag 15 000 mennesker. Det bør være muligheter for flere tusen nye arbeidsplasser de nærmeste årene under forutsetning av at næringen utvikler seg i takt med det en skaper av setningsmuligheter i markedene.

Problemet med rømming og lakselus er fortsatt en utfordring. Fisk som rømmer, medfører, sammen med sykdom og lus, et stort økonomisk tap for næringen. Rømt fisk utgjør også en faktor i forhold til ville bestander av laksefisk. Det er derfor satt av midler over Fiskeridirek-

toratets budsjett til oppfølging av handlingsplaner mot rømming og lakselus.

Jeg er glad for komiteens positive holdning til de tiltakene som settes i verk for å vidareutvikle norsk skjellnæring, der også vekstpotensialet er meget stort. Fiskeridepartementet har, som jeg har redegjort for i møte med næringskomiteen 24. november i år, styrket satsingen både når det gjelder overvåkningsprogram, kvalitetskontroll og sykdomsspørsmål. Skjellnæringen skal sikres en enhetlig og effektiv offentlig forvaltning gjennom den forskriftsrevidering som er på gang, og gjennom koordinering av det offentlige virkemiddelapparatet.

Ressurskontrollen innen tradisjonelle fiskerier vil bli opprettholdt på et høyt nivå i 2000, og det skal legges vekt på en bærekraftig beskatning av bestandene. Bestandsforskningen vil bli betydelig styrket når et nytt havforskningsfartøy kommer i drift.

Mange av de regulerte bunnfiskbestandene ligger nå ifølge forskerne utenfor sikre biologiske grenser. Ut fra en totalvurdering har det vært nødvendig å fastsette kvoter utover det nivå som på kort sikt ville brakt bestandene innenfor sikre grenser. Det er mange hensyn som skal tas, og i en del tilfeller har det vært nødvendig å gå inn for en gradvis kvotereduksjon av uttaket for å unngå for store svingninger for næringen. Jeg vil holde Stortinget orientert om utviklingen på dette området neste år.

Jeg deler komiteens bekymring for den økende bestanden av sel i Østisen og Vestisen. Norsk selfangstnæring har på 1990-tallet slitt med svak lønnsomhet, og fangstaktiviteten er opprettholdt kun som følge av offentlig støtte. Fiskeridepartementet vil utforme strategier og tiltak, slik at en i fremtiden kan ha operative selfangstfartøyer. Det er satt av midler over fiskeriavtalen til driftsstøtte og andre tilskudd for neste år, som vil være en betydelig økning og utviding i forhold til det som har vært før. Vi håper med det at det skal være et grunnlag for å få flere skuter i fangst både i Østisen og Vestisen kommende sesong.

Det er fremdeles nødvendig å redusere den totale fangstkapasiteten i fiskeflåten for å få en bedre struktur og kapasitetstilpasning. Jeg er derfor fornøyd med at budsjettavtalen med Arbeiderpartiet har sikret et økt tilskudd til flåtefornyelse og kapasitetstilpasning.

I tillegg til enhetskvoter for den konsesjonsbelagte flåten arbeides det nå med å innføre slike ordninger for fartøyer som drifter med konvensjonelle redskaper. I første omgang vil dette bli gjort gjeldende for fartøyer over 28 meter. En senking av grensen til under 28 meter, slik Stortinget har bedt Fiskeridepartementet vurdere, krever nærmere utredning, da dette vil gripe inn i regulerings-systemet. Fiskeridepartementets utredning er kommet godt i gang ved at vi bl.a. snart har gjennomført et prosjekt som gir oss oversikt over fangstaktiviteten til fiskefartøyer under 28 meter. Det er etter min mening viktig å få dette klarlagt slik at det ikke skapes problemer reguleringsmessig for denne gruppen, og for å sikre at enhetskvotene får en kapasitetsreduserende effekt.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Rita Tveiten (A): Fleire gonger i dag har både representantar og statsrådar som har hatt ordet, vore opptekne av at det skal visast respekt overfor dei merknadene som komiteane legg fram, og at dei skal følgjast opp. Eg synest det er positivt at det når det gjeld det engasjementet som komiteen har synt med omsyn til skjelnæringa, har kome ein positiv respons frå fiskeriministeren. Den rosen skal han ha.

I tillegg har komiteen ved fleire høve peika på verdien av dette med auka forskning, og det er òg sagt at i dette budsjettet er det teke vare på. Eg vil likevel peika på at når det gjeld det at me skal få eit nytt havforskingsskip no, så er det altså ein føresetnad at to skip skal takast ut av drift når dette eine kjem på lufta – kjem til havs, då – og at det faktisk skal samarbeidast mellom Universitetet og Havforskningsinstituttet, slik at dei kan ha eit sambruk, og dei ser store utfordringar i utforminga av dette skipet. Så eg har eit spørsmål til fiskeriministeren, om han føler seg trygg på at den auka innsatsen på havforskingssida vil verta godt nok teken vare på i samband med at me no får eitt nytt forskingsskip til erstatning for to som går ut, eller om ein må koma nærmare tilbake til det.

I tillegg vil eg be fiskeriministeren om å setja fortgang i arbeidet med å koma tilbake til Stortinget med ei eiga sak som går på dette med å skilja mellom kyst og hav, og tiltak for å kunna redusera fangstkapasiteten både i det som er havfiskeflåten, og det som er kystfiskeflåten, i tråd med det som komiteen og Stortinget har bede om tidlegare. Når kan me rekna med å få ei slik sak?

Statsråd Peter Angelsen: Når det gjelder byggingen av et nytt havforskningsfartøy, er det klart at et slikt nytt skip vil få en betydelig større kapasitet enn de gamle skipene. Det at man har funnet det riktig å gå inn i et samarbeid mellom Havforskningsinstituttet og Universitet i Bergen, er for så vidt en naturlig oppfølging av at det gjennom mange år har vært et godt samarbeid mellom de to institusjonene, og forslaget om at de kan foreta en slik deling, har faktisk kommet fra Havforskningsinstituttet og Universitetet i Bergen. Og det er vel fordi begge institusjonene, både Universitetet og Havforskningsinstituttet, ser behovet for å få både et langt bedre forskningsredskap gjennom et nytt, stort og moderne havforskningsfartøy, og på den måten også styrke samarbeidet. Som statsråd har jeg god tro på at det forslaget som er kommet, vil være til gagn for begge institusjonene og for forskningen totalt sett. Vi skal huske på at det prosjektet som nå er under utvikling, blir noe helt annet enn de to fartøyene som skal tas ut.

Så til spørsmålet om en annen deling mellom kyst og hav når det gjelder regulering, og også senking av grensen for enhetskvoter for konvensjonelle fartøy.

Som vi har vært inne på tidligere, er det egentlig et komplekst forhold på grunn av at kystflåten, som vi nå reguleringsmessig har fra 6 og opp til 28 meter, har en slik blandet sammensetning at det er vanskelig på forhånd å si hvilken fangsaktivitet de vil ha i de ulike fiskeriene. Derfor har man kunnet gjennomføre reguleringer som har vært gunstig for dem som har vært helårsenga-

sjert, bl.a. i torskefiske. Når vi nå skal skille det ut, må vi for å sette nye grenser, først se på hva slags aktivitet de ulike fartøyene hadde. Vi har et dataprogram som for så vidt er ferdigutviklet. Det som gjenstår, er å se hvorledes vi kan vedlikeholde det. Men vi skal komme tilbake til Stortinget så fort det lar seg gjøre.

Terje Knudsen (Frp): Fiskeriministeren var i sitt innlegg inne på at departementet nå holder på å se på hva man skal gjøre med selfangsten. Og det er bra.

Til forskernes store overraskelse var anslagene for antatt grønlandssel i Østisen og Vestisen nærmere tre ganger høyere enn tidligere antatt. Det betyr ifølge Havforskningsinstituttet at totalbestanden nå antakelig er på over to millioner dyr. Det er grunn til å tro at dette er den viktigste årsaken til at de fleste fiskebestandene er sterkt minkende, fordi det hevdes at sel i hvert fall spiser to ganger den samlede fangst av fisk som Norge og EU fisker i nordområdene. På bakgrunn av disse tallene har Det internasjonale råd for havforskning anbefalt en fangstkvote for i år på ca. 61 000 dyr som er ett år eller eldre.

Fremskrittspartiet mener at det store antall sel således er med på å tømme havet for fisk i de nordlige farvann.

Under behandlingen av fiskerimeldingen i februar i år hadde Fremskrittspartiet et forslag om å sette i verk tilstrekkelige tiltak for å gjennomføre fangst for å redusere selbestanden betydelig. Dette ble nedstemt av dagens budsjettkamerater. Spørsmålet mitt blir derfor: Kan fiskeriministeren si noe om hvorvidt man er enig i at neste års fangstkvote må økes drastisk?

Statsråd Peter Angelsen: Nå er det slik at den delen av selbestanden i nordområdet som er en del av næringskjeden i Barentshavet, er en russisk bestand, den såkalte kvitsjøbestanden. Gjennom to års telling med infrarøde kamera har russiske forskere økt anslaget fra 700 000–800 000 til 2,2–2,3 millioner sel. Det er klart at dette er et stort problem.

Nå er det slik at de kvotene blir fastsatt av russiske forskere og russiske myndigheter, og i fiskeriatvaten vi har med Russland, får vi da avsatt en kvote som vi får anledning til å fange i Østisen.

Nå er det dessverre slik at Norge, på grunn av den økonomiske situasjonen i selnæringen, ikke har hatt fangstskuter eller rederier som har vært interessert i å gå inn og ta disse kvotene. Så det departementet nå arbeider for, er å finne ordninger som gjør at rederier vil investere og foreta fangst, slik at vi tar våre kvoter både i Østisen og Vestisen. Det vi håper på, er at det i kommende sesong skal være tilstrekkelig med skuter på plass.

Dette er vel egentlig svar på det spørsmålet som ble reist om selfangsten.

Men la meg bare si at selfangsten som sådan er regulert gjennom kvoter. Det er imidlertid ikke noe problem knyttet til markedet annet enn at prisen på produktene av sel, skinnene, som er det egentlige markedsproduktet, har så lav verdi i markedet. Vi har forsøkt å dra i gang både forskning- og utviklingsprosjekter som kan gjøre at hele selskrotten skal kunne utnyttes kommersielt, spesielt

kjøttet, men også spekket på en del områder. Det er interessante perspektiver, spesielt gjelder det marint fett, som spekket utgjør.

Ivar Kristiansen (H): En del internasjonale medier gjør faktisk Norge delaktig i skylden for bruddet i WTO-forhandlingene i Seattle. Hva som er rett eller ikke, skal ikke jeg gi uttrykk for. Men når jeg eksempelvis ser at representanter fra Bondelaget og Bonde- og Småbrukarlaget gir uttrykk for tilfredshet med resultatet man hittil har oppnådd, tror jeg at varsellampene tenes i Fiskeri-Norge, og det kunne være greit å høre om de samme varsellampene da blir tent hos fiskeriministeren.

Jeg tror verken USA eller de små land i verden, u-landene først og fremst, som er avhengig av å eksportere landbruksprodukter, over tid kan akseptere den norske Ole Brumm-holdningen, som i sin strategi går ut på å si ja takk, begge deler.

Når vi ser at verdens største eksportør av sjømat i agendaen er så lite synlig som den er blitt, må man stille spørsmålet om fiskeriministeren har tapt slaget i Regjeringen om den norske forhandlingsstrategien i WTO-forhandlingene.

Statsråd Peter Angelsen: Hvis det er tillatt å ta den sammenligningen at man leser media omtrent som en viss mann leser Bibelen, tror jeg det er det representanten Kristiansen må ha gjort. Jeg kan ikke se den sammenhengen som han her har trukket. Hvis Norge skulle være nærmest hovedansvarlig for bruddet i Seattle, der 134 land har deltatt, og Norge er en stat med 4,5 millioner mennesker som markedsmessig ikke vil bety noe som helst for de store nasjonene, da har man etter mitt syn – det er forhåpentligvis ikke uærbødig å si det – en slags stormannsgalskap i seg som det er lite realisme i.

Når det gjelder Regjeringens posisjon til de forhandlingene, er den helt klar. Fiskerinæringen hadde en posisjon som etter mitt syn var helt utmerket. Hadde Regjeringen fått gjennomslag for det den la opp til i WTO-forhandlingene, kunne vi fra neste år ha kommet i gang med forhandlinger der markedsadgangen for fiskerinæringen også hadde inngått, men atskilt fra forhandlingene om landbruk. Det var det som var den norske regjeringens posisjon: Landbruk og fiskeri har ikke noen sammenheng. Det var faktisk også et flertall av de store land som gikk inn for det samme, bl.a. både USA og EU.

Det var andre ting som gjorde at forhandlingene om dagsordenen brøt sammen. Det som gjenstår av vedtaket i WTO om dagsordenen, er det som foreligger fra Uruguayforhandlingene, der man var enige om i 2000 å starte med landbruk og investeringer. Det var den utvidede dagsordenen som man dessverre ikke ble enige om. Vi håper selvfølgelig at man på nyåret kommer i gang med nye forhandlinger om den utvidede dagsordenen. Og da håper vi at fisk kommer med som et forhandlingstema etter det opplegg som Regjeringen har lagt, og som også lå innenfor det som USA og EU har gått inn for.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Oddbjørg Ausdal Starrfelt (A): Eg er glad for budsjettforliket mellom Arbeidarpartiet og regjeringspartia. Eg meiner elles at dette landet treng ei fleirtalsregjering eller ei regjering med eit meir forpliktande fleirtal bak seg i denne salen. Det ville gjera rammevilkåra lettare å føreseia for næringslivet, for organisasjonar og for ein-skildpersonar. Eg kan skjønna ropet om stabilitet og frustasjonen over at vesentlege endringar skjer to gonger i året. Bondeviks og representanten Apelthun Sæles svar på dette er blokkuavhengigheit. Arbeidarpartiets svar er eit meir langsiktig samarbeid.

Budsjettet for 2000 har fått ein betre sosial profil etter forliket. Det kan m.a. barnefamiljar, arbeidslause og deltidstarbeidande vera glade for. Det same kan kommunane vera, som får betre rom for sine viktige tenester. Næringslivet har med forliket fått fleire oppdrag til m.a. verftsindustrien og fått betring i rammevilkåra for oljere-latert verksemd. Spesielt gledeleg er det at forliket inneheld auka innsats i høve til kondemnering og kontrahe-ring av fiskebåtar med ei tilsegnfullmakt på 35 mill. kr.

Alt dette skal vera med og førebyggja permitteringar og oppseiingar. I tillegg har Arbeidarpartiet sytt for at det vert ein auke på 3 500 tiltaksplassar for arbeidslause. Desse skal m.a. nyttast til at permitterte og oppsagte i utsette næringar skal ha høve til å ta vare på og vidareutvikla den kompetansen dei har, og som det vil vera bruk for framover. For å oppnå dette må det lagast tiltaksplanar, og lov- og regelverk må tilpassast situasjonen. Eit fleirtal i komiteen, alle unntatt Framstegspartiet, nemner i innstillinga sveisarar som treng å halda ved lag sertifikata sine, som eit døme på dette. Det same fleirtalet ber Regjeringa vurdere om det gjennom arbeidsmarknadsetaten eller på annan måte er mogleg å kombinera verftas behov for oppdrag med behov for restaurering av gamle stålbåtar.

Noreg har stort truverde innan maritim sektor, m.a. er norske verft i stor grad konkurransedyktige innan sine nisjar. Det er ein føremon me må ta vare på og vidareutvikla. Det same gjeld skipsfarten meir generelt. Her har landet lange tradisjonar å byggja vidare på. Det er gledeleg at talet på norske sjøfolk er aukande, og at alle aktuelle lærlingar no har fått lærlingplass. Arbeidarpartiet støttar i budsjettet refusjonsordninga for norske sjøfolk. Det var i si tid Arbeidarpartiets framlegg, og det er å vona at det no kan liggja fast framover.

Som saksordførar for Statens nærings- og distriktutviklingsfond, SND, er eg ikkje særleg glad for at forliket førte til reduksjon i løyvingane til utviklings- og prosjektutviklingstilskot. Dette er ordningar som er viktige for å hjelpe idemakarar og etablerarar fram til lønsame bedrifter. Det er til all lukke framleis ein liten auke i løyvingane til utviklingstilskot. I tillegg gjev eit fleirtal i komiteen SND fullmakt til å nytta tapsfondet på post 51 til tapsfond for både lån og garantiar. Garantiordninga har nemleg vist seg å vera viktig for bedrifter i ein kritisk situasjon, der eit samarbeid mellom bank og SND har vore avgjerande for å finna ei løysing for bedrifta, spesielt i nye bransjar der risikoen er stor. Me har òg funne ekstra midlar til Teknologisk Institutt og Veiledningsinstituttet i Nord-Norge.

På vegner av Arbeidarpartiet vil eg nemna at forliksfleirtalet i innstillinga peikar på at løyvingane til virkemiddelapparatet generelt og dei landsdekkjande ordningane i SND spesielt har vorte monaleg reduserte dei siste åra. Det står ikkje i forhold til behovet for eit stort omfang av nye bedrifter og arbeidsplassar framover. Dette forpliktar oss alle. Høgresidas svar er som alltid skattelette til dei bedriftene som alt tener pengar. Arbeidarpartiet og fleirtalet meiner det trengst ei omfordeling mellom dei som tener pengar, og dei som er under oppbygging eller er i vanskelege periodar. Eg vil òg nemna at eit fleirtal føreset at dei landsdekkjande ordningane innan SND vert nytta over heile landet. Ikkje minst vil det vera behov for ein stor aktivitet i mitt heimfylke, der arbeidsløysa stig faretruande fort.

Så til ei viktig sak der Arbeidarpartiet i siste augneblinken vart ståande åleine, nemleg i tilrettelegginga for å integrera Statens Landbruksbank i SND. Den formelle integreringa skjer frå 1. januar neste år, men me må rekna med ei viss overgangstid. På sikt vil integreringa føra til kostnadsreduksjonar, på kort sikt fører den til kostnadsauke. Arbeidarpartiet har vore noko usikre på kva som ligg inne i budsjettet i Tillegg nr. 3, og me er urolige. Arbeidarpartiet meiner at lønsharmonisering er avgjerande for ei vellukka integrering. Me er òg i tvil om framlegget til løyvingar til omstilling er tilstrekkeleg i forhold til utgreiingar og innstillingar frå dei gruppene som har førebudd dette.

Eg vonar at representanten Apelthun Sæle med sin svarreplikk tidlegare i dag representerer partiet sitt syn, og at me kan vera sikre på at det skjer ei lønsharmonisering, og at tiltakspakka elles vert slik at det går smidig for seg.

Komiteen har fått brev frå tillitsvalde som meiner at løyvingane er for små, og som peikar på at førtidspensjoneringa fyrst gjeld frå 1. juli 2000. Eg vonar statsråden kan klårgjera dette i dag, og at han ser det ansvaret han og regjeringspartia har for å tilretteleggja for ein smidig omstillingsprosess.

Statsråd Lars Sponheim: Vi får stadig ny innsikt i hvilke formidable oppgaver som står foran oss i form av omstilling og nyskaping i norsk næringsliv. Verdiskapingen i Fastlands-Norge må mer enn dobles de neste 20 årene for å opprettholde dagens velferdssamfunn. På disse årene må vi skape opp mot en million nye arbeidsplasser i kanskje så mange som 200 000 nye bedrifter. Samtidig fører en voksende andel eldre både til at vi blir forholdsvis færre yrkesaktive, og til at helse- og omsorgssektoren får behov for en større del av arbeidsstyrken.

Svaret vårt må være å få til omstilling og nyskaping på en helt annen måte enn det vi har gjort til nå. Skal vi kunne ha en debatt i Norge om sosial rettferdig fordeling også om 15-20 år, må vi ha to tanker i hodet samtidig: fordele verdiene, men også skape nye. Kort sagt må vi gjøre Norge til et attraktivt land for næringsvirksomhet og investeringer.

Jeg er tilfreds med at statsbudsjettet for 2000 så tydelig er innrettet nettopp mot nyskaping. Det gjelder også

de næringspolitiske virkemidlene som debatteres i dag. I all hovedsak er innretningen beholdt i den budsjettavtalen Regjeringen har inngått med Arbeiderpartiet, og i innstillingen fra næringskomiteen.

Jeg merker meg at komiteen slår fast at kunnskap og kompetanse vil være avgjørende for bedriftenes konkurranseevne. Norge er blant de europeiske land som har investert minst i kunnskapsbasert produksjon. Både det offentlige og norsk næringsliv bruker mindre penger på forskning enn land vi kan sammenligne oss med. I forskningsmeldingen sier derfor Regjeringen at Norge skal komme opp på OECD-nivå i BNP-andel brukt til forskning og utvikling i løpet av en femårsperiode.

I budsjettet styrker vi den næringsrettede forskningen gjennom økte bevilgninger til Norges forskningsråd, etter en realnedgang på det meste av 1990-tallet. Videre vil vi skjerpe innretningen mot strategisk viktige forskningsområder ved at det fra neste år blir slutt på at tildelingen til brukerrettet forskning deles inn etter bransje. Prosjekter knyttet til informasjonsteknologi, næringsrettet bioteknologi og nyskaping prioriteres spesielt.

Også det øvrige virkemiddelapparatet må rettes inn mot kunnskapsbasert nyskaping over hele landet. SNDs virksomhet har allerede gjennomgått en klar dreining i retning områder som kompetanse og innovasjon, og har i dag en bred portefølje av virkemidler som alle kan anvendes innenfor dette området. SNDs aktivitet overfor forskningsparker og regionale forskningsmiljøer skal nå styrkes betydelig, bl.a. gjennom en opptrapping av FORNY-programmet fra 24 til 44 mill. kr og påfyll til den nyetablerte ordningen med prosjektutviklingstilskudd som skal hjelpe forskere og nyskaperere med å kommersialisere forskningsresultater og gode ideer. Bevilgningen til forsknings- og utviklingskontrakter styrkes med om lag 10 pst.

Ordningen med regionale såkornfond blir utvidet ytterligere gjennom et nytt fond for det indre østland. Jeg har store forventninger til dette og de etablerte såkornfondene. Ved å være et synlig virkemiddel som kan fungere som møteplasser for offentlig og privat kapital og nye forretningsideer, kan dette bli et viktig virkemiddel i nyskaping. I tillegg vil det for hvert av fondene bli etablert lokalt forankrede såkornutvalg for å knytte god kontakt mellom aktørene; ikke minst er forskningsparkene viktig i en slik sammenheng.

Sammen med fjorårets budsjett la jeg på vegne av Regjeringen fram en handlingsplan for å gjøre det enklere å starte og drive småbedrifter. Alle skatte- og avgiftsmessige ordninger som ble varslet i planen og som lå inne i fjorårets budsjett, bl.a. opsjonsordninger for småbedrifter og avgiftslettelse ved generasjonsskifte i familieeide bedrifter, blir videreført neste år. Midlene over Nærings- og handelsdepartementets eget budsjett til oppfølging av handlingsplanen øker betydelig, hovedsakelig avsatt til intensivt arbeid med regel-, forskrifts- og skjemaforankling forankret i Regjeringens program «Et enklere Norge». Etter mitt syn bør målet være å utvikle vår offentlige sektor som et konkurransemessig fortrinn for norske bedrifter.

Jeg tør påstå at betydningen av kunnskap og kompetanse for framtidens bedrifter neppe kan understrekes sterkt nok. Det er utgangspunktet for budsjettet som debatteres her i dag, og derfor er vi nå i gang med å vri kursen i næringspolitikken i retning av nyskaping, forskning og omstilling.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Oddbjørg Ausdal Starrfelt (A): I fjor i budsjettet gjekk bedriftsrådgjevingstenesta fløyten. Det vart sagt at den skulle overførast til SND, men i neste omgang gjekk pengane òg vekk. Den er no 100 pst. privatfinansiert rundt om i landet. I år har statsråden og Regjeringa foreslått reduksjonar i løyvingane til Teknologisk Institutt og Veiledningsinstituttet i Nord-Noreg. Desse forslaga har truleg ikkje kome på bakgrunn av behovet for pengar, men det verkar som om statsråden ynskjer at desse ordningane skal privatfinansierast og dekkjast fullt ut av dei som brukar dei.

Eg vil for det fyrste spørja: Korleis meiner statsråden at gründarar, idémakarar og etablerarar som ikkje har så mykje pengar å betala med, skal klara seg? Korleis skal me sikra at ikkje nokon idear fell vekk på vegen frå idé til ei lønsam næring? Det er faktisk slik at ikkje alle har pengar til å betala for seg.

Fleirtalet i komiteen, inkludert regjeringspartia, har sagt, som eg har nemnt her før i dag, at verkemiddelapparatet har vorte monaleg redusert kva gjeld løyvingar dei siste åra. Dette står etter fleirtalets vurdering ikkje i forhold til behovet for eit stort omfang av nye bedrifter og arbeidsplassar framover. Dette forpliktar, sa representanten Apelthun Sæle tidlegare i dag. Då går eg ut frå at statsråd Sponheim er innstilt på å følgja opp stortingsfleirtalets syn i så måte, for dette gjev verknader framover.

Statsråden sa ingenting om integreringa av Landbruksbanken i SND. Eg ville ynskja at han no fekk på plass det som ligg inne i forslaget og vedtaket i dag.

Statsråd Lars Sponheim: La meg først få understreke det replikanten gav uttrykk for, at vi har vært gjennom noen år med stramme budsjett, og innenfor stramme budsjett må det prioriteres hardt også innenfor Næringsdepartementets budsjett. Det betyr at ønsker man å styrke noen områder, er det også nødvendig å finne noen kroner å trekke fra på andre områder. Det er også bakgrunnen for at vi fant det nødvendig å fremme forslag om noen kutt på TI og VINN i budsjettet. Jeg tar til etterretning at komiteen og Stortinget i dag velger å føre tilbake noen kroner med andre prioriteringer, bl.a. reduserer man noe i bevilgningene til SND.

Jeg deler helt ut den grunnleggende oppfatning at det må brukes statlige penger til å styrke rådgivning og det viktige arbeidet som gjøres her, spesielt rettet mot de minste bedriftene og teknologioverføring. Jeg tror det blir viktig framover kanskje enda klarere å bidra til at de pengene vi bruker bl.a. på disse institusjonene, direkte kommer småbedrifter og bedriftsutvikling til gode. Nå har TI hatt

en utvikling hvor, ut fra de ferskeste tall jeg har, 74 pst. av aktivitetene deres er egenfinansiert. Men det er like fullt viktig at de har ressurser til å gi veiledning til de bedriftene som ikke selv har råd til å betale for dette.

Det var slik at vi også hadde en debatt om BRT-systemet i fjor. Dette har da blitt slik at det på ulike måter har blitt løsninger lokalt, men fortsatt går betydelig statlige penger via SND til dette, og det er etablert avtaler. Jeg har fått rapporter om at dette fungerer bra mange steder.

Når det gjelder sammenslåing av Landbruksbanken og SND, går det arbeidet veldig godt. Organisasjonene samarbeider bra, og jeg tror vi skal la disse organisasjonene få tid på seg til å få til en naturlig sammensmelting, få til en naturlig innplassering i stillinger, slik at det blir en organisasjon som har mest mulig lønnsarmoni.

Øystein Hedstrøm (Frp): Jeg skal ta for meg kapittel 903 under rammeområde 9, som dreier seg om standardisering og bevilgninger her.

Nærings- og handelsdepartementet har ansvar for tilrettelegging av en nasjonal infrastruktur for standardisering og samsvarvurdering, og det foreslås bevilget 35 mill. kr til de fire standardiseringsorganisasjonene som ligger under Nærings- og handelsdepartementets ansvarsområde.

Etter Fremskrittspartiets mening har standardiseringsvirksomheten i Norge en svært rotete organisering. Av den grunn mener vi at vi ikke får nødvendig uttelling, verken på administrasjonssiden, innen teknologi eller når det gjelder å få bedre styring. Hver standardiseringsorganisasjon driver med sin suboptimalisering og holder fast ved sine ressurser. Jeg skal ta et par eksempler på det. Vi har i tillegg Norsk Elektroteknisk Komité som ligger under Kommunaldepartementet, mens Statens Teleforvaltning ligger under Samferdselsdepartementet. I Danmark har man slått sammen alle standardiseringsvirksomhetene til én organisasjon, og det fungerer bra. I UK har man British Standards Institute, som omfatter alle områder av standardisering. Så behovet for omorganisering av standardiseringsvirksomheten er således stort. Norge har i sin visdom maktet å bli landet med størst spredning i organiseringen av standardiseringsarbeidet og en tilsvarende rotete finansiering. Vil statsråden vurdere en sammenslåing av de mange standardiseringsorganisasjonene, slik at denne virksomheten blir etablert som én organisasjon?

Statsråd Lars Sponheim: Jeg har lest i innstillingen som behandles i dag, at Fremskrittspartiet har et annet syn enn resten av komiteen på disse tingene. Jeg må nok gi uttrykk for at det er komiteflertallets syn som er i samsvar med departementets og mitt syn. Fra departementets side er det ingen planer om å gå til noen store organisasjonsendringer når det gjelder standardisering. Det betyr ikke at vi ikke hele tiden arbeider med hvordan vi kan forbedre og gjøre de ulike apparatene og tjenestene vi har, enda bedre.

Ansgar Gabrielsen (H): I en slik debatt blir det mange enkeltheter og detaljer. Jeg skal prøve å spørre i forhold til et hovedspor.

I en slik debatt som dette uttrykkes det fra flere hold glede over forskjellige ting. Noen er glad for at de får til en avtale, noen er glad for at Regjeringen ved sine prioriteringer viderefører, osv. – alle er veldig glade. Jeg har registrert at de det angår, i varierende grad i hvert fall har uttrykt denne gleden. For det området som vi kan kalle for næringspolitikk i sin alminnelighet, har gledesutbruddene vært relativt få. Det er slik at statsrådene i de forskjellige departementer og særlig de som har fått påplussinger, er veldig glad for dette forliket. Etter de to foregående forlik uttrykte både næringsministeren og for så vidt også næringslivet en del glede. Et slikt gledesutbrudd har jeg ikke hørt i år fra næringslivet, ei heller fra statsråden. Det jeg kunne tenke meg å spørre om, er: Den innretningen dette budsjettforliket har hva gjelder næringslivets generelle vilkår, er den slik at statsråden synes det er naturlig å uttrykke stor grad av glede i forhold til den? Er det i så fall en linje som han ønsker å videreføre, når det altså i år går i motsatt retning av hva det gjorde i fjor? Og har dette noen som helst betydning for måten statsråden har tenkt å jobbe på fremover? Er det slik at han vil videreføre dette i stigende grad?

Når det er sagt, må jeg si at i forhold til det budsjettforslaget som forelå fra Næringsdepartementet, er det i den innstillingen som foreligger, ikke store endringer som er gjort. Komiteen har i det alt vesentlige sluttet seg til det som forelå.

Men spørsmålet er altså om statsråden her og nå vil uttrykke glede over den kursendringen som har funnet sted.

Statsråd Lars Sponheim: La meg først ta tak i det siste, om Næringsdepartementets budsjett, som er til behandling i dag. Jeg deler den oppfatning at det ikke er store endringer. I det som ofte kalles «den lille næringspolitikken», som er knyttet direkte til Næringsdepartementets budsjett og aktivitet, er i all hovedsak Regjeringens framlegg videreført, og det er jeg glad for. Som jeg sa i mitt innlegg, gir det en mulighet til nå sakte, men sikkert å vri mer og mer av aktiviteten over mot nyskaping og de nye vekstområdene som vi trenger veldig.

Det er ikke noe problem for meg som næringsminister å si at jeg gjerne skulle hatt en enda større og bredere forståelse for nødvendigheten av å bruke penger på slike ting. Jeg tror staten framover kommer til å ha en viktigere og større rolle i næringsutvikling. Det er en svær risiko forbundet med å etablere nye bedrifter innenfor den nye kunnskapsteknologien, som gjør at det trengs en aktiv stat på viktige områder. Her vil jeg gjerne oppfordre Høyre til å tenke nytt om hvilke framtidens utfordringer vi har, og erkjenne nødvendigheten av at staten er aktiv i forhold til å ta noe risikoavlastning og ellers aktiv i forhold til hvordan vi kan kommersialisere bl.a. forskningsresultater. Det er nok innenfor det vi ofte kaller det forskningsbaserte næringsliv, veldig mange av de ufødte bedriftene er, og hvor mye av den nye aktiviteten vil måtte komme. Her vil staten måtte ha en aktiv rolle.

Så til spørsmålet om resultatene for næringslivet – for ikke å si «den store næringspolitikken» – av det samlede

budsjettforliket. Det er slik at både budsjettene som ble laget i de to foregående år med støtte fra de to høyrepartiene, og budsjettet for i år med støtte fra Arbeiderpartiet har sin hovedbasis i et sentrumsbudsjett som er lagt fram av Regjeringen, hvor det alt vesentlige er videreført. Slik sett er det godt, også resultatet som kommer i år. Jeg vil allikevel understreke at det at det var mulig å få en så tidlig budsjettavklaring og ikke ha den usikkerheten som vi f.eks. hadde i fjor til helt oppunder disse tider og enda lenger, er grunnleggende bra for økonomien og for norske bedrifter, som nok føler en usikkerhet i en situasjon hvor veldig mye flyter i de store budsjettstørrelsene.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Torstein Rudihagen (A): Har forskarane rett, treng vi å skape 800 000 nye arbeidsplassar i Noreg dei første 20 åra, som erstatning for bortfallet i dei tradisjonelle næringane. Dette fortel om den store omstillingstakta og det omstillingsbehovet vi står oppe i, ei omstilling driven fram av nye marknader, ny teknologi og nye produkt. Vi har ei auka internasjonalisering av handel og verksemdar, som gjer at Noreg og norske verksemdar blir meir og meir konkurranseutsatte, ikkje berre når det gjeld sal av produkt, men også når det gjeld å skaffe seg og halde på kompetanse. Ein viktig del av næringspolitikken blir derfor, som også statsråd Sponheim var inne på, å stimulere næringar der vi finn vekst- og utviklingsmoglegheiter, som t.d. i kunnskapsintensive og teknologibaserte verksemdar.

Vi har m.a. som uttrykt mål å vere ein utkant i forkant når det gjeld IT-relatert verksemd. Det har vi også vore, særleg når det gjeld telekommunikasjon, infrastruktur og bruk av informasjonsteknologi. I Dagens Næringsliv 2. november nyttast likevel overskrifta: «Norge taper it-racet». Grunnlaget for utsegna er ein OECD-rapport som viser at vi nå er i ferd med å sakke akterut på fleire område innan denne sektoren.

I heile denne stortingsperioden har stortingsfleirtalet gong etter gong streka under at det hastar med å legge til rette for regionale utviklingsmiljø, styrking av utdanningstilbodet og ikkje minst med å få realisert eit internasjonalt konkurransedyktig IT- og kunnskapssenter på Fornebu. Dessverre har ikkje Regjeringa vist same vilje, korkje til rask realisering eller skikkeleg satsing på Fornebu-prosjektet. Det er derfor grunn til at vi også her i budsjettbehandlinga minner om at fleirtalet sist vi behandla Fornebu-saka, gjentok at staten må gå inn med ein verdi tilsvarande sine eigedomar i det aktuelle området. Vidare uttrykte fleirtalet at det største alternativet, på ca. 500 daa, best vil styrkje totalkonseptet.

«Ut med kua og inn med IT», skreiv ei avis «oppi dalom» der eg kjem frå, og ironiserte over den oppfatninga at ny informasjonsteknologi er så saliggjerande. Eg håpar at ikkje mange ser IT som det einaste saliggjerande, men vi må likevel ta innover oss utviklinga og kva konsekvensar den har. Vi ser at i USA veks Internett-industrien med 68 pst. i året. I Noreg rapporterer SSB at IT-næringa nå har større omsetning enn oljeindustrien.

Eit anna særtrekk ved kunnskapssamfunnet er at det er kompetansen langt meir enn kapitalen som blir prisa i IT-verksemdene. Når kompetansen er ein knappheitsfaktor, blir også prisen høg. Meir enn nokon gong er utdanningspolitikk med m.a. tilrettelegging for livslang læring blitt næringspolitikk. Dette er også distriktpolitikk. Opplæringscenteret på Otta i Gudbrandsdalen er eit godt døme på det. Her får ungdom og vaksne studentar m.a. nettdistribuert IT-undervisning og lærarutdanning frå høgskulen på Rena. Desse studentane bur i regionen, og jammen er det også ei veksande kunnskapskrevjande næringsverksemd rundt dei, som treng deira kompetanse, og som gir dei utviklingsmiljø. Regionale kunnskapsparkar, forskingsparkar, næringshagar – eller kva ein nå vel å kalle utviklingsmiljøa – vil vere naudsynte verkemiddel for å berge arbeid og busetting rundt i dette landet.

Det planlagde skandinaviske språkteknologiserte på Voss er òg ei interessant satsing og eit viktig bidrag til IT-satsing i regionane. I det heile er det mange teikn på at vi endeleg er i ferd med å ta ut noko av det distriktsvennlige potensialet som ligg i den nye informasjons- og kommunikasjonsteknologien. Med redusert arbeidsgivaravgift blir det interessant å etablere seg og vere ute i regionane for mange verksemder.

Men det er altså ikkje slik at «kua skal ut og IT inn». Landbruket er ein berebjelke i mykje av Bygde-Noreg, ei næring som står framfor store utfordringar med overproduksjon, truleg auka frihandel og tak på nivået for produksjonsstøtte. Korleis desse utfordringane skal møtast og løysast, vil vi kome tilbake til i samband med landbruksmeldinga, men for å halde meg til den gleden som representanten Gabrielsen nå var innom, er eg òg glad for ein del ting her, m.a. at heile komiteen utanom Framstegspartiet i budsjettinnstillinga slår fast at dei overordna målsettingane for landbrukspolitikken ligg fast.

At vi fokuserer så mykje på å skape nye arbeidsplassar, må ikkje føre til at situasjonen for eksisterande – gjerne små – verksemder blir gløymd. Det finst mange små verksemder som er dynamiske, har gode strategiske planar, men har små utviklingsmoglegheiter på grunn av gjeld og manglande kapital. Vi må bruke våre verkemiddel m.a. gjennom SND til å gi desse eksisterande småverksemdene langt betre utviklingsmoglegheiter.

A u d B l a t t m a n n hadde her overtatt presidentplassen.

Modulf Aukan (KrF): Eg vil ta fatt i dei kapitla i budsjettet som eg er ordførar for, og ein liten tur innom rammeområde 11.

Først til kap. 911, post 70, om Teknologisk Institutt. Her tek fleirtalet tak i dei utfordringane som små verksemder dagleg står framom i dag, nemleg å skaffa seg nye kunnskapar og kompetanse for på den måten å vera rusta til å vera aktørar i det samfunnet som vi ser framover. Teknologihenting, produktutvikling og sertifisering er alfa og omega dersom ein har tenkt å vera aktør og produsent av tidsmessige produkt i tida framover. Med det omfanget IT er i ferd med å få, vil det etter mitt syn

vera store moglegheiter også for små bedrifter til å skaffa seg sertifisering og kompetanse direkte utan å bruka mykje tid og pengar til reising og kurs. Men i og med at vi med auka løyving viser at fleirtalet ynskjer å bruka Teknologisk Institutt i ein slik samanheng som dette, vert det no opp til instituttet å utvikla seg i denne retninga. Derfor ser eg med spenning fram til tida som kjem, og på vegner av mange småverksemder vonar eg dette vert ei tenleg utvikling.

Når det gjeld VINN, Veiledningsinstituttet i Nord-Norge, har dette også ein særleg småbedriftsprofil. Ja, heile 95 pst. av dei verksemdene som får hjelp og støtte frå VINN, har under 50 tilsette. Ein auke på 2 mill. kr er på same vis som løyvinga til Teknologisk Institutt eit signal om at vi ynskjer at små, kreative verksemder skal ha eit teknologisk hjelpeapparat som heile tida er oppdatert.

Når det gjeld rammeområde 11, gjennomlever landbruket og også vi som fagkomite svært utfordrande tider. Faktisk er det slik i dag at i den rikaste delen av verda, kanskje med unntak av Korea og Japan, er matproduksjonen under sterkt press. Ja, det er slik at folket vil ha produkta, men samtidig er det inga yrkesgruppe som vert så mykje mobba som nettopp bonden. Kvar dag er det å produsera mat forsøkt vinkla negativt i media. På den bakgrunnen må ingen verta overraska over at mange norske gardsbruk manglar rekruttering.

Samtidig som det ovanfor er sagt, er det mange ting å gleda seg over i det norske landbruket. Kap. 1107, om Statens Dyrehelsetilsyn, er i europeisk målestokk svært gledeleg lesing. Den norske dyrehelsa er god, og vi har unngått dei epidemiliknande utbrota av farlege A-sjukdommar som t.d. Storbritannia og Portugal opplever. Det er nødvendig og gledeleg at praktisk dyrevern på slakteri har høg prioritet. Når vi i Noreg har lukkast i å få bort antibiotika i fôret og vi er i ferd med å etablere ein effektiv veterinær grensekontroll, ja, da må også slakteriverksemda verta enda betre på dette med human behandling av dyr i denne fasen. Eg har registrert med glede at dei norske samvirkeslakteria no investerer 30 mill. kr på dette området.

Presidenten: De talere som heretter får ordet, har en talletid på inntil 3 minutter.

Einar Olav Skogholt (A): Jeg vil få nytte mitt innlegg til bl.a. å omtale skogbruket. Under debatten om jordbruksavtalen tidligere i år gav jeg uttrykk for skuffelse over at skogbrukets organisasjoner ikke var gitt plass i de lokale SND-styrene når de behandler BU-saker. Jeg vil derfor gi komiteen honnør for den løsningen den nå har valgt, nemlig å åpne for at Norges Skogeierforbund og Norges Fiskarlag kan delta i de lokale SND-styrene samt få stemmerett når man behandler saker som henholdsvis ligger under jordbruksavtalen og hører til Fiskeridepartementets budsjettområde. Jeg er overbevist om at dette er en meget god løsning, som vil bli hilst med glede av mange.

Det er viktig å ha et langsiktig perspektiv for de investeringene man gjør i skogbruket. Jeg mener derfor at det

er meget viktig med statlig deltagelse i disse investeringene. I mange år har vi hatt en debatt om skogbrukseiendommer i østlandsfylkene og Aust-Agder, med et balansekvantum på over 3 000 m³, skal være berettiget til tilskudd til skogkulturinvesteringer. Jeg er meget tilfreds med at komiteflertallet går inn for at også disse skogbrukseiendommene blir berettiget til tilskuddsmidler til skogkultur fra og med år 2000. Jeg håper tilskuddsordningene vil bli de samme som for eiendommer som har et balansekvantum på under 3 000 m³.

Under behandlingen av skogpolitikken tidligere i år var det bred enighet om å øke verdiskapingen i norsk skogbruk. For å lykkes med denne viktige satsingen er man ikke bare avhengig av statlig tilskudd, men også et sterkt engasjement og en positiv holdning fra alle aktørene. Det norske Skogselskap har en meget viktig rolle å spille i dette arbeidet. En offensiv informasjonsstrategi vil være avgjørende for å lykkes. Skogselskapet har på dette området gjort en utmerket innsats, og det vil som komiteflertallet påpeker, være naturlig å trekke Det norske Skogselskap aktivt inn i arbeidet med verdiskapingsprogrammet. Skogselskapet bør derfor av Landbruksdepartementet bli tilgodesett med deler av den bevilgning som stilles til disposisjon til dette arbeidet.

Landbruksdepartementets prosjekt «Miljøregistrering i skog» er av stor betydning. Jeg synes det er bra at komiteflertallet åpner for at det kan gis midler til en vederlagsordning for nøkkelbiotoper.

I statsbudsjettet for år 2000 foreslo Regjeringen å innføre en avgift på impregnert trevirke. Jeg er glad for at Stortinget avviste dette forslaget. Jeg håper landbruksministeren vil innlede en dialog med trelastnæringen for å finne fram til andre måter å løse problemene med bruk av bl.a. krom og arsen på. Næringen selv har utarbeidet et utkast til forskrift som forbyr bruk av krom og arsen. Det er også et arbeid på gang for å frambringe alternative tilsetningsstoffer. Jeg håper Regjeringen vil støtte et slikt arbeid framfor å ilegge en offensiv, men presset næring nye avgifter.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 1.
(Votering, se side 1046)

S a k n r . 2

Innstilling fra næringskomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Terje Knudsen, Øystein Hedstrøm, Harald T. Nesvik, Vidar Kleppe og Dag Danielsen om at akvakulturnæringen blir behandlet likt med husdyrnæringen med hensyn til erstatning etter pålegg om destruksjon som følge av påvist gruppe A-sykdom (Innst. S. nr. 36 (1999-2000), jf. Dokument nr. 8:61 (1998-1999))

Leif Helge Kongshaug (V) (ordfører for saken): Stortinget har til behandling Dokument nr. 8:61, som i korthet er et forslag som går ut på å endre fiskesykdomsloven slik at den i likhet med husdyrloven gir hjemmel for å utbetale erstatning for tap i tilknytning til pålegg fra det of-

fentlige om nedslakting i tilfelle påvist sykdom. Forslaget avgrensar det offentliges erstatningsansvar slik at det bare skal utbetales erstatning ved nedslakting i tilknytning til utbrudd av gruppe A-sykdom.

En samlet komite er i utgangspunktet positiv til likebehandling av akvakulturnæringen og husdyrnæringen når det gjelder erstatning for pålagt nedslakt, dette til tross for at fiskesykdomslovens bestemmelser var til behandling i Stortinget så sent som vårsesjonen 1997, uten at det ble fremmet merknader til bestemmelsene den gangen.

Komiteen finner det ikke riktig at en eventuell erstatning gjøres avhengig av sykdomstyper, den må knyttes til det tap som er en følge av et pålegg om nedslakting.

Saken har både prinsipielle og økonomiske konsekvenser. Legger man senere års gjennomsnittstall til grunn, kan det antas at det offentliges erstatningsutbetalinger vil beløpe seg til i størrelsesorden 150 mill. kr pr. år.

Videre er det viktig å foreta nødvendige avklaringer i forhold til EØS-avtalen. Det kan være at erstatningen kan ses på som et rent nasjonalt anliggende, men hvis man på norsk side går lenger i å tilkjenne erstatning enn det gjøres i EU-land, må det foretas en grundig vurdering i forhold til om dette kan regnes som statsstøtte.

Derfor er det en enstemmig næringskomite som mener at mange element må vurderes nærmere, og prinsipielle og økonomiske konsekvenser må utredes. Komiteens tilråding blir da at dokumentet vedlegges protokollen. Videre tilrår man at Stortinget slutter seg til at Regjeringen skal komme tilbake til saken på en egnet måte.

Terje Knudsen (Frp): Siden revisjonen av lovverket i 1987 har meldepliktige sykdommer hos oppdrettsfisk blitt ordnet i gruppene A, B og C. Både i midlertidig lov av 22. juni 1990 og sist vedtatte lov av 1. januar 1998, fiskesykdomsloven, heter det under kapittel 4.2 bl.a.:

«A-sykdommer omfatter ondartede smittsomme sykdommer som vil gi særlig alvorlige økonomiske eller økologiske konsekvenser.»

Sykdommer i denne gruppen forsøkes utryddet med øyeblikkelig nedslakting, det man kaller «stamping out», hvis de skulle dukke opp.

Eksempel på fiskesykdommer i gruppe A er IHN og VHS. For de her nevnte sykdommer har Norge gjennom avtaler med EU også forpliktet seg til «stamping out» av f.eks. laksefisk ved påvisning av smittestoff, faktisk uten utbrudd av klinisk sykdom.

Ved destruksjon av husdyr etter påbud fra Landbruksdepartementet på grunn av påvisning av smittsom sykdom vil eieren i henhold til lov om tiltak mot dyresykdommer, husdyrloven, få erstatning etter skjønn. Skjønnnet settes til den verdi dyrene ville hatt i frisk tilstand.

Tilsvarende er ikke tilfellet for akvakulturnæringen. Ved påvisning av gruppe A-sykdom i akvakulturanlegg pålegges «stamping out» av Landbruksdepartementet. I fiskesykdomsloven § 23 heter det:

«Økonomiske tap som følge av tiltak som pålegges iverksatt etter loven her erstattes ikke av det offentlige.»

Her er det viktig å merke seg at forsikringselskapene ikke utbetaler noen erstatning ut fra det de definerer som

«myndigheters inngripen». Så langt er det bare, så vidt jeg vet, påvist sykdommer i klasse A én gang på 25 år.

Storbritannia, som er en konkurrent på det europeiske markedet for laks og ørret, gir økonomisk kompensasjon til sine oppdrettere i tilsvarende situasjon.

Forslagsstillerne ser det positivt at komiteen ikke finner det riktig at eventuell erstatning skal gjøres avhengig av sykdomstype. Den må knyttes til det tap som er en følge av et faktisk pålegg om nedslaktning. Dette betyr i praksis at det kan finne sted dekning for sykdommer utover klasse A-sykdommer.

Forslagsstillerne fra Fremskrittspartiet er glad for at en samlet komite er positiv til en likebehandling av akvakulturnæringen og husdyrnæringen når det gjelder erstatning for pålagt nedslakt. Aller helst ønsket vi å gjøre realitetsvedtak på grunnlag av det foreliggende forslag. Imidlertid finner vi det mest gunstig for saken at den blir tilrådd enstemmig og ser fram til en snarlig godkjennelse i tråd med forslagsstillerne ønsker etter at prinsipielle og økonomiske konsekvenser er klarlagt av departementet.

Statsråd Peter Angelsen: Havbruk har vokst til å bli en stor næring i Norge med en forventet eksportverdi i 1999 på ca. 12 milliarder kr. Norge har, som vi vet, særlige naturgitte og infrastrukturelle fortrinn for denne næringen, og utviklingspotensialet er meget stort.

Havbruksnæringen er etter hvert også blitt en svært sammensatt og kompleks næring. Sykdomsutbrudd og erstatningsordninger er ett av mange aspekt ved denne raskt voksende næringen.

I samsvar med Stortingets vedtak, jf. Innst. S. nr. 93 for 1998-99, har Fiskeridepartementet igangsatt et særskilt arbeid for å tydeliggjøre og få fram de strategier som ut fra en samlet vurdering antas best å fremme norsk havbruksnæring. Herunder ligger å utarbeide langsiktige nasjonale strategier for norsk oppdrettsnæring, der formålet er å sikre de næringspolitiske rammevilkårene næringen trenger for å kunne utvikle seg i Norge. Fiskerimyndighetene står overfor en stor utfordring når det gjelder å utvikle forvaltningsordninger som viderefører konkurransefortrinn, og som samtidig kan levere troverdig og god dokumentasjon for sikkerhet og trygghet.

Når det gjelder helsetilstanden i norsk oppdrettsnæring, har denne forbedret seg betydelig de senere år grunnet sykdomsforebyggende arbeid, bedre vaksiner, driftsmetoder og generelt økt kunnskap om fiskehelse. Både forskning, næringens egen innsats og forvaltningens regelverksarbeid og tiltak har i fellesskap bidratt til dette.

Det er gjennom de senere årene blitt utviklet et godt samarbeid med næringen på alle områder. Sykdomsutbrudd på fisk i anlegg er imidlertid ikke mulig å unngå helt. Det er tross alt biologisk produksjon vi har å gjøre med, og mange mulige smitteveier og latente sykdomsårsaker. Dette har da også næringen lært seg å leve med. Oppdretterne har mulighet for å forsikre seg mot tap ved sykdommer. Jeg er litt usikker på det som representanten Knudsen sa, at det ikke vil være mulig å forsikre seg mot myndighetspålagt nedslaktning ved sykdomsutbrudd. Det er i hvert fall ikke i samsvar med de opplysninger som vi

sitter inne med. Det er Fiskeridepartementets inntrykk at de fleste benytter seg av den mulighet forsikringsordningen gir til å forsikre seg mot det meste som kan oppstå av uforutsette ting, både når det gjelder havari av anlegg og sykdomsutbrudd.

Fiskeridepartementet har et nært samarbeid med Landbruksdepartementet i saker som berører sykdomsspørsmål innen havbruk og oppdrett. Fiskeridepartementet vil bidra i det arbeidet med å utrede konsekvensene av ulike tiltak som komiteen ber om. Herunder kan det være mulig å se på ordninger for dekning av egenandeler, slik komiteen ber om. I dette arbeidet vil vi også dra veksler på det gode samarbeidet vi har med næringen, for å finne de riktige grepene som kan være med på å lette den økonomiske risikoen for det enkelte anlegg hvis det skulle oppstå store sykdomsutbrudd i Norge.

La meg bare si at norsk oppdrett er i den heldige situasjonen at man er kommet langt i forebyggende arbeid når det gjelder sykdomsutbrudd, og har vært forskånet for de store utbrudd som engelsk og skotsk oppdrett har vært utsatt for. Det at myndighetene i England går inn med støttetiltak for å avhjelpe de økonomiske problemene de store ILA-utbruddene har forårsaket i næringen, kan vel kanskje ses i sammenheng med i det hele tatt å prøve å opprettholde næringen på det nivå som man ønsker.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 2. (Votering, se side 1064)

S a k n r . 3

Innstilling fra næringskomiteen om endringer på statsbudsjettet for 1999 under Landbruksdepartementet (Innst. S. nr. 50 (1999-2000), jf. St.prp. nr. 11 (1999-2000))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet. (Votering, se side 1064)

S a k n r . 4

Innstilling fra næringskomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Marit Nybakk, Bjarne Håkon Hanssen, Ansgar Gabrielsen, Siri Frost Sterri, Øystein Hedstrøm og Erik Dalheim om å tillate fortsatt bruk av førtilskuddet Sink Bacitracin i Norge (Innst. S. nr. 49 (1999-2000), jf. Dokument nr. 8:72 (1998-1999))

Presidenten: Etter ønske fra næringskomiteen vil presidenten foreslå at debatten blir begrenset til 35 minutter, og at taletiden blir fordelt slik på gruppene:

Arbeiderpartiet 5 minutter, Fremskrittspartiet 5 minutter, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre til sammen 10 minutter, Høyre 5 minutter, Sosialistisk Venstreparti 5 minutter og representanten Bastesen 5 minutter.

Videre vil presidenten foreslå at det ikke blir gitt høve til replikker etter de enkelte innlegg, og at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses bifalt.

Leif Helge Kongshaug (V) (ordfører for saken): Denne saken – behandlingen av Dokument nr. 8:72 – gjelder forslag om å tillate fortsatt bruk av førtilskuddet sinkbacitracin. Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet og Høyre, mener at det fortsatt må tillates bruk av sinkbacitracin som førtilskudd. Jeg tar det som gitt at flertallet selv vil fremføre sin argumentasjon. Et mindretall derimot, medlemmene fra Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre, slutter seg til Regjeringsens syn om å forby antibiotika i dyrefôr, i dette tilfellet tilsetning av sinkbacitracin.

Selv om det ikke er rapportert funn av bakterier som er resistente overfor sinkbacitracin, har spesielle studier vist at det hos enkelte bakterier finnes resistensmekanismer mot bacitracin. Et forbud får støtte både fra WHO og EU, som har forbudt sinkbacitracin brukt som førtilsetning. Norge legger betydelig vekt på dyrehelse og mat-sikkerhet. Det vil være uheldig om Norge på dette området vil ha en mindre restriktiv politikk enn EU. EU-domstolen legger større vekt på folkehelsen enn økonomiske hensyn i den sak som produsentene av sinkbacitracin har anlagt mot EU. Domstolen avsto også å utsette forbud inntil rettslig avgjørelse foreligger.

Diskusjonen om mat, økologi og smittevern illustrerer hvordan samfunnsmedisin og politikk overlapper hverandre, griper inn i hverandre. Ut fra den kjensgjerning henvendte jeg meg til det samfunnsmedisinske miljøet for å søke kunnskap. Der ble jeg gitt referanser til professor Steinar Westin på Institutt for samfunnsmedisinske fag. Jeg viser til flertallet i komiteen, som mener at «for at man skal kunne forby et spesielt stoff må det foreligge en vitenskapelig dokumentasjon» osv. Hva sier så professor Westin om dette? Jeg siterer:

«Men det som stadig forskrekker oss – det noen av oss leger nesten ikke får oss til å tro – er at antibiotika i mange varianter fortsatt brukes som vekstfremmere og førtilsetning. ... Mekanismene bak den raskere tilveksten er ikke helt klarlagt, og har muligens interessante paralleller i humanmedisinen. ... det norskproduserte bacitracin, er stadig i bruk som førtilsetning. At man får seg til å avvende det som etterlyses som positive bevis for at slik bruk kan bidra til å indusere resistens i humanpatogene mikrober, det begriper jeg ikke.»

Og det er det en professor som sier. Han sier videre: «For her burde ethvert rimelig økologisk resonnement ha medført forbud for lenge siden. Vi vet nok om kryssresistens og smittsom resistens til det. ... Man må så å si vente til resistensen har oppstått, til ulykken *har skjedd*,» for først da har en bevis.

Videre sier professoren:

«Som leger bør vi uopphørlig legge inn sterke meldinger om at denne bruken av antibiotika er galskap. Og la oss slippe å høre gladmeldinger om at dette med bacitracin er en norsk eksportsuksess! Ute eller hjemme – like galt er det.»

Når det kommer til spørsmålet om mat, økologi og folkehelse må vi ifølge Westin ikke styres av politikere med kort hukommelse og liten evne til å se viktige sammenhenger. Biologisk materiale, dyr og dyreprodukter

oppfører seg annerledes enn biler, kjøleskap og vaskepulver. Det er denne kunnskap og viten som må legges til grunn når vi behandler en så viktig sak som denne. Mitt inderlige håp er at selv om det er et flertall i komiteen, vil det ikke være et slikt flertall i denne saken i denne salen.

Med disse ordene anbefaler jeg Stortinget å gå inn for mindretallsforslaget i komiteen, og jeg vil på vegne av Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre ta opp mindretallsforslaget.

Presidenten: Leif Helge Kongshaug har tatt opp det forslag han refererte til.

Marit Nybakk (A): Jeg kan forsikre representanten Kongshaug om at jeg ikke kommer til å snakke om biler og kjøleskap, men jeg kommer kanskje til å snakke om mennesker.

I 1988, for elleve år siden, ble jeg som Oslo-representant på Stortinget kontaktet av Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund og de tillitsvalgte ved Apothekernes Laboratorium, som nå heter Alpharma. 370 ansatte var truet av nedleggelse eller utflagging. Bedriftens hovedprodukt, sinkbacitracin, var foreslått forbudt fra 1. januar 1989, som en del av en større sak om antibiotika i dyrefôr.

Oslo hadde på det tidspunktet mistet ca. 40 000 industriarbeidsplasser og industrirelaterte arbeidsplasser. En hel generasjon industriarbeidere over 50 år gikk på 1980-tallet ut i førtidspensjon eller i uførepermisjon. Der befinner de seg fortsatt.

Samtidig var norsk farmasøytisk industri i ferd med å bli en viktig eksportnæring og viktig for norsk verdiskaping, slik at vi også da kanskje kan få penger til andre sektorer i dette landet. Det er, uansett hva forrige representant sier, også en viktig del av dette.

Etter en samlet henvendelse fra en tverrpolitisk Oslo-benk for elleve år siden, foretok Landbruksdepartementet grundige vitenskapelige undersøkelser av førtilskuddet sinkbacitracin. Daværende landbruksminister Gunhild Øyangen unntok sinkbacitracin fra forbudet mot antibiotika i dyrefôr på et faglig og vitenskapelig grunnlag. Sinkbacitracin, som er et rent naturprodukt, hadde vært brukt i mange land i flere tiår, uten at noen hadde kunnet påvise uheldige konsekvenser eller virkninger. Tvert imot – tilgjengeligheten til produktet hadde hindret bruk av sterkere stoffer med resistensvirkninger. Og jeg vil gjerne legge til: Dette er altså ikke et hormonpreparat.

I dag har Alpharma produksjonsanlegg både i Oslo, Buskerud og Nord-Trøndelag. Produktet sinkbacitracin fra Alpharma har hatt inntil 70 pst. av verdensmarkedet, og er ikke bare bedriftens basisprodukt, men et av Norges viktigste enkeltstående eksportprodukter. Alpharma er i tillegg en vesentlig produsent av medisiner og farmasøytiske produkter i Norge, og et viktig norsk alternativ til de flernasjonale farmasigigantene. Farmasøytisk industri er fremdeles blant den delen av norsk næringsliv som inn i kunnskapsalderen sikrer verdiskaping og dermed grunnlaget for vårt velferdssystem.

Det er nødvendig og riktig med en restriktiv holdning til bruk av antibiotika, og jeg er den første til å erkjenne det. Men over 40 års bruk av sinkbacitracin har altså ikke påvist muligheter for kryssresistens. Derfor understreker også flertallet i næringskomiteen at det å anføre et føre var-prinsipp, ikke er særlig relevant i dette tilfellet. Denne holdningen deles bl.a. av Veterinærinstituttet i et høringsbrev til Landbruksdepartementet av 26. april 1999.

Det kan legges til at da EU satte Alpharmas produkt på forbudslisten i desember i fjor, førte det bl.a. til at britiske bønder måtte ta i bruk et mye sterkere og resistensvirkende førtilskudd med til dels drastiske konsekvenser. Dette viser vel at EUs beslutning har mer med proteksjonisme å gjøre enn med vitenskapelig korrekthet. Sinkbacitracin fra Albac har nemlig i dag store deler av det amerikanske markedet.

Det er for øvrig presisert i brev fra Utenriksdepartementet at Norge i henhold til EØS-avtalen står fritt i denne saken. Komiteflertallet har da også understreket at Norge her må foreta en helt selvstendig vurdering av saken.

Kan jeg til slutt komme med et hjertesukk: Et paradoks i Landbruksdepartementets iver etter å forby sinkbacitracin er at det i Norge finnes tre førtilskudd som mange vurderer som betydelig tøffere, nemlig koksidiostatika. Hvorfor foreslår ikke Landbruksdepartementet å forby disse? Nei, fordi disse brukes i norsk kyllingoppdrett, og et forbud ville bety slutten for næringen. Dette må i beste fall kalles dobbeltmoral fra Landbruksdepartementets side. I og med at det er veldig mange som har gått gjennom også disse stoffene, er det i hvert fall ikke riktig å komme og si at dette er helt andre typer produkter – det er det, men de er i hvert fall ikke rene naturprodukter. Det er bare det at arbeidsplassene i den næringen i Landbruksdepartementets øyne trolig er mye viktigere enn industriarbeidsplasser. For meg betyr begge kategoriene arbeidsplasser mye.

Øystein Hedstrøm (Frp): Alle de politiske partier i Stortinget er enige om at det er nødvendig med en årvåken holdning til bruk av antibiotika i dyrefôr. Årsaken er bl.a. faren for utvikling av resistens.

Men denne saken handler om hvorvidt vi skal gå vesentlig lenger enn nødvendig og faglig begrunnet ved å innføre et generelt forbud mot fôrantibiotika i Norge. Det er det Regjeringen nå har til vurdering.

Jeg mener det i slike sammenhenger er riktig å lytte til hva som er de faglige standpunktene, ikke bare innføre et generelt forbud fordi vi skal være mest mulig restriktive. Derfor syns jeg det er viktig å legge vekt på det bl.a. Veterinærinstituttet har som konklusjon i sin høringsuttalelse til et eventuelt forbud:

«På grunnlag av de argumenter som er anført ovenfor anser en at det ikke er faglig grunnlag for et generelt forbud mot fôrantibiotika i Norge. Et forbud vil kunne få uheldige konsekvenser.»

Så vidt jeg forstår, er det altså ikke faglige grunner til at Regjeringen ønsker å innføre et generelt forbud.

Veterinærinstituttet peker på at et forbud vil kunne få uheldige konsekvenser, ja, instituttet skriver:

«Et generelt forbud mot bruk av fôrantibiotika bør vurderes opp mot de følger som oppstår ved forbudet. Det er grunn til å anta at et forbud,» ... «kan resultere i behov for bruk av terapeutiske stoffer. Ut fra vår nåværende viten kan slik bruk av enkelte terapeutiske stoffer være mer betenkelig, både pga. resistensproblematikken og også ut fra restkonsentrasjonsproblematikken.»

Alle antibiotika er forskjellige med hensyn til struktur og egenskaper. Hver substans må derfor vurderes hver for seg. Det gjelder også for sinkbacitracin. All forskning gjennom over 40 år har vist at dette stoffet ikke gir resistensproblemer. Stoffet virker kun i tarmen. Det tas med andre ord ikke opp i vevet, og det brytes raskt ned i naturen.

Det vil heller ikke være relevant å referere til føre var-prinsippet som grunnlag for Regjeringens holdning. Veterinærinstituttet skriver at et generelt forbud kan føre til tilstander som er mer betenkelige.

Mens sinkbacitracin er klassifisert som antibiotika i fôrvarereloven, er tre andre stoffer klassifisert som koksidiostatika. Disse stoffene er også antibiotika. I motsetning til sinkbacitracin brukes slike stoffer i Norge i dag – ca. 5 tonn årlig. Stort sett hver eneste kylling blir gitt ett av disse tre antibiotika i fôret daglig. Så et betimelig spørsmål må være: Hvorfor skal Norge ha et forbud mot et produkt som nesten ikke er i bruk her i landet, mens andre antibiotika, såkalte koksidiostatika, som brukes til kyllingproduksjon her hjemme, fortsatt skal være tillatt? Noen kan jo ut fra dette få den oppfatning at den norske regjering ønsker å beskytte landbruksnæringen, noe som også representanten Nybakk var inne på.

Det er også andre konsekvenser av et slikt generelt forbud. Sinkbacitracin produseres i dag av Alpha. Dette selskapet har en betydelig virksomhet, med over 500 medarbeidere og flere fabrikkanlegg i Norge.

Vi er alle godt kjent med at EUs landbruksministerråd har vedtatt å innføre et midlertidig forbud fra 1. juli 1999 mot bruk av fire antibiotika i dyrefôr, deriblant sinkbacitracin. Men denne saken er ikke avsluttet. Alpha har reist to saker mot EU. Bedriften har reist sak for å få utsettelse av det midlertidige forbudet. Dette har EU-domstolens førsteleddsinstans avslått, med den begrunnelse at et slikt midlertidig forbud ikke har tilstrekkelig økonomisk skadevirkning for Alpha. Bedriften har også reist sak der den krever en reversering av vedtaket, fordi det ikke er vitenskapelig forankret. Denne saken er ennå ikke behandlet.

Bedriften har dessuten brakt saken inn for WTO, med den begrunnelse at EUs vedtak har en handelspolitisk virkning som strider mot traktater som Norge er bundet av.

I en slik situasjon ønsker regjeringen i Norge å innføre et generelt forbud, mens en viktig, norsk bedrift er midt inne i en prosess med EU og WTO.

Fremskrittspartiet inngår i det flertall her i Stortinget som vil motsette seg dette. Flertallet er uenig med Regjeringen i sak. Det er ikke på noe klargjørende vis begrunnet en fare ved fortsatt bruk av førtilskuddet sinkbacitracin.

Det kan heller ikke være riktig at den norske regjering i denne sak skal løpe foran EUs organer i EU-tilpasning når det skjer i konflikt med viktige, norske interesser.

Karin Andersen (SV): Saken om tilsetningsstoffet sinkbacitracin – som har et så vanskelig navn at jeg nesten ikke greier å si det – dreier seg sjølsagt om de vitenskapelige bevis eller ikke-bevis som kan føres, men den dreier seg også om hva slags holdning Norge som land skal ha når det gjelder den totale bruk av antibiotika, og om å ha en generell politikk når det gjelder det.

Det er innlysende bl.a. at våre muligheter til å påvirke holdninger i andre land når det gjelder bruk av antibiotika, vil bli kraftig redusert hvis vi aksepterer produksjon av sinkbacitracin – når det er forbudt i resten av Europa. At det er manglende kunnskap om utviklingen av antibiotikaresistens, behøver ikke bety at slik resistens ikke fins. Jeg synes det er litt sørgelig at man ikke ser de overordnede politiske sidene ved denne saken, og at vi, når vi står fritt, velger en holdning som gjør at vi mister den muligheten vi har til å være brekkstang når det gjelder slike viktige saker. For her dreier det seg om den totale bruk av slike midler.

Det har vært tatt til orde for at det fins andre midler som brukes i større grad i norsk landbruk, og som er godkjent, koksidiostatika. Det kan reises noe tvil om mengden bruk av disse, og om farligheten av disse kan sammenliknes med farligheten ved bruk av sinkbacitracin. Realiteten er at saken vi behandler i dag, gjelder et stoff som norsk landbruk sjøl har valgt å fase ut, og der bl.a. Norsvin sier i en uttalelse at de tilrår et forbud, for da vil næringslivet, som produserer, straks kunne finne noe som er bedre. Det er et svært godt argument. Men det fins slike stoffer, og det kan være grunn til å være bekymret når det gjelder mengden av dem. Den bekymringa deler SV.

Departementet bør se meget alvorlig på bruken av disse midlene. Det er ikke noen grunn til å ha en slags proteksjonistisk holdning i forhold til bruken av dem, mengden av dem, eller om de i det hele tatt skal være godkjent. Det synes jeg må være helt på det rene. Å bruke det som et argument for at man nå skal øke på, eller la være å innføre forbud fordi man ønsker å eksportere produktet, synes jeg er en for kortsiktig argumentasjon.

Det burde være slik at det er opp til produsenten av de forskjellige stoffer å bevise at produktet er ufarlig, ikke at myndighetene i ettertid skal bruke mange år på det samme, og at risikoen skal måtte manifestere seg i skader før man kan forby et medikament.

Føre var-prinsippet er et vanskelig prinsipp å praktisere når det gjelder hvor mange års bruk som er tilstrekkelig for at man skal kunne si om stoffet er farlig. Dette er vanskelig, og det er et vitenskapelig spørsmål som jeg ikke skal begi meg inn på. Men jeg ser at mengden slike stoffer er for stor og må minskes. Derfor er det et politisk standpunkt når SV ønsker å støtte Regjeringa i denne saken.

Jeg viser også til det som står i innstillinga om at det er mulig å få stoffet godkjent for bruk på indisier, hvis man i norsk landbruk skulle ønske å bruke det. De behovene man sjøl har på dette området, kunne vært dekket her.

Jeg ønsker på generelt grunnlag å si at vi ikke bør ha som norsk politikk at vi skal være romslige når det

gjelder slike regler. Det er viktig at vi gjennom et regelverk og gjennom en miljøprofil setter krav til vår industri som gjør at den klarer å utvikle seg, kan være i forkant og kan være konkurransedyktig også i framtida. Det gjør vi ikke ved å være romslige på en slik måte at man kan fortsette å produsere noe som vi vet vil bli faset ut.

Statsråd Kåre Gjønnes: I Innst. S. nr. 272 for 1996-97 om matkvalitet og forbrukertrygghet har Stortinget bedt Regjeringen foreta en vurdering av konsekvensene ved et eventuelt forbud mot bruk av førantibiotika i Norge. Jeg regner med at dette ble gjort i erkjennelse av at bruk av antibiotika som tilsetning til fôr vil bidra til å øke mulighetene for utvikling av resistente bakterier. Slik resistens vil også kunne overføres fra én bakterie til en annen og skape problemer ved behandling av infeksjonssjukdommer. Regjeringen har derfor i lengre tid vurdert å innføre et generelt forbud mot bruk av antibiotika som tilsetning i fôr.

Et forslag til endring av fôrvareforskriften om innføring av et generelt forbud ble sendt på høring i januar 1999. Høringsinstansene er delt i sin oppfatning av forslaget. Landbruksnæringen, helsemyndighetene og deler av fagmiljøene støtter forslaget, mens industrien og andre deler av fagmiljøene går imot. Selv om det ikke er rapportert om funn av bakterier som er resistente overfor sinkbacitracin, har spesielle studier ifølge Veterinærinstituttet og Norges veterinærhøgskole vist at det hos enkelte bakterier finnes resistensmekanismer mot bacitracin.

Regjeringens restriktive holdning til dette spørsmålet har støtte i uttalelser fra Verdens helseorganisasjon, som anbefaler at det ikke brukes antibiotika som tilsetning i fôr dersom stoffet også brukes i medisin. EU bygger også sitt eget forbud mot bruk av fire antibiotiske stoffer, herunder sinkbacitracin, bl.a. på denne anbefalingen fra WHO.

Norge har unntak fra EØS-avtalen når det gjelder antibiotika i fôr. Dette unntaket gjør at vi ikke er bundet av EUs forbud. Det at Norge fortsatt tillater å bruke stoffer i fôr som er forbudt i EU, kan imidlertid bli tillagt vekt når det gjelder vår anseelse som matprodusent.

Norge har generelt hatt en god dyrehelse og en restriktiv bruk av legemidler i fôr. Dersom Regjeringens forslag ikke følges opp, vil det bli lagt merke til at Norge har en mindre restriktiv politikk når det gjelder sinkbacitracin enn hva land vi kan sammenligne oss med, har.

Stortingets vedtak vil også kunne medvirke til at vår egen landbruksnæring kan innta en mindre restriktiv holdning til bruk av denne type førtilsetning, noe som jeg mener er bekymringsfullt.

Jeg regner med at debatten kanskje ville vært en annen hvis dette forbruket hadde vært betydelig større i egen matvareproduksjon enn det som er tilfellet i dag.

Når det hevdes at eksport av sinkbacitracin til andre land avhenger av at det er tillatt i produsentlandet, i dette tilfellet Norge, henger dette sammen med at disse landene ikke har lovgivning på området. Dette gjør etter min mening at vi burde utvise ekstra stor varsomhet.

Når det i debatten henvises til koksidiostatika, vil jeg vise til, som komiteen også er orientert om, at departe-

mentet har bedt om en gjennomgang av disse stoffene for å få dem vurdert på samme måte, i og med at jeg har stilt de samme spørsmålene i forhold til bruken av dette. Jeg er av den oppfatning, og Regjeringen er av den oppfatning at enhver tilsetning av stoffer i fôr som det kan settes spørsmålsteget ved, skal en ha en restriktiv og søkende holdning til – det må ikke prege produksjonen i norsk landbruk.

Stortingets vedtak i dag vil bety at jeg i tråd med dette må stoppe det pågående arbeidet med en endring av fôrvareforskriften om et generelt forbud mot bruk av antibiotika som tilsetning i fôr. Jeg synes det er et rimelig strengt pålegg overfor landbruksministeren og overfor Regjeringen, men statsråden må naturligvis ta det til etterretning.

Jeg håper at vi er enige om at det viktigste i enhver produksjon av mat, er at vi har miljøforhold som gjør at man ikke trenger tilsetning av denne typen antibiotikum i fôret for eventuelt å motvirke uheldige miljøforhold som måtte være i den produksjonen som pågår. Derfor er den viktigste utfordringen at vi har et produksjonsmiljø som gjør at en unngår å bruke disse stoffene som vi snakker om i dag. Jeg innrømmer at jeg ikke er glad for dette vedtaket, men naturligvis må jeg ta det til etterretning.

Presidenten: De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Morten Lund (Sp): Jeg er overbevist om at det er et tidsspørsmål før et forbud mot antibiotika i fôr tvinger seg fram. Det er det folk vil ha, det er spørsmål om når forbudet kommer. Det er bestandig gode argumenter å bruke hensynet til arbeidsplasser, men av og til må de argumentene vike. Dette er et spørsmål om antibiotika skal brukes for å bekjempe sykdom, eller om det skal kunne brukes for å forebygge sykdom hos friske dyr, eller kanskje til og med for å øke veksten hos friske dyr. Jeg er veldig skuffet over at det ser ut til å ende med et flertall mot det forbudet som er foreslått fra departementet, dette er i utakt med alle tunge trender i tiden. Det er ingen som krever å få bruke antibiotika i dyrefôr i Norge. Landbruket ønsker å bli kvitt mulighetene for å bruke det, og forbrukerne krever trygghet for at maten er rein og fri for skumle tilsetningsstoffer. Folk blir mer og mer skremt over sånne stoffer.

Flertallet er i utakt med det norske folk, og flertallet er i utakt med anbefalingene fra Verdens helseorganisasjon, som sier at vi skal sikre oss at medisiner virker når medisiner trengs for å bekjempe sykdommer. Antibiotika har vært enormt viktig for å bekjempe alvorlige folkesykdommer. Vi må passe på så vi har de mulighetene i den kampen fortsatt. Helsetilsynet og Veterinærhøgskolen har bl.a. argumentert på denne måten.

Det å bruke medisiner når dyrlegen mener at det trengs, burde gi bedriften en mulighet for å legge om produksjonen og få stoffet inn på medisinalisten. Det er mange bedrifter som er nødt til å legge om produksjonen sin på grunn av endrede miljøkrav og helsekrav. Ofte ser vi at slike bedrifter greier å finne lønnsomme omlegginger.

Jeg kan bl.a. nevne tungindustrien, som har rensset bort støvet fra utslippene sine, og som har fått et lønnsomt salgsprodukt. Alpharma kjenner jeg som en bedrift som er dyktig til å utvikle nye ting, bl.a. innenfor fiskevaksiner og beslektede områder, og jeg tror at den bedriften når forbudet kommer – for det forbudet vil komme – vil greie å sysselsette sine folk.

Modulf Aukan (KrF): På 1970-talet og utover var det vanlig med to fôrtyper, særleg i svinefôret: vekstfôr utan antibiotikatilsetjing og vekstfôr tilsett antibiotika. Særleg for å hindra tap av speddyr ved avvenning var spesielt antibiotika brukt mot kolibakterieangrep. Dette var ein vond sirkel næringsmiddel måtte kome ut av dersom den skulle ha truverde som leverandør av trygg mat. Derfor har store ressursar vorte nytta for å koma på offensiven for å styrkja immunforsvaret til dyra, slik at ein på den måten held sjukdomar på avstand.

Dette har i stor grad lukkast i Noreg, og no kjem fleire land etter. Det neste skrittet no var å fjerna høvet til å tilsetja antibiotika i fôr. Då er det stortingsfleirtalet hoppar av og får kalde føter. Det er leit – og kortsiktig.

Når EU i tillegg kjem til den same konklusjonen, med eit forbod, burde dette i det minste vera eit signal til fleirtalet om at dette har noko for seg. Antibiotika tilsett i fôr er ein kompensasjon for mangelfullt dyrestell. Derfor vil ein få ei betring både når det gjeld tilvekst og yting der ein har mange dyr og manglar i drifta elles – på kort sikt. På lang sikt derimot minner dette meg om bestefaren min når han fortalde om tida på vintertorskafisket: Det var ein kortvarig varme på fingrane når ein slo lens på sjøvottane.

Unn Aarrestad (Sp): Det er eit merkeleg forslag som er reist her. Kven har eigentleg bedt om dette? Er det norsk landbruk i tru på å få friske dyr, eller er det norske forbrukarar som reknar med å få i seg nok antibiotika til å halda seg friske til alle tider? Nei, etter det eg er kjend med, har ingen av dei som det er viktigast å spørja i ei slik sak, bedt om det eller på noko vis ønskt det. Landbruksnæringsmiddel har tvert om utøvde den sjølvpålagde praksisen mot bruk av antibiotika i fôr.

Derimot jublar dei tilsette ved Alpharma AS på Skøyen i Oslo over det som ser ut til å verta vedtaket. Desse har i ei årrekke vore verdas største bacitracinprodusent. Då Regjeringa varsla forbod, ropte selskapet varsku. Det har seg nemleg slik at halvparten av eksporten frå dette firmaet er heilt avhengig av at stoffet er godkjent i Noreg. Mange importland krev nemleg bevis for at sinkbacitracin er godkjent i produksjonslandet.

«Det er avgjørende for oss at det ikke blir forbudt i Norge», seier direktøren i Alpharma, Einar W. Sissener, til Nationen 3. desember. «Det er derfor med stor glede og tilfredshet vi ser at vi har politisk støtte for våre argumenter», seier han vidare.

Eg har elles stor forståing for representanten Nybakk sitt engasjement for industriarbeidsplassar i Oslo, men det undrar meg stort at fleirtalet ikkje tenkjer vidare på følgjene av det dei gjer her. Her tillet ein med opne augo

framleis bruk av førtilskotet sinkbacitracin for å redde arbeidsplassar, utan å sjå på kva følgjer det kan få. Så snevert burde det ikkje vera lov å tenkja!

Representanten Opseth sa i debatten tidlegare i dag at Arbeidarpartiet var minst like oppteke av rein mat som Senterpartiet, men han skjønnte ikkje kvifor ein alltid måtte hengja dette med rein mat på EU. Senterpartiet må finna andre slagmarker når dei ikkje likar EU, sa Opseth i dag.

Her har me nå ei sak om rein og trygg mat heilt utanom EU, der me ikkje treng å tenkja på EØS-direktiv eller anna. Og kva føreslår så Arbeidarpartiet og Høgre og Framstegspartiet? Jau, å tillata sinkbacitracin i dyrefôr, med dei følgjene det kan få. Når greier desse partia å ta ei sjølvstendig vurdering i forhold til rein og trygg mat, når det er det forbrukarane vil ha? For det er ingen tvil om at bruk av antibiotika i dyrefôr på lang sikt vil kunna føra til utvikling av resistente bakteriar, både hos dyr og menneske. Det seier òg mange av høyringsinstansane.

Bjarne Håkon Hanssen (A): Det har i denne debatten vært mye snakk om å være føre var, vise forsiktighet, ha en aktiv, kritisk holdning og utøve stort skjønn når man skal vurdere fortsatt å tillate sinkbacitracin brukt i Norge.

Jeg synes det undervurderes at dette stoffet har vært på markedet i 40 år. Ifølge Veterinærinstituttet er det gjennomført «relativt omfattende undersøkelser» – som er det begrepet Veterinærinstituttet bruker – uten at det overhodet er mulig å påvise kryssresistens.

Jeg må likevel si at dersom Regjeringen hadde sagt at her legger vi bort alle vitenskapelige betraktninger og går på et rent prinsipielt standpunkt, nemlig å forby all bruk av antibiotika i fôr, kunne vi på en måte ha hatt en prinsipiell og ideologisk debatt i Stortinget om det i dag. Men det er jo ikke det Regjeringen gjør. Regjeringen går inn for å forby ett førtilskudd, mens man ikke har noen holdning på prinsipielt grunnlag til bruken av koksidiostatika.

Etter å ha hørt alle de innleggene som går på ren mat, og statsrådens store bekymring for at fortsatt bruk av sinkbacitracin skal tillates, er det naturlig å stille spørsmålet: Vil statsråden og sentrum nå anbefale norske forbrukere ikke å spise norsk kylling? Er det farlig for norske forbrukere å spise norsk kylling? Det brukes 5 tonn årlig av et førtilskudd hvor det altså tillates bruk av antibiotika. Og definisjonen fra Veterinærinstituttet er helt åpenbar: Koksidiostatika er også et antibiotikum. Det spørsmålet henger nå helt klart i lufta her i salen. Jeg synes ikke minst statsråden bør ha en holdning til hvorvidt man her nå skal akseptere bruk av et stoff som nærmest fører til uren mat, utrygg mat, farlig mat, for norske forbrukere.

Veterinærinstituttet er helt klar i sin konklusjon; at problemet med det forslaget som kan føre til at vi forbyr både sinkbacitracin og eventuelt koksidiostatika, er at vi sannsynligvis får et regime innenfor veterinærmedisin som innebærer at vi må bruke andre stoffer som virkelig kan føre til de problemene mindretallet er bekymret for. Og det velger man ikke å kommentere i det hele tatt. Der-

med blir dette symbolpolitikk, og flertallet akter ikke å bidra til det.

Torstein Rudihagen (A): Einskilde gjør debatten til eit spørsmål om for og imot bruk av antibiotika som førtilsetting. Det dreier seg ikkje om det i det heile. Det dreier seg heller ikkje om at nokon her har ei mindre restriktiv haldning når det gjeld førtilsetting. Det dreier seg berre om eit bestemt stoff, sinkbacitracin, som har vore brukt i 40 år utan at det finst nokon som helst dokumentasjon på skadeverknad.

Det blir referert til landbruksnæringa, og det blir referert til den norske befolkninga, at vi er i utakt med folke- meininga. Men om det er slik at norsk landbruksnæring er så veldig imot slike tilsettingar, korfor går dei da ikkje imot koksidiostatika som blir brukt innanlands i kylling- oppdrett? Dersom dei hadde vore noko meir truverdige, hadde dei gjort det.

Statsråd Gjønnnes var òg inne på at debatten kanskje hadde vore ein annan om stoffet sinkbacitracin hadde vore til innanlands bruk. Ja, det trur eg gjerne, men da på ein noko annan måte enn det som kanskje statsråd Gjønnnes tenkjer på. Da trur eg nemleg at om vi sjølve hadde sett at vi hadde hatt nytte av dette stoffet, så hadde det ikkje vore så maktpåliggende å forby det. Dei to andre stoffa som blir brukte i kyllingproduksjonen, har vi nytte av, og dermed er det heller ingen som pressar på for å forby det.

Men når det gjeld sinkbacitracin, er det veldig mange andre som har nytte av det, ikkje minst fattige land, for dette er eit stoff som blir brukt til å auke næringsopptaket hos dyr, slik at dei utnyttar føret på ein langt betre måte enn om dei ikkje skulle få denne tilsettinga. Eg har faktisk høyrte at verdien av dette i fattige land svarar til den kornproduksjonen som skal til for å fø hundre tusen personar.

Når det gjeld andre land, bør det òg vere nokså relevant at dette trass i alt er eit stoff som så langt er dokumentert å ha berre positiv verknad og mykje å seie for mange folk. Dermed burde ikkje Noreg bli oppfatta som mindre restriktiv i forhold til tilsettingar som opnar for bruk av sinkbacitracin.

Derfor er dette ikkje eit spørsmål om for eller imot antibiotika generelt. Hadde det vore det, hadde vi òg mått ha inkludert dei andre stoffa.

A s m u n d K r i s t o f f e r s e n hadde her overtatt presidentplassen.

Ansgar Gabrielsen (H): Det begynner å bli litt følelsesladete innlegg her innimellom, og det er klart at når man argumenterer med å kalle et gitt stoff for skummelt tilsetningsstoff, da begynner man å spille på spesielle ting. Og når statsråden sier at det vil bli lagt merke til i EU at vi ikke følger dem, så er det vel slik at man i EU er vant til at vi gjør andre ting her i Norge.

Det diskusjonen dreier seg om, er altså om vi skal forby et stoff som ikke benyttes i Norge, og Regjeringen vil altså fortsatt tillate bruk av de stoffene som brukes i norsk kyllingproduksjon. Så vidt jeg har skjønnet, brukes

det 5 tonn antibiotiske stoffer i norsk kyllingproduksjon. Da er spørsmålet mitt til statsråden: Hvis det er slik at man på et generelt grunnlag vil forby antibiotika som førtilsetning, må det bety at en egentlig må fraråde norske forbrukere å kjøpe norsk kylling – som i dag ligger i forretningene like utenfor dette huset – ikke fordi det stoffet som vi i dag diskuterer, er tilsatt i føret, men fordi de stoffene vi ikke diskuterer, er tilsatt. Og det må jo bety at en som et avbøtende tiltak for at vi ikke kan kjøpe norsk kylling, må importere EU-kylling, hvor det nettopp er forbud mot dette stoffet. Dette blir å snu tingene litt på hodet etter mitt skjønn.

Når en begynner å diskutere politisk hvilke stoffer som skal være tillatt og hvilke som ikke skal være tillatt, føler jeg at det er meget vanskelig å gjøre noe annet enn å anbefale at en følger det rådet som kommer fra den kompetente myndigheten, som vi bruker titalls millioner i året på for at de skal gi oss råd, nemlig Veterinærinstituttet. Hvis vi skal sitte og overprøve hvilke medisiner som skal være tilgjengelig på norske apotek, hvilke medisiner som skal være tillatt å bruke og ikke bruke innenfor landbruket, må vi jo støtte oss på dem som har den faglige og vitenskapelige kompetansen. Hvis det blir gjort på bakgrunn av følelser fullt ut – som det kan synes som enkelte gjør her i dag – synes jeg det er noe merkelig, i hvert fall når man blir selektiv. Hvis man sier det helt generelt, så er det én ting. Men i det brevet av 26. april som vi har fått fra Veterinærinstituttet, er det nevnt tre koksidiostatika som også er antibiotika, som er tillatt. Mitt spørsmål til statsråden er: Vil det være logisk, som Veterinærinstituttet anfører, også å forby disse stoffene hvis en innfører et generelt forbud mot antibiotika i førestoff, eller synes statsråden det er ok at vi bruker 5 tonn av dette tilskuddet i det kraftføret som norske kyllinger i dette landet spiser?

Statsråd Kåre Gjønnes: Det har vært flere typer forantibiotika i bruk i Norge. Disse har blitt forbudt i tur og orden. I dag står det igjen ett, og dette produseres tilfeldigvis i Norge.

Så i forhold til hvem som forvalter folkehelsen, er det veterinærene, eller er det andre? Verdens Helseorganisasjon sier at en ikke bør bruke den typen antibiotika i førtilsetning som også brukes i humanhelsetjenesten. Det er også noe av begrunnelsen i forhold til vurderingen vedrørende sinkbacitracin, som i begrenset grad brukes i humanmedisin, men som dog brukes. Veterinærinstituttet har også sine vurderinger av på hvilken måte dette kan utvikles. Går vi til koksidiostatika, er spørsmålet om dette også brukes i humanmedisin, med tanke på om det kan utvikles kryssresistens. Det er jo det som er spørsmålet i den saken vi snakker om i dag, og jeg har bedt om at den gjennomgangen skal vi ha. Dette er ikke noen dobbeltmoral fra landbruksministeren eller Regjeringens side i forhold til norsk landbruk. Jeg har sagt at vi vil ha en kritisk gjennomgang av de andre koksidiostatika som brukes, for å se om dette kan ha uheldige virkninger også opp mot folkehelsen.

Jeg føler meg rimelig trygg på min argumentasjon i forhold til hva som er intensjonen, og det har ikke vært

noen skjulte hensikter i dette i forhold til næringsinteresser som sådanne. Kanskje burde også noen andre tenke gjennom sin argumentasjon i forhold til den påstanden.

Jeg er klar over at det her er Stortinget som bestemmer. Men at dette skal være en likegyldighetssak, at det på en måte ikke kan settes noen spørsmålsteget ved dette, har jeg vanskelig for å skjønne. Jeg håper at søkelyset mot dette vil være skarpt også i framtiden, for en av de største utfordringene vi har når det gjelder folkehelsen framover, er på hvilken måte antibiotika skal brukes til medisinbehandling, uten at det oppstår uheldig antibiotikaresistens på forhånd. Gjør det det, er folkehelsen virkelig i fare i framtiden. Her er det et tiltak som jeg trodde det skulle være rimelig lett å få forståelse for i Stortinget, men slik var det dog ikke. Og det tar jeg naturligvis til etterretning.

Marit Nybakk (A): Landbruksministeren sier nå fra talerstolen at han skal foreta en kritisk gjennomgang av de såkalte koksidiostatika. Det gjør han noe uvillig etter at Stortinget gjennom denne innstillingen har påpekt den omfattende bruken av disse antibiotikastoffene i norsk kyllingproduksjon.

Vi blir tutet ørene fulle hver eneste dag om hvor farlig det er å importere kylling bl.a. fra EU eller andre land. Men det må da være mye farligere å spise norsk kylling, så lenge hver eneste norske kylling trolig inneholder stoffer fra koksidiostatika. Spørsmålet mitt er da: Hvorfor står ikke koksidiostatika på den opprinnelige listen over forbud som statsråden sendte ut på høring? Så vidt jeg vet, gjelder det utelukkende sinkbacitracin, som har hatt unntak fra förvareforskriftene siden 1988. Kan det være fordi EU har satt sinkbacitracin på sin forbudsliste? Er det derfor Regjeringen nå vil forby dette stoffet? Er det fordi Regjeringen velger å gjøre dette til en EU-sak, mens vi andre kanskje ser på dette stoffet ut fra hvordan stoffet fungerer, hvordan stoffet virker? Det har vært i produksjon i 40 år. Det er bare påvist positive konsekvenser, ikke noen resistenskonsekvenser, ifølge vitenskapelige undersøkelser.

Så må jeg si at det kan hende at enkelte her bør dempe seg noe i sine uttalelser. Næringskomiteens leder, Morten Lund, sier: Av og til må hensynet til arbeidsplassene vike. Jeg vil gjerne spørre: Hvilke ganger er det at hensynet til arbeidsplasser må vike utover det å skulle forby et stoff som vi ikke har kunnet påvise noen negative konsekvenser av?

Aarrestad sier at vi ikke har spurt dem som det er viktigst å spørre. Hvem er det Unn Aarrestad har spurt om hvorvidt dette stoffet fortsatt skal kunne produseres ved den norske bedriften Alharma, et produkt som er blant våre viktigste eksportprodukter, og som også dreier seg om arbeidsplasser? Og arbeidsplasser er viktig, enten de er i kyllingproduksjon eller i industriproduksjon.

Karin Andersen (SV): Jeg syns denne diskusjonen om farligheten ved stoffet, eller eventuelt ved bruk av andre tilsetningsstoffer, bærer litt galt av sted. Jeg har oppfattet det slik at advarsler mot å spise farlige EU-kyllin-

ger i hovedsak dreier seg om salmonella, som er noe helt annet. Jeg har ikke oppfattet det slik at noen har ment at det – i hvert fall ikke i utgangspunktet – har vært farlig å spise kjøtt fra dyr som har fått et slikt tilsetningsstoff som vi behandler i dag.

Problemet er resistens og kryssresistens, for dette dreier seg om et antibiotikum, og det er det som er farligheten i denne saken. Når medisinen ikke virker lenger, enten det er på dyrebefolkningen eller på noen vi er glad i, skjønner vi hva det betyr at vi har vært restriktive og noen ganger kanskje har vært for strenge. For det er viktig. Det øyeblikket vi trenger antibiotika når noen er syke, vet vi hvor viktig dette har vært. Og det er det noen av oss setter over en del andre ting. Så kan noen kalle det følelser, ja vel, men på svært mange områder her er vi nødt til å være svært restriktive. Det er det dette dreier seg om, og ikke om hvorvidt det er farlig å spise en kylling som har spist koksidiostatika.

Så sier noen at hvis dette er symbolpolitikk, skulle vi ha klart det, da er det en prinsipp sak. Dette er en sak om farlighet ved kryssresistens og resistens mot farlige bakterier. Det ene gjelder kvalitetsstemplet på norsk landbruk, om vi klarer å holde bruken av disse stoffene nede i norsk landbruk når vi tillater dem av andre grunner. Det andre er om vi klarer å være sterke nok i vår argumentasjon overfor andre land i internasjonale sammenhenger når vi ønsker å få bruken av disse stoffene ned. For jeg tror ikke det er slik at noen her mener at kontrollsystemet på dette området er godt nok verden rundt, og at Norge har en rolle å spille i det å fremme miljøvennlig matproduksjon verden rundt. Da er det ikke sikkert at det er alle de finvitenskapelige bevisene som vinner fram. Vi skulle kanskje ønske at det var slik, men slik er det ikke.

Dette dreier seg også om symbolpolitikk, at man er i stand til å velge en vei og være så tydelig og klar på dette at det ikke er til å misforstå. Dette opplever vi på område etter område i internasjonal politikk. Hvis man går gjennom de bestemmelser som vi har i Norge på forskjellige områder, kan man finne noen små hull, som vi kanskje syns er lite problematiske, og i seg sjøl er de også det, men de kan være den lille tua som velter det store lasset som gjør det mulig å få på plass viktige internasjonale avtaler på disse områdene. Det syns jeg flertallet tar for lite innover seg.

Kjell Opseth (A): No har landbruksministeren vore to gonger på denne talarstolen i denne saka og understreka kor alvorleg han ser på dette for folkehelsa. Dersom det er så alvorleg, burde landbruksministeren trekkje ein annan konklusjon enn den han gjer. Når landbruksministeren vel å bøye seg for Stortinget sitt fleirtal, tek eg det som eit teikn på at det ikkje er så alvorleg som han prøver å gje uttrykk for. I motsett fall, bør landbruksministeren her og no trekkje ein annan konklusjon.

Statsråd Kåre Gjønnes: Landbruksministeren har redegjort for den vurderingen som har vært foretatt undervegs under Regjeringens behandling, som jeg har redegjort for overfor næringskomiteen gjennom høring i

komiteen og gjennom brev til komiteen. At statsråden gir uttrykk for hva som har vært hans vurderinger i denne sammenhengen, synes jeg en statsråd må få lov til. Samtidig har statsråden sagt at han tar til etterretning det vedtaket som Stortinget fatter.

Ellers må jeg få føye til at i det brevet som gikk til næringskomiteen i forbindelse med denne saken, ble det redegjort for at Landbruksdepartementet gjennom Landbrukstilsynet har bedt Veterinærinstituttet om å avgi en rapport om andre tilsetningsstoffer med antibakteriell virkning, koksidiostatika, innen utgangen av 1999. Det er altså gjort fra departementets og statsrådens side.

Rapporten er oversendt departementet 4. november 1999. Det er komiteen orientert om. Med bakgrunn i denne rapporten har departementet konkludert med at det bør skaffes til veie en del informasjon om disse mer ukjente faktorene før en eventuelt tar stilling til om disse stoffer bør forbys tilsatt fôr. De ionofre stoffene bør betraktes som egen gruppe innen antibakterielle stoffer. Et eventuelt forslag om forbud bør sendes på bred høring blant berørte parter. I den høringsrunden som ble gjennomført i forbindelse med forslag om forbud mot antibiotika i fôr, understreker Fagsenteret for fjørfe og Prior, Norske Eggentraler, et sterkt behov for lang overgangsperiode dersom et forbud iverksettes.

For å klargjøre når det gjelder koksidiostatika, har jeg orientert komiteen om fremdriften og på hvilket tidspunkt departementet tok initiativ i forhold til den saken som foreligger, og om den konklusjonen som er trukket i forhold i den fagrapporten som jeg har referert fra. Departementet vil naturligvis se på om det er andre ting i forhold til koksidiostatika som bør vurderes, men en må også vurdere dette opp mot det vedtaket som Stortinget etter all sannsynlighet gjør her i dag.

Jeg mener at vi har gitt komiteen og Stortinget oversikt over det arbeidet som har vært gjort, både i forhold til sinkbacitracin og koksidiostatika i forbindelse med denne saken. Jeg innrømmer også å ha problemer med en del navn og uttrykk når jeg er i denne type debatt.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 4. (Votering, se side 1065)

S a k n r . 5

Innstilling fra næringskomiteen om forslag fra stortingsrepresentant Steinar Bastesen om at Statens nærings- og distriktsutviklingsfond (SND) snarest tilføres kapital som øremerkes lån og tilskudd til fiskebruk som trues av nedleggelse som følge av EØS-avtalens hygienekrav (Innst. S. nr. 48 (1999-2000), jf. Dokument nr. 8:4 (1999-2000))

Presidenten: Etter ønske fra næringskomiteen vil presidenten foreslå at debatten bli begrenset til 35 minutter, og at taletiden blir fordelt slik på gruppene:

Arbeiderpartiet 5 minutter, Fremskrittspartiet 5 minutter, Høyre 5 minutter, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre til sammen 10 minutter, Sosialistisk Ven-

streparti 5 minutter og representanten Steinar Bastesen 5 minutter.

Videre vil presidenten foreslå at det ikke blir gitt høve til replikker etter de enkelte innlegg, og at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Dette anses vedtatt.

Terje Knudsen (Frp) (ordfører for saken): I innstillingen til dette forslaget om tilskudd til fiskebruk konstaterer komiteen at 79 bedrifter vil få problemer med å oppfylle EUs bestemmelser om helse, hygiene og kvalitet. Imidlertid vil de øvrige – ca. 686 av 775 fiskeindustribedrifter – ikke få nevneverdige problemer i så måte.

I tillegg til Vedlegg 1 til EØS-avtalen av 1994 overtok Norge de øvrige bestemmelsene om handel med dyr og animalske produkter, herunder fisk, i og med veterinæravtalen fra 1. januar 1999, slik at vi i dag er fullt harmonisert med EU på dette området. Dette har positiv virkning på vår fiskeeksport til EU. Fordi EUs regelverk baseres på internasjonale standarder, er gevinsten ved å oppfylle disse kravene også i realiteten en inngangsbillett til andre markeder i verden.

Komiteen fastslår at de fleste anlegg som ikke oppfyller EØS-regelverket når det gjelder standard, er mindre bedrifter med gammel bygningsmasse. Komiteen er også innforstått med at ikke alle de 79 bedriftene som må oppgraderes, vil ha økonomisk bæreevne til å investere i nytt anlegg. Det skal imidlertid tilføyes at flere av disse bedriftene er lokalisert til steder med mer enn ett fiskebruk, slik at en eventuell nedleggelse ikke vil medføre avsetningsproblemer for fiskerne.

Det kan også være grunn til å minne om at den økonomiske situasjonen for fiskeindustrien i dag er betydelig bedre enn på lang tid, med økt inntjening og en egenkapital som har økt de siste år. Dessuten kan en oppgradering av fiskebruk vurderes innen rammene av det offentlige virkemiddelapparatet vi har i dag.

Det skal også nevnes at komiteen ber departementet i revidert nasjonalbudsjett legge fram en oversikt over aktive fiskerisamfunn og en plan for hvordan departementet mener disse skal sikres et funksjonelt mottaksanlegg.

Imidlertid står det en samlet komite bak tilrådingen om ikke å bifalle forslaget.

Morten Lund (Sp) (komiteens leder): Dette er en sak som det er et stort engasjement for lokalt langs kysten. Det er slett ikke av liten betydning om et lite mottaksanlegg greier å fortsette, og engasjementet er deretter.

Jeg er fornøyd med resultatet av det forslaget vi har hatt til behandling. Selv om Bastesens forslag ikke blir bifalt, resulterer det i at vi vil få en rapport tilbake til Stortinget fra fiskeriministeren om hva som skal gjøres for at alle aktive fiskerisamfunn skal sikres et funksjonelt mottaksanlegg. Det er det vi ønsker. Vi ønsker at SND skal vektlegge at ringvirkningene når det gjelder nedlegging av et fiskebruk, er ulike på forskjellige steder i landet. Der de bare har ett fiskebruk igjen, er ringvirkningene langt mer dramatiske enn der hvor de har flere. Og ko-

miteen – slik jeg leser innstillingen i hvert fall – mener derfor at Regjeringen må bidra til at SND vektlegger situasjonen på hvert enkelt sted spesielt. Stortinget ønsker å komme tilbake til denne saken.

Det EUs direktiv handler om, er krav til kvalitet på varer som leveres. En kan jo da stille spørsmål om det i dag er dårlige varer som leveres, når Fiskeridirektoratet har kommet til at man trenger å investere 2-3 milliarder kr for at alle anlegg skal bli gode nok. Selv om det blir investert 2 milliarder kr, og noen står igjen, er det ennå ikke bra nok, fordi antakelig 80 bruk må forsvinne hvis en ikke har evne til å investere enda mer.

Regjeringspartiene i komiteen har pekt på at en ønsker at departementet skal undersøke hvorvidt det kan gis unntak fra enkelte av reglene for de minste fiskebrukene som er basert på lokale, innenlandske markeder. På slike anlegg er det mulig å holde kvaliteten på topp, god nok i forhold til de helsekrav som stilles, med mindre innsats av kapital, fordi en har bedre oversikt enn andre steder på grunn av at en har en annen omsetningsform.

I forbindelse med et møte i Brussel, med bl.a. ESAs leder til stede, ble mulighetene for å gi slike unntak tatt opp. Han fant da fram de detaljerte reglene som viser at det i det rådsdirektivet som omhandles her, kap. I artikkel 2.15, står omtalt det som i dette tilfellet kan benyttes i Norge, og som gir grunnlag for at man i Frankrike selger ost i store mengder på de franske landsbytorgene, ost som slett ikke er laget i EU-godkjente meierier, men som likevel kan omsettes. De er gode nok ut fra franske nasjonale regler. Denne omsetningen av ost er ikke et problem for fransk osteeksport. Den er heller ikke et problem for dem som spiser landsbyostene, viser det seg – tvert imot. Folk som kommer til Frankrike, og de som bor der, liker denne slags omsetning.

Det var nylig et fjernsynsprogram om produksjon av smør på en fjellgård i Norge, og der hadde de anledning til å selge smør rett fra gården. Men brakte de smøret til bygd, hadde de oppfattet reglene slik at det bare måtte selges til meieriet og så omsettes som dyrefôr. Men i dette programmet var det en fra Landbruksdepartementet som stod fram og sa at hvis de bare hadde søkt, hadde de fått lov til å selge smøret gjennom lokale omsetningsledd. Ut fra det kan det synes som om Norge er strengere enn alle andre når det gjelder å oppfylle reglene, selv om det skulle gå på bekostning av det som vi ønsker å få til av næringsvirksomhet.

Jeg håper at vi i denne saken kan få se eksempler på at vi har evne til å være fleksible, at vi prøver å tilpasse reglene slik som andre land tilpasser reglene, og slik at vi ikke trenger å få en nedlegging av fiskebruk utover det som er absolutt nødvendig. Jeg vil understreke at helsekravet til produktene må være de samme selv om produktene omsettes lokalt. Men jeg har tro på at det går an å få bra kvalitet selv om en bare har én truck på et fiskeanlegg og ikke to eller tre, slik reglene faktisk krever.

Steinar Bastesen (TF): Da jeg forrige gang fremmet forslag om midler til oppgradering av fiskebruk, fremmet jeg det som et forslag om å opprette et fond. Det ble selv-

følgelig nedstemt. Men jeg ser at komiteen og departementet har blitt enige om å legge overlegningene om fond ved denne innstillingen.

Men jeg husker det som ble sagt i den debatten – nettopp den samme ordbruken, at man må finne midler innenfor det vanlige systemet – SND-systemet. Ja vel, tenkte jeg med meg selv, det er vel og bra. Men det etablerte systemet har for lite penger, det er det som er problemet. Det er ikke penger nok til å få oppgradert disse fiskebrukene. Derfor tenkte jeg i min enfoldighet at jeg skulle fremme dette forslaget, slik at det kunne bli penger til disposisjon.

Det er vel riktig som det står i innstillingen, at det er ca. 2,5 milliarder kr som skal til for å oppgradere alle fiskebrukene. Det er en veldig god slump penger. Jeg er skjønt enig i det. Akkurat i disse dager snakkes det i ord og vendinger om et nytt løft for fiskeindustrien, fiskeindustrien skal overta etter oljeeventyret når det er ferdig, en nasjonalplan må til. Ja vel, vi kunne starte her med den nasjonale planen. Her er restriksjoner og forordninger tredd nedover hodet på folk ute i distriktene, folk som har små fiskebruk, lokale fiskebruk, «basert på et sesongbetont fiske» – som det står i innstillingen. Ja, i Lofoten er det en rekke fiskebruk som baserer seg på sesongbetont lofotfiskeri. De er også en del av dem som står på denne dødslisten.

Så sies det fra departementet at oppgraderingen av disse fiskebrukene vil kreve tilføring av mer råstoff, og det betyr kapasitetsøkning. Nei, det er ikke tilfellet. Det er ikke snakk om kapasitetsøkning, men om å oppgradere fiskebruk i henhold til regelverket som vi har fått tredd nedover hodet av EU. Men det er klart at hvis man skal ha fisken opp på land for å dekke kostnadene, så blir det kapasitetsøkning. Men det er ingen som har bedt om disse reglene. Og det er klart at når det er et regelverk som er så firkantet at det er det samme regelverket som gjelder for 100 ansatte som når det i realiteten bare er 25 ansatte, eller under det, på et lite fiskebruk som er konvensjonelt og i hovedsak baserer sin produksjon på hending og salting og ferskfiskforsendelser, så blir det feil. Det regelverket passer ikke for Norge, og da må man bruke de mulighetene som er innenfor ESAs regelverk, og gjøre unntak.

Komitelederen var oppe her og snakket om at man kan gjøre unntak for bruk som produserer for innenlandsmarkedet. Ja, det er riktig. Ferskfiskforskriftene hjemler nettopp det. Ferskfiskforskriftene omtaler spesifikt produksjon av fisk for eksport. Morten Lund vet utmerket godt hva som skjedde i hans egen kommune, der et fiskebruk var i ferd med å bli nedlagt, nettopp ut fra en tolkning av regelverket som var helt borti hør og heim i forhold til det som var virkeligheten. Det var en liten krabbebedrift. Ved å bruke regelverket slik det skal brukes, lot den bedriften seg berge. Det skjedde i sommer.

Når det da sies at alle aktive fiskerisamfunn skal ha sitt eget fiskebruk, har jeg et enkelt spørsmål: Ingøysamfunnet i Finnmark, er det et aktivt fiskerisamfunn? De har fått avslag på sin investeringsplan for å oppgradere fiskebruket der. Det er en sentral plass midt i hjertet av

der torsken er på vandring inn mot kysten. De har allerede satt garn i eggene der, folk fisker, og de pjasker med sitt. Blir bruket nedlagt, må de gå til Havøysund, selvfølgelig – så lenge de greier å ta imot – eller de må gå til Hammerfest. Det dreier seg om at småbåtflåten skal ha mulighet til å levere uten å kjøre i timevis for å komme seg til et fiskebruk et eller annet sted. Det er det det dreier seg om, og det tas det ikke nok hensyn til i den politikken som nå føres.

Statsråd Peter Angelsen: For å ta det fra starten av: De siste årene har det skjedd en tilpasning til det internasjonale hygieneregelverket, og parallelt en omfattende oppgradering av norsk fiskeindustri. Dette har vært en vesentlig forutsetning for norsk fiskerinarings muligheter til å produsere mest mulig trygg mat og til å selge fisk på det internasjonale markedet. Slik bidrar denne prosessen til å realisere vekstmulighetene, gjennom å øke verdiskapingen og trygge sysselsettingen i næringen som helhet.

Fiskeridirektoratets rapport om status for oppgraderingen av fiskeindustrien ligger til grunn for Dokument nr. 8-forslaget som nå er til behandling. Denne rapporten konkluderer med at langt de fleste fiskeindustribedriftene ikke vil ha nevneverdige problemer med å oppfylle hygienekravene. Denne rapporten er utarbeidet etter henstilling fra Fiskeridepartementet for at vi skal få full oversikt over situasjonen før vi iverksetter politiske tiltak.

Som det er nevnt, viser rapporten at rundt 80 bedrifter er i så dårlig forfatning at det vil være mer lønnsomt å bygge nye anlegg enn å investere i oppgradering av de gamle. Flere av disse anleggene er lokalisert til steder med mer enn ett fiskebruk, slik at en eventuell nedleggelse ikke vil medføre avsetningsproblemer for stedets fiskere. Men det er eierne av anleggene som må ta en beslutning om hva som skal gjøres, om det skal bygges nytt anlegg eller om de tross alt går til en fullstendig oppgradering av de gamle anleggene.

I komiteinnstillingen ber mindretallet om at departementet vurderer unntak fra standard hygienekrav til produksjon for lokale, innenlandske markeder. Jeg frykter imidlertid at en diskusjon om et mindre strengt regelverk for innenlandsomsetningen enn for eksport av fisk vil kunne gi negative reaksjoner fra norske forbrukere. Man vil lett kunne påstå at vi eksporterer den beste fisken, mens norske forbrukere tilbys mindre trygg sjømat av dårligere kvalitet. Og det norske marked er også viktig. Ut fra internasjonalt regelverk på området er en slik innfallsvinkel heller ikke aktuell, og vil neppe være innenfor den avtalen som vi har med EU om å tilpasse oss dette regelverket.

Nå er det heller ikke slik at regelverket er likt for store og mindre bruk. Det er betydelig mindre krav til fasilitetene knyttet til et mindre fiskemottak enn det er for et produksjonsanlegg som driver med videreføring – fillet eller videre utover det.

I går drøftet jeg oppfølgingen av Fiskeridirektoratets rapport i et møte med SND og Fiskeridirektoratet. Et hovedspørsmål var forutsetningene for at alle aktive fiskeri-

samfunn skal kunne opprettholde minst ett mottaksanlegg for fisk. Vi følger nå opp komiteinnstillingen, og vil komme tilbake til dette i revidert nasjonalbudsjett.

Satsing på fortsatt drift av fiskebruk krever aktive eiere og lokalt engasjement. Det er nødvendig at eierne selv forplikter seg økonomisk for at statlige finansieringsordninger gjennom SND skal kunne vurderes. Kommunene må bidra ved å legge forholdene til rette gjennom grunnlagsinvesteringer, og fylkeskommunene bør vise nødvendig engasjement for oppbygging på stedet, eksempelvis gjennom såkalte regionale utviklingsprogram. På den måten styrkes fundamentet for framtidig drift av mottaket med hensyn til ønsket næringsstruktur i fylket.

Det vil alltid være begrensede midler som SND har til rådighet, og det vil være ulike regler geografisk i forhold til hva støttebidraget kan være. Men fra Fiskeridepartementets side legger vi opp til et samarbeid med Kommunaldepartementet for å gi nødvendige retningslinjer til SND for bruk av investeringsmidlene, slik at dette med oppgradering av fiskeindustrien, spesielt i såkalte ensidige fiskerisamfunn der man bare har ett mottaksanlegg, gis prioritet. Jeg tror nok vi skal komme i havn med det.

Rapporten fra Fiskeridirektoratet er kanskje blitt dramatisert litt utover det nødvendige. Det er ikke slik at 2,5 milliarder kr i investeringer er noen katastrofe for norsk fiskerinæring. En næring som har 35 milliarder kr i årlig omsetning og vel så det, må kunne tåle 2,5 milliarder kr i investeringer over noen få år. Det er ikke mer enn det som antakelig vil være det normale årlige investeringsnivået i en slik næring.

Ivar Kristiansen (H): Jeg slutter meg til det som fiskeriministeren uttalte i denne saken.

Dette har jo sin bakgrunn i en mangel på offentliggjøring av en liste over bedrifter som ikke tilfredsstiller de hygienekrav som skal oppfylles i tråd med EØS-avtalen. For øvrig synes jeg den listen gjerne kunne ha vært offentliggjort – det hadde ikke skadet i det hele tatt.

Så til saken. Jeg tror dette er et forslag som overhodet ikke er gjennomførbart. Det vil skape urettferdighet. Det vil skape ulike vilkår for de bedriftene som allerede har tatt høyde for å gjennomføre de krav som er satt, slik at man har den adgangen til markedet som man skal ha i tråd med de inngåtte avtalene.

I likhet med statsråd Angelsen tror jeg heller ikke man skal se på det forholdet at denne næringen står foran et investeringsbehov på 2,5 milliarder kr, som noe ekstraordinært, og noe som skulle gi behov for ekstraordinær statlig innsats. Dette er en vekstnæring som sikkert vil ha behov for langt større investeringer i fremtiden enn de nevnte økonomiske størrelsene.

Jeg tror vi kanskje i forhold til den forrige sak vi behandlet, vil finne et lite paradoks ved å se på mindretallsmerkene fra mellompartiene. Her stiller man mindre hygieniske krav til produkter fra såkalte små anlegg enn det man målbar i den forrige saken. Jeg tror heller ikke dette er gjennomført i det hele tatt.

Og hvordan man er i stand til, som regjeringspartiene i komitemerknadene, å skille mellom anlegg som kun har et

lokalt marked og anlegg som i en eller annen situasjon sannsynligvis er i stand til å gjennomføre eksport, og som vil gjennomføre eksport – det er for meg nærmest et eventyr.

Konklusjonen gir seg på mange måter selv. Dette er en næring som eksporterer mer en 90 pst. av den totale produksjonen, og vi må i alle fall ikke stille oss slik at de bedriftene som allerede har tatt høyde for de krav markedet stiller, og de som planlegger å gjøre det, kommer i en situasjon hvor de ikke vil kunne være i stand til å tilfredsstille de krav som markedet setter.

Inge Myrvoll (SV): Komiteen vektlegger sterkt dette med at man for det meste er fullt harmonisert. Det at ting er fullt harmonisert, betyr ikke at ting nødvendigvis er harmoniske. Jeg må si at hvis man har et regelverk som behandler industriell produksjon og håndverk med samme målestokk, blir ting litt feil i det virkelige liv.

Jeg er enig med representanten Lund, og jeg vil gå lenger: Tar du osten fra franskmennene, tror jeg at de opprørene vi har sett fra før av både på fiskens og på landbrukets område, blir småtteri mot det man da får se. Her er det snakk om en kultur som har utviklet seg, og som er en håndverksmessig tradisjon. Jeg er ikke bare opptatt av, som man snakker om, størrelsen på produksjonsenhetene. Hvorledes reglene bør være, har egentlig mye med produktspekteret å gjøre. Det er klart at et produktspekter som det å lage tørrfisk, er noe helt annet enn en industriell produksjon av produkter som skal ned i kjølediskene i Europa. Og det er klart at hvis det nå blir sånn – eller det har kanskje allerede blitt sånn – at de må frakte fisken i hermetiske containere opp på bergene, så henger fisken i vær og vind, med fluer og alt som er der, og så må en pakke den ned i hermetiske containere igjen når en skal ta den ned, da er virkeligheten blitt sånn at det er vanskelig å kjenne seg igjen og å se fornuften i det.

Det som er litt viktig, synes jeg, er å se på hvilke muligheter som ligger i unntaksbestemmelsene. Det har ikke nødvendigvis å gjøre med størrelsen på produksjonsstedet, men produktspekteret. Det er der man må prøve å se om det fins noen muligheter for å være litt mer fleksibel enn det av og til kan virke som, når man skal følge opp direktivene.

Det er også litt positivt at komiteen gir signal om et mottaksanlegg i alle fiskerisamfunn. Jeg håper at slike signaler blir oppfattet av dem som på en måte skal styre midlene, at det ikke bare blir ord i en innstilling.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 5. (Votering, se side 1065)

S a k n r . 6

Innstilling fra næringskomiteen om dei fiskeriatvalene Noreg har inngått med andre land for 1999 og fisket etter avtalene i 1997 og 1998 (Innst. S. nr. 43 (1999-2000), jf. St.meld. nr. 49 (1998-1999))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet til sak nr. 6. (Votering, se side 1065)

S a k n r . 7

Innstilling frå næringskomiteen om endringar av løyvingar på statsbudsjettet 1999 under Nærings- og handelsdepartementet (Innst. S. nr. 51 (1999-2000), jf. St.prp. nr. 8 (1999-2000))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet til sak nr. 7.
(Votering, se side1066)

S a k n r . 8

Innstilling frå næringskomiteen om forslag frå stortingsrepresentantane Per-Kristian Foss og Ansgar Gabrielsen om å be Regjeringen iverksette tiltak for å redusere skjemaveldet og antall lover og forskrifter næringslivet må forholde seg til (Innst. S. nr. 47 (1999-2000), jf. Dokument nr. 8:1 (1999-2000))

Presidenten: Etter ønske fra næringskomiteen vil presidenten foreslå at debatten blir begrenset til 35 minutter, og at taletiden blir fordelt slik på gruppene:

Arbeiderpartiet 5 minutter, Fremskrittspartiet 5 minutter, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre til sammen 10 minutter, Høyre 5 minutter, Sosialistisk Venstreparti 5 minutter og representanten Bastesen 5 minutter.

Videre vil presidenten foreslå at det ikke blir gitt høve til replikker etter de enkelte innlegg, og at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Dette anses vedtatt.

Oddbjørg Ausdal Starrfelt (A) (ordfører for saka): I håp om at andre vil følgja mitt eksempel, skal eg prøva å vera kort.

Bakgrunnen for framlegget er at forslagsstillarane meiner at norske verksemdar brukar store ressursar på å svara på førespurnader frå det offentlege og korleis dei skal takla ulike lover og forskrifter. Derfor foreslår dei tiltak i åtte punkt. Eg trur nok at noko av bakgrunnen var valkamputspel frå Høgre og eit forsøk frå Høgre på å gje inntrykk av å ha mange fleire svar i dette spørsmålet enn oss andre. Problemstillinga er me alle samde om.

Fleirtalet i komiteen støttar sjølvstilt intensjonen i framlegget om å redusera skjemaveldet, men kan ikkje sjå at framlegget inneheld noko særleg nytt. På dei fleste områda som Høgre nemner i desse punkta, er det ein ganske stor aktivitet, og komiteen har nettopp vore på besøk i Brønnøysund, rett nok utan representanten Gabrielsen, og sett at det skjer mykje viktig samordnings- og forenklingarbeid der, og at det er endå meir som er på gang.

Vedtaket går ut på at saka skal vedleggjast protokollen. Me meiner at dei fleste punkta i framlegget ikkje representerer så mykje nytt, men det er to punkt som me avviser, i tråd med det statsråden tilrår. Det eine er at forslag om eit nytt skjema eller føresegn skal følgjast av forslag om å fjerna eit anna. Det vert litt for absolutt å ha ein sånn regel, og somme gonger kan det ha uheldige verkningar. Og sjølv med modifiseringa i Innst. S. nr. 47 i for-

hold til Dokument. nr. 8-forslaget frå Høgre meiner me i fleirtalet at det er eit unødvendig forslag. Alle skjema må vurderast med jamne mellomrom, avhengig av type med tanke på forenkling. Dette er heilt avgjerande for å få fart i forenklingarbeidet, og for å få redusert skjemaveldet. Og dette er ei meir praktisk og mindre teknisk løysing enn den Høgre foreslår.

Det andre som me er skeptiske til og avviser, gjeld forslaget om at det skal fastsetjast to årlege datoar for skattemessige forskrifts- og regelverksendringar. Ei ordning med to årlege kunngjeringsdatoar vil i stor utstrekning føra til at ein bevisst vil måtte utsetja den formelle fastsetjinga av klarerte forskriftsutkast, normalt med verknad òg for når desse skal ta til å gjelda. Det vil berre i liten grad vera mogleg å forsera pågåande forskriftsarbeid for å verta ferdig til fyrstkommande halvårsdato. Ei slik ordning kan skapa grunnlag for uheldige tilpassingar, og kan innebera at ei rekkje forskrifter vil ta til å gjelda unødvendig seint.

Det er eit viktig mål å forbetra regelverket ved å luka ut unødvendige forskrifter og samordna regelverket ved samanføring i større samleforskrifter. Dette inneber at brukarane får eit meir oversiktleg og tilgjengeleg regelverk å halda seg til. Difor tilrår ikkje fleirtalet særskilde datoar for kunngjering og iverksetjing av forskrifter på skatte- og avgiftsområdet. Me seier altså nei til dette. For å oppsummera: Det er lite nytt, det nye er lite gjennomtenkt, og det har fleire negative enn positive verknader.

Det er interessant å merka seg at NHO er positive til intensjonen i forslaget, men at dei i høyringsfråsegna ikkje ein gong tek seg tid til å kommentera dei enkelte punkta. Men, som sagt, alle er samde i intensjonen, og me ønskjer statsråden lukke til vidare i arbeidet med å redusera skjemaveldet, til glede for små og mellomstore bedrifter.

Terje Knudsen (Frp): Papirflommen fra det offentlige gir norsk næringsliv kostnader i størrelsesorden flere tusen millioner kroner på årsbasis. Samtidig oppfattes skjemavelde og byråkrati som et problem av mange næringsdrivende. Særlig i små og mellomstore bedrifter kan nyskaping hemmes ved at mye tid og krefter går med til å fylle ut offentlige skjemaer. De fleste virksomheter mener haugen av papirer er overveldende. Enhver utgift eller avgift betyr et nytt skjema. Førings av statistikker kommer i tillegg. Vi har en statistikklovgivning som gir myndighetene fullmakt til å innkreve alle opplysninger. Særlig er skjemaene fra Statistisk sentralbyrå ofte omfattende og arbeidskrevende. Mange av de næringsdrivende benytter vel ikke de peneste glosene når byråets mange spørsmål havner på skrivebordene deres. Da er det forbundet med bøter og endog fengselsstraff hvis det ikke svares på skjemaene – det trues med det i hvert fall. Det blir sagt at en del av de minst motiverte fyller ut i hytt og vær, og svarene blir dermed verdiløse.

De betydelige kostnadene som jeg nevnte, tyder på at innsparingspotensialet ved å forenkle og redusere skjemaveldet er betydelig. Noe forenklingarbeid har selvstendig blitt utført. Like fullt er det et bestemt inntrykk at

omfanget øker, noe som også bekreftes av næringslivets egne organisasjoner. Det er også grunn til å frykte en merkbar vekst fremover, særlig i forbindelse med EUs stadig økende krav om en stadig mer detaljert næringslivsinformasjon.

Ellers er det viktig å understreke at ethvert skjema som det offentlige krever besvart og utfyllt, naturligvis ikke er unyttig. I mange sammenhenger trenger myndighetene skikkelig dokumentasjon og underlag for sitt arbeid, på samme måte som vi politikere trenger det for de vurderinger vi skal basere vedtak på. Men på den annen side er det ikke noe rart at mange reagerer når det blir opplyst at et stort antall mennesker rundt om i kommunene er heldagsbeskjeftiget med å skaffe svar på skjemaer fra bl.a. Statistisk sentralbyrå eller Skattedirektoratet. Slikt forsterker inntrykket av at det som med rette kalles skjemaveldet, bringes ut i en ren parodi.

Stivbente regler om frivillig overtid, midlertidige ansettelse og begrensninger i åpningstidsloven er tydelige uttrykk for en sterk reguleringsiver hos myndighetene, og som hemmer aktivitetene i bedriftene.

Avslutningsvis kan jeg opplyse at for å oppføre et næringsbygg etter plan- og bygningsloven, kreves det i de fleste tilfeller over 1 kg med skjemaer og dokumentasjon. Det er mye papir!

Så vil jeg ta opp forslaget fra Høyre og Fremskrittspartiet som er inntatt i innstillingen.

Presidenten: Terje Knudsen har tatt opp det forslag han refererte til.

Ansgar Gabrielsen (H): Det fremlagte Dokument nr. 8-forslaget i åtte punkter fra bl.a. undertegnede som vi behandler i dag, har til hensikt å forsere det arbeidet som på mange av disse områdene allerede er i gang. Det som ligger i det Regjeringen har satt i gang, og som det for så vidt er referert til i brevet fra statsråden, er på mange punkter veldig bra. Jeg synes imidlertid at ting tar tid, og det som står i et av punktene i brevet fra statsråden, at det vil ta et år bare å finne ut av og kartlegge de forskriftene en har, tyder på at det i hvert fall er behov for å gjøre noe.

Representanten Knudsen var inne på dette med skjemavelde. Det er vel kanskje noe av det som det i virkeligheten viser seg er vanskeligst å angripe, men alle snakker om det. Det er med det som med været, alle snakker om det, men ingen gjør noe. Jeg tror det er meget viktig at statsråden sender krystallklare signaler inn i embetsverket om disse tingene. Jeg skal ikke bruke mye tid på for mange detaljer her og nå, men vil bare si at jeg i realiteten slutter meg til det statsråden skriver om det som er på gang – hvis det skjer. Men nå har han altså brukt to år på et av de punktene som næringslivet selv har betegnet som et av de største problemene, nemlig kostnader knyttet til innhenting av opplysninger.

Jeg ser for så vidt med utålmodighet frem til det som måtte komme i neste års statsbudsjett, da statsråden skriver at han vil ta opp disse tingene. Jeg synes nok at det hadde vært naturlig at vi i de årlige statsbudsjettene hadde hatt en oversikt over utviklingen på dette området, for

vi får mye kryssende informasjon som ikke alltid henger helt sammen, både fra offentlige etater og næringsorganisasjoner.

Morten Lund (Sp) (komiteens leder): Ut fra den innstillingen vi nå behandler, og merknadene til budsjettet som vi har behandlet før i dag, registrerer jeg med tilfredshet at det er en samlet komite som er opptatt av å redusere skjemaveldet. Et stort flertall i komiteen er tilfreds med Regjeringens arbeid på området, og det er en samlet komite som har lagt samordningsansvaret for et enklere lov- og regelverk til ett departement.

Komiteen uttaler i sin budsjettinnstilling følgende:

«Komiteen mener Næringsdepartementet må koordinere og påse at alle departement og underliggende etater bidrar til at «enkelhet» skal bli et fortrinn for norsk næringsliv.»

Det er ikke enkelt å få til denne forenklingen. Det er flere statsråder, flere regjeringer, som har prøvd. Men den utålmodighet som er uttrykt gjennom dokumentforslaget fra Høyre, gjennom seminaret som vi var på med NHO, og fra den enkelte bedrift, mener jeg må oppfattes som positiv for å få til framdrift i det arbeidet.

Kirsti Kolle Grøndahl hadde her gjeninntatt presidentplassen.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 8. (Votering, se side 1067)

Etter at det var ringt til votering i 5 minutter, uttalte

presidenten: Det skal votes i sakene nr. 1-8.

Votering i sak nr. 1

Presidenten: Under debatten er det framsatt i alt 14 forslag. Det er

- forslagene nr. 1-3 og forslag nr. 14, fra Ansgar Gabrielsen på vegne av Høyre
- forslagene nr. 5-13, fra Øystein Hedstrøm på vegne av Fremskrittspartiet
- forslag nr. 4, fra Øystein Hedstrøm på vegne av Fremskrittspartiet og Høyre

Det votes først over mindretallsforslag utenfor rammeområdene, og vi begynner med forslagene fra Høyre.

Forslag nr. 14, fra Høyre, lyder:

- «1. Systemet for prisfastsettelse av produksjonskvoter for melk endres fra administrativ fastsettelse til markedsbasert fastsettelse.
2. Ved salg av kvote betales lik pris for alle literne uavhengig av kvotens størrelse. Dagens ordning med inndragning av kvote som overstiger 200 000 liter fra produsent som ønsker å avvikle melkeproduksjonen avvikles.
3. Taket for maksimumsproduksjon på 130 000 liter etter oppkjøp av kvote fjernes.
4. Systemet med primæromsetning av produksjonskvoter på regionsnivå gjeninnføres.»

Presidenten har forstått det slik at Fremskrittspartiet også vil stemme for dette forslaget – det bekreftes.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Høyre ble med 76 mot 31 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 16.09.13)

Presidenten: Det voteses så over forslagene nr. 5–13, fra Fremskrittspartiet.

Forslag nr. 5 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om salg av statlige eierandeler i Norsk Hydro ASA.»

Forslag nr. 6 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om salg av statlige eierandeler i AS Olivin.»

Forslag nr. 7 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om salg av statlige eierandeler i Raufoss ASA.»

Forslag nr. 8 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om salg av statlige eierandeler i Kongsberggruppen ASA.»

Forslag nr. 9 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om en omorganisering av standardiseringsvirksomheten med sikte på å etablere en fullt integrert standardiseringsorganisasjon, hvor det overordnede ansvar for alt standardiseringsarbeid legges til Nærings- og handelsdepartementet.»

Forslag nr. 10 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen øke nivået for støtte i refusjonsordningen for sjøfolk til 20 pst. av brutto lønnsutgifter samt inkludere norske utenriks ferjerederier, bøyelastere for transport av råolje og opplæringsstillinger i NIS i ordningen.»

Forslag nr. 11 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om utvikling av Statens Nærings- og distriktsutviklingsfond.»

Forslag nr. 12 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om å oppheve Omsetningsloven.»

Forslag nr. 13 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om å fjerne nåværende bestemmelser vedrørende bo- og dri-veplikten.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Fremskrittspartiet ble med 94 mot 15 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 16.09.42)

Presidenten: Det voteses over forslag nr. 4, fra Fremskrittspartiet og Høyre. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen legge til rette for salg av deler av Statskog SFs produktive barskog-eiendommer.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet og Høyre ble med 77 mot 32 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 16.10.02)

Presidenten: Vi går så over til å votere over rammeområdene.

Presidenten tar først for seg forslagene nr. 1, 2 og 3, fra Høyre, som gjelder rammeområdene 9,10 og 11. Presidenten antar at vi kan votere samlet over disse forslagene – det bekreftes.

Forslag fra Høyre til rammeområde 9, forslag nr. 1, lyder:

«I

På statsbudsjettet for 2000 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
U t g i f t e r				
900		Nærings- og handelsdepartementet (jf. kap. 3900)		
	1	Driftsutgifter	98 100 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	37 700 000	
	70	Tilskudd til internasjonale organisasjoner	15 200 000	
901		Styret for det industrielle rettsvern (jf. kap. 3901)		
	1	Driftsutgifter	144 150 000	
902		Justervesenet (jf. kap. 3902)		
	1	Driftsutgifter	71 900 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	100 000	
903		Standardisering		
	70	Tilskudd	36 000 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
910		Statens veiledningskontor for oppfinnere		
	1	Driftsutgifter	10 500 000	
	70	Utviklingsarbeider og stipend, <i>kan overføres</i>	15 300 000	
911		Bedriftsrettet kompetanseoverføring		
	70	Teknologisk Institutt	48 000 000	
	71	Veiledningsinstituttet i Nord-Norge, <i>kan overføres</i>	28 500 000	
	74	Norsk Designråd	10 000 000	
	75	EUs SMB-program, <i>kan overføres</i>	6 000 000	
	76	Euro Info	5 300 000	
922		Norsk Romsenter		
	70	Tilskudd, <i>kan overføres</i>	235 300 000	
923		Forsknings- og utviklingskontrakter		
	70	Tilskudd, <i>kan overføres</i>	178 000 000	
924		Internasjonalt samarbeid og utviklingsprogrammer		
	70	Tilskudd, <i>kan overføres</i>	9 000 000	
926		Spesielle IT-tiltak		
	50	Tilskudd til høyhastighetskommunikasjon, <i>kan overføres</i>	51 500 000	
	72	Tilskudd til sertifisering av IT-sikkerhet, <i>kan overføres</i>	2 000 000	
932		Norges geologiske undersøkelse (jf. kap. 3932)		
	1	Driftsutgifter	98 750 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	29 000 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	3 000 000	
	70	Tilskudd til sekretariat for IUGS	800 000	
933		Bergvesenet (jf. kap. 3933)		
	1	Driftsutgifter	8 390 000	
	30	Sikring av gruveåpninger, <i>kan overføres</i>	1 000 000	
	31	Tiltak mot avrenning fra nedlagte gruver, <i>kan overføres</i>	3 200 000	
941		Sjøfartsdirektoratet (jf. kap. 3941)		
	1	Driftsutgifter	183 550 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	8 000 000	
	70	Hjemsending av sjøfolk	1 000 000	
	72	Tilskudd til NO _x -tiltak, <i>kan overføres</i>	6 500 000	
942		Skipsregistrene (jf. kap. 3942)		
	1	Driftsutgifter	6 700 000	
943		Tilskudd til sysselsetting av sjøfolk		
	70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	335 500 000	
944		Ventelønn		
	1	Driftsutgifter	1 200 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
951	70	Store Norske Spitsbergen Kulkompani A/S Tilskudd, <i>kan overføres</i>	126 000 000	
952	70	Svalbard Samfunnsdrift og Næringsutvikling Tilskudd, <i>kan overføres</i>	40 000 000	
953	70	Kings Bay AS Tilskudd	11 000 000	
961	1	Reiselivstiltak Driftsutgifter	2 000 000	
	70	Tilskudd til internasjonal markedsføring	118 500 000	
966	50	Støtte til skipsbygging Overføring til fond for støtte ved skipskontrakter	687 500 000	
	70	Rentestøtte ved langtidsfinansiering av skip og mobile rigger, <i>overslagsbevilgning</i>	800 000	
	72	Rentestøtte ved langtidsfinansiering av innenlandske leveringer av fiskebåter, <i>overslagsbevilgning</i>	1 600 000	
970	70	Internasjonaliseringstiltak Eksportfremmende tiltak, <i>kan overføres</i>	206 000 000	
	71	Internasjonalt teknologisamarbeid	18 000 000	
	72	Norsk deltakelse i EXPO 2000, <i>kan overføres</i>	35 000 000	
990	1	Industri- og forsyningsberedskap (jf. kap. 3990) Driftsutgifter	8 060 000	
2420		Statens nærings- og distriktsutviklingsfond (jf. kap. 5320 og 5620)		—
	50	Utviklingstilskudd, fond	205 000 000	
	51	Tapsfond for lån innvilget i budsjetterminen	30 000 000	
	53	Tapsfond, såkornkapitalfond	72 500 000	
	54	Prosjektutviklingstilskudd, fond	35 000 000	
	70	Administrasjon, <i>kan overføres</i>	173 118 000	
	75	Tilskudd til omstilling, <i>kan overføres</i>	52 000 000	
2425		Statens nærings- og distriktsutviklingsfond (SND) og fylkeskom- munene		
	51	Distriktsutviklingstilskudd, fond, <i>kan nyttes under kap. 551 post 51</i>	680 000 000	
	53	Tilskudd til dekning av tap på lån	55 000 000	
	75	Dekning av tap på låneårganger uten tapsavsetninger	4 000 000	
		Totale utgifter		<u>4 250 218 000</u>
I n n t e k t e r				
3900	2	Nærings- og handelsdepartementet (jf. kap. 900) Ymse inntekter	1 460 000	
3901	1	Styret for det industrielle rettsvern (jf. kap. 901) Patentavgifter	92 600 000	
	2	Varemerkeavgifter	40 500 000	
	3	Mønsteravgifter	2 400 000	
	4	Forskjellige avgifter	6 000 000	
	5	Inntekt av informasjonstjenester	4 500 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
3902		Justervesenet (jf. kap. 902)		
	1	Justergebyrer	36 500 000	
	3	Kontroll- og godkjenningsgebyr	13 300 000	
	4	Oppdragsinntekter	100 000	
3932		Norges geologiske undersøkelse (jf. kap. 932)		
	1	Oppdragsinntekter	11 100 000	
	2	Tilskudd til samarbeidsprosjekter	17 900 000	
	3	Ymse inntekter	600 000	
3933		Bergvesenet (jf. kap. 933)		
	1	Produksjonsavgifter m.v.	750 000	
3941		Sjøfartsdirektoratet (jf. kap. 941)		
	1	Gebyr for skip og offshoreinstallasjoner i NOR ..	84 630 000	
	3	Diverse inntekter	1 000 000	
	4	Gebyrer for skip i NIS	44 610 000	
	5	Inntekter av velferdstiltak	3 100 000	
3942		Skipsregistrene (jf. kap. 942)		
	1	Gebyrer NOR	4 300 000	
	2	Gebyrer NIS	5 450 000	
3990		Industri- og forsyningsberedskap (jf. kap. 990)		
	1	Salgsinntekter	1 600 000	
5320		Statens nærings- og distriktsutviklingsfond (jf. kap. 2420)		
	50	Tilbakeføring av utviklingstilskudd	5 000 000	
	51	Tilbakeføring fra tapsfond	5 000 000	
	70	Låneprovisjon, grunnfinansierings- og lavrisiko låneordningen	26 000 000	
	71	Garantiprovisjon, grunnfinansieringsordningen ..	100 000	
	73	Låneprovisjon, risikolåneordningen	10 000 000	
	76	Tilbakeføring av tilskudd til dekning av tap på eldre lån og garantier	1 700 000	
5327		Statens nærings- og distriktsutviklingsfond og fylkeskommunene m.v.		
	50	Tilbakeføring av tilskudd	80 000 000	
	51	Tilbakeføring av tapsfond	25 000 000	
		Totale inntekter		525 200 000

II

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 2000 kan:

1. gi tilsagn for inntil kr 2 500 000 utover gitt bevilgning under kap. 900 post 21.
2. gi tilsagn for inntil kr 750 000 utover gitt bevilgning under kap. 910 post 70.
3. gi tilsagn for inntil kr 140 000 000 utover gitt bevilgning under kap. 923 post 70.
4. gi tilsagn for inntil kr 50 000 000 utover gitt bevilgning under kap. 2420 post 54.

III

Bestillingsfullmakt

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 2000 kan gi Styret for det industrielle rettsvern (Patentstyret) fullmakt til å foreta bestillinger for inntil kr 12 000 000 ut over gitt bevilgning under kap. 901 post 01.

IV

Garantifullmakter

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 2000 kan gi:

1. Statens nærings- og distriktsutviklingsfond fullmakt til å gi tilsagn om nye garantier for inntil 40 mill. kroner for lån til realinvesteringer og driftskapital, men slik at totalrammen for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger 187,2 mill. kroner.
2. garanti for låneopptak til Svensk-norsk Industrifond for inntil motverdien av SEK 80 000 000.

V

Dekning av forsikringstilfelle

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 2000 kan gi tilsagn til Institutt for energiteknikk og Statsbygg om dekning av forsikringsansvar for inntil 60 000 000 spesielle trekkrettigheter (SDR) overfor tredjeperson for instituttets og Statsbyggs ansvar etter lov av 12. mai 1972 nr. 28 om atomenergivirksomhet, kapittel III.

VI

Fullmakt til å utgiftsføre uten bevilgning

Stortinget samtykker i at:

1. Justervesenet i 2000 kan utgiftsføre oppdragsutgifter under kap. 902 Justervesenet post 21 Spesielle driftsutgifter, utover foreslått bevilgning mot tilsvarende merinntekter under kap. 3902 Justervesenet post 4 Oppdragsinntekter, knyttet til eksterne oppdrag innenfor en ramme på 4 mill. kroner.

2. Nærings- og handelsdepartementet i 2000 kan utgiftsføre fastslåtte tap på garantier for lån til miljøverntiltak til Norsk avfallshandtering AS innenfor gitt tilsagnsramme uten bevilgning under kap. 945 Norsk avfallshandtering AS post 70 Dekning av garantiansvar for miljøvernlån.
3. Nærings- og handelsdepartementet i 2000 kan utgiftsføre refusjonsutbetalinger for utførte miljøtiltak på tomte til tidligere Norsk Koksverk A/S innenfor gitt tilsagnsramme uten bevilgning under kap. 955 Norsk Koksverk post 71 Refusjon for miljøtiltak.
4. Nærings- og handelsdepartementet i 2000 kan utgiftsføre refusjonsutbetalinger for utførte miljøtiltak på tomte til Norsk Jern Eiendom A/S innenfor gitt tilsagnsramme uten bevilgning under kap. 956 Norsk Jern Eiendom A/S post 70 Refusjon for miljøtiltak.

VII

Verftsstøtten bevilget over kap. 966 post 50 skal utbetales med 50 pst. ved kjølstrekking og 50 pst. ved ferdigstillelse.

VIII

Stortinget ber Regjeringen inkludere opplæringsstillinger på bøyelastere i refusjonsordningen for sjøfolk.»

Forslag fra Høyre til rammeområde 10, forslag nr. 2, lyder:

«I

På statsbudsjettet for 2000 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
U t g i f t e r				
1000		Fiskeridepartementet (jf. kap.1000)		
	1	Driftsutgifter	54 400 000	
	70	Tilskudd diverse formål	500 000	
1001		Deltakelse i internasjonale organisasjoner		
	70	Tilskudd	5 800 000	
1030		Fiskeridirektoratet (jf. kap. 4030)		
	1	Driftsutgifter	240 800 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres	1 500 000	
1040		Til gjennomføring av fiskeriavtalen		
	70	Tilskudd til støtte av fiskeriene m.m., kan overføres	110 000 000	
1050		Diverse fiskeriformål		
	71	Sosiale tiltak, kan overføres	3 000 000	
	74	Erstatninger, kan overføres	1 860 000	
	78	DNA-register for vågehval	4 000 000	
	79	Informasjon ressursforvaltning	2 500 000	
2415		Statens nærings- og distriktsutviklingsfond, fiskeri- og andre regionalpolitiske tiltak		

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	72	Tilskudd til fornyelse og kapasitetstilpasning i fiskeflåten, <i>kan overføres</i>	70 000 000	
	73	Rentestøtte stønadslån	2 000 000	
		Totale utgifter		<u>496 360 000</u>
I n n t e k t e r				
4000		Fiskeridepartementet (jf. kap. 1000)		
	1	Refusjoner	10 000	
4030		Fiskeridirektoratet (jf. kap. 1030)		
	1	Oppdragsinntekter	10 000	
	2	Salg av registre, diverse tjenester	80 000	
	3	Inntekter Fiskets Gang	300 000	
	4	Fangstinntekter overvåkingsprogrammet	10 000	
	6	Tvangsmulkt oppdrettsvirksomhet	560 000	
	7	Inntekter ved laboratoriene	2 670 000	
	8	Gebyr akvakultursøknader	2 360 000	
	9	Gebyr Merkerregisteret	3 390 000	
	10	Gebyr Kontrollverkets tjenester	22 160 000	
	11	Avgift fiskeførkontroll	1 665 000	
	12	Gebyr ervervstillatelse	2 420 000	
	14	Refusjoner	10 000	
		Totale inntekter		<u>35 645 000</u>

II.
Tilsagnsfullmakter
Stortinget samtykker i at Fiskeridepartementet i 2000 kan:

1. gi tilsagn for inntil 3 000 000 kroner utover gitt bevilgning under kap. 1050 Diverse fiskeriformål post 73 Kvinnerettede og kompetansehevende tiltak.

2. gi tilsagn for inntil 35 000 000 kroner utover gitt bevilgning til kap. 2415 post 72 Tilskudd til fornyelse og kapasitetstilpasning i fiskeflåten.»

Forslag fra Høyre til rammeområde 11, forslag nr. 3, lyder:

«I

På statsbudsjettet for 2000 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
U t g i f t e r				
1100		Landbruksdepartementet (jf. kap. 4100)		
	1	Driftsutgifter	100 385 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	12 553 000	
	70	Tilskudd til driften av Staur gård	250 000	
1102		Fylkesmannens landbruksavdeling (jf. kap. 4102)		
	1	Driftsutgifter	235 233 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	30 290 000	
1107		Statens dyrehelsetilsyn (jf. kap. 4107)		
	1	Driftsutgifter	183 463 000	
	73	Tilskudd til tiltak mot dyresykdommer, <i>overslagsbevilgning</i>	16 000 000	
1110		Statens landbrukstilsyn (jf. kap. 4110)		
	1	Driftsutgifter	86 737 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	45	Kjøp og renovering av Moerveien 12, <i>kan overføres</i>	16 500 000	
	73	Tilskudd til stamsædavl, <i>overslagsbevilgning</i>	1 782 000	
1112		Forvaltningsstøtte, utviklingsoppgaver og kunnskapsutvikling m.m.		
	50	Forvaltningsstøtte og utviklingsoppgaver, VI	93 793 000	
	51	Forvaltningsstøtte, utvikling og kunnskaps- formidling, Planteforsk	45 938 000	
	52	Støtte til fagsentrene	12 713 000	
1114		Statens næringsmiddeltilsyn (jf. kap. 4114)		
	1	Driftsutgifter	167 334 000	
1140		Miljø- og næringstiltak i jordbruket		
	50	Driftsøkonomiske analyser m.m.	18 289 000	
	77	Miljørettet prosjektarbeid m.m., <i>kan overføres</i>	26 182 000	
1142		Miljø- og næringstiltak i skogbruket		
	50	Forvaltningsstøtte, utvikling og kunnskapsformidling i skogbruket	17 467 000	
	71	Tilskudd til langsiktige investeringer og næringstiltak i skogbruket, <i>kan overføres</i>	152 862 000	
	76	Ressurs- og miljøtiltak i skogbruket, <i>kan overføres</i>	28 174 000	
1143		Sentral landbruksforvaltning		
	1	Driftsutgifter	116 751 000	
	70	Tilskudd til beredskap i kornsektoren	19 000 000	
	71	Omstillingsstøtte til slakteri	10 000 000	
	72	Erstatninger, <i>overslagsbevilgning</i>	100 000	
1145		Jordskifteverket (jf. kap. 4145)		
	1	Driftsutgifter	125 795 000	
1146		Norsk institutt for jord- og skogkartlegging (jf. kap. 4146)		
	1	Driftsutgifter	63 861 000	
1147		Reindriftsforvaltningen (jf. kap. 4147)		
	1	Driftsutgifter	23 337 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	4 942 000	
	70	Tilskudd til fjellstuer	625 000	
	71	Omstillingstiltak i Indre Finnmark, <i>kan overføres</i>	12 287 000	
1148		Naturskade – erstatninger og sikring		
	70	Tilskudd til sikringstiltak m.m., <i>kan overføres</i>	4 810 000	
	71	Naturskade, erstatninger, <i>kan overføres</i>	39 100 000	
1150		Til gjennomføring av jordbruksavtalen m.m. (jf. kap. 4150)		
	50	Fondsavsetninger, <i>overslagsbevilgning</i>	1 471 560 000	
	70	Markedsregulering, <i>kan overføres</i>	221 100 000	
	73	Pristilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	1 762 370 000	
	74	Direkte tilskudd, <i>kan overføres</i>	7 011 695 000	
	77	Utviklingstiltak, <i>kan overføres</i>	612 400 000	
	78	Velferdsordninger, <i>kan overføres</i>	1 874 454 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
1151		Til gjennomføring av reindriftsavtalen m.m.		
	51	Tilskudd til Utviklings- og investeringsfondet	32 900 000	
	72	Tilskudd til organisasjonsarbeid	4 000 000	
	75	Kostnadssenkende og direkte tilskudd, <i>kan overføres</i>	36 300 000	
	79	Velferdsordninger	1 800 000	
1161		Statskog SF – forvaltningsdrift		
	70	Tilskudd til forvaltningsdrift	17 641 000	
	73	Avviklingskostnader	512 000	
	75	Oppsyn i statsalmenninger	6 644 000	
2411		Statens nærings- og distriktsutviklingsfond, lån til landbruksformål (jf. kap. 5311 og 5614)		
	50	Tapsfond, lån til landbruksformål	6 000 000	
	71	Rentestøtte	500 000	
		Totale utgifter		<u>14 726 429 000</u>
I n n t e k t e r				
4100		Landbruksdepartementet (jf. kap. 1100)		
	1	Refusjon og gebyr	362 000	
4102		Fylkesmannens landbruksavdeling (jf. kap. 1102)		
	4	Oppdragsinntekter og refusjoner	30 290 000	
4107		Statens dyrehelsetilsyn (jf. kap. 1107)		
	3	Gebyr- og analyseinntekter m.m.	9 031 000	
4110		Statens landbrukstilsyn (jf. kap. 1110)		
	1	Gebyr og analyseinntekter m.m.	62 078 000	
4114		Statens næringsmiddeltilsyn (jf. kap. 1114)		
	1	Gebyr og analyseinntekter m.m.	160 123 000	
4143		Sentral landbruksforvaltning		
	1	Driftsinntekter m.m.	6 629 000	
	80	Renteinntekter	1 759 000	
4145		Jordskifteverket (jf. kap. 1145)		
	1	Saks- og gebyrinntekter	14 802 000	
4146		Norsk institutt for jord- og skogkartlegging (jf. kap. 1146)		
	2	Driftsinntekter	15 786 000	
4147		Reindriftsforvaltningen (jf. kap. 1147)		
	1	Driftsinntekter	1 540 000	
4150		Til gjennomføring av jordbruksavtalen m.m. (jf. kap. 1150)		
	80	Refusjon fra Kornfondet	92 300 000	
5311		Statens nærings- og distriktsutviklingsfond, lån til landbruksformål (jf. kap. 2411)		
	1	Gebyr	10 438 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
5571	70	Totalisatoravgift Avgift	80 000 000	
5614	80	Renter av lån i Statens Landbruksbank (jf. kap. 2411) Renter	235 000 000	
		Totale inntekter		720 138 000

II

Fullmakter til å nytte inntekt frå sal

Stortinget samtykkjer i at Landbruksdepartementet i 2000 kan:

1. overskride kap. 1100 post 45 Store utstyrskjøp og vedlikehald med eit beløp som svarer til meirinntektene frå sal av eigedom.
2. rekne med unytta meirinntekter frå sal av eigedom ved utrekning av overførbart beløp under kap. 1100 post 45 Store utstyrskjøp og vedlikehald.

III

Meirinntektsfullmakter

Stortinget samtykkjer i at Landbruksdepartementet i 2000 kan overskride løyvingar mot tilsvarende meirinntekter under følgjande kapittel og postar:

Fullmakt til å overskride løyvingar under	mot tilsvarende meirinntekter under
Kap. 1100 post 01	Kap. 4100 post 01
Kap. 1102 post 21	Kap. 4102 post 04
Kap. 1107 post 01	Kap. 4107 post 03
Kap. 1110 post 01	Kap. 4110 post 01
Kap. 1114 post 01	Kap. 4114 post 01
Kap. 1143 post 01	Kap. 4143 post 01
Kap. 1145 post 01	Kap. 4145 post 01
Kap. 1146 post 01	Kap. 4146 post 02
Kap. 1147 post 01	Kap. 4147 post 01

IV

Fullmakt til å overskride

Stortinget samtykkjer i at Landbruksdepartementet i 2000 kan overskride løyvinga under kap. 1147 post 1 med inntil kr 500 000 i samanheng med forskottering av utgifter til tvangsflytting av rein.

V

Fullmakt som gjeld fast eigedom

Stortinget samtykkjer i at Landbruksdepartementet i 2000 kan selje innkjøpt og opphavleg statseigedom for inntil kr 5 000 000.

VI

Tilsegnfullmakter

Stortinget samtykkjer i at Landbruksdepartementet i 2000 kan:

1. gi tilsegn om tilskott til sikringsarbeid for inntil kr 2 000 000 ut over løyvinga under kap. 1148 post 70.
2. gi tilsegn om tilskott til naturskadeerstatningar for inntil kr 10 000 000 ut over løyvinga under kap. 1148 post 71.

VII

Sal av aksjer

Stortinget samtykkjer i at Landbruksdepartementet kan selje staten sine aksjar i Statens Skogplanteskoler AS og datterselskap.

VIII

Oppretting av fond

Stortinget samtykkjer i at det blir oppretta eit statlig fond for regnskapsføring av inntekter og utgifter knytta til marknadsordninga for korn i samsvar med omtalen under kap. 1150 post 50.

IX

Overføring av kapital

Stortinget samtykker i at kapitalen i Typetegningsfondet overføres til Landbrukets utviklingsfond (LUF) pr. 1. januar 2000.

X

Personalmessige tiltak

Stortinget samtykker i at de personalmessige tiltakene gjennomføres som skissert i kap. 4.4 i St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 3 (1999-2000).

XI

Ordning for bostøtte

Stortinget samtykker i at det gjøres endringer i ordningen for bostøtte i tråd med omtale i kap. 4.3.1 i St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 3 (1999-2000).»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Høyre ble med 93 mot 16 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 16.10.35)

Presidenten: Det skal så voteres over innstillingens forslag til vedtak vedrørende rammeområdene 9, 10 og 11.

Før vi voterer, vil presidenten foreta to korrigeringer i forslag til vedtak:

Under rammeområde 11, kap. 5614 på side 76 i innstillingen, skal overskriften på kapitlet endres til «Renter av lån til landbruksformål.»

Under samme rammeområde, nr.11, på side 77, skal X endres, slik at siste del av setningen under romertallet utgår. Det gjelder ordene: «og merknadene i Budsjettinnst. S. nr. 8 (1999-2000).»

Da er vi klare til å votere over rammeområdene. Presidenten antar at vi kan votere samlet over disse.

Komiteen hadde innstillet:

A. Rammeområde 9

I

På statsbudsjettet for 2000 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
U t g i f t e r				
900		Nærings- og handelsdepartementet (jf. kap. 3900)		
	1	Driftsutgifter	100 100 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	36 700 000	
	70	Tilskudd til internasjonale organisasjoner	15 200 000	
901		Styret for det industrielle rettsvern (jf. kap. 3901)		
	1	Driftsutgifter	144 150 000	
902		Justervesenet (jf. kap. 3902)		
	1	Driftsutgifter	71 900 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	100 000	
903		Standardisering		
	70	Tilskudd	36 000 000	
910		Statens veiledningskontor for oppfinnere		
	1	Driftsutgifter	7 000 000	
	70	Utviklingsarbeider og stipend, <i>kan overføres</i>	7 800 000	
911		Bedriftsrettet kompetanseoverføring		
	70	Teknologisk Institutt	45 000 000	
	71	Veiledningsinstituttet i Nord-Norge, <i>kan overføres</i>	24 500 000	
	74	Norsk Designråd	8 000 000	
	75	EUs SMB-program, <i>kan overføres</i>	6 000 000	
	76	Euro Info	4 300 000	
922		Norsk Romsenter		
	70	Tilskudd, <i>kan overføres</i>	235 300 000	
923		Forsknings- og utviklingskontrakter		
	70	Tilskudd, <i>kan overføres</i>	151 000 000	
924		Internasjonalt samarbeid og utviklingsprogrammer		
	70	Tilskudd, <i>kan overføres</i>	9 000 000	
926		Spesielle IT-tiltak		
	50	Tilskudd til høyhastighetskommunikasjon, <i>kan overføres</i>	18 000 000	
	72	Tilskudd til sertifisering av IT-sikkerhet, <i>kan overføres</i>	2 000 000	
932		Norges geologiske undersøkelse (jf. kap. 3932)		
	1	Driftsutgifter	94 750 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	29 000 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	3 000 000	
	70	Tilskudd til sekretariat for IUGS	800 000	
933		Bergvesenet (jf. kap. 3933)		

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	1	Driftsutgifter	8 390 000	
	30	Sikring av gruveåpninger, <i>kan overføres</i>	1 000 000	
	31	Tiltak mot avrenning fra nedlagte gruver, <i>kan overføres</i>	3 200 000	
941		Sjøfartsdirektoratet (jf. kap. 3941)		
	1	Driftsutgifter	183 550 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	8 000 000	
	70	Hjemsending av sjøfolk	1 000 000	
	72	Tilskudd til NOx-tiltak, <i>kan overføres</i>	6 500 000	
942		Skipsregistrene (jf. kap. 3942)		
	1	Driftsutgifter	6 700 000	
943		Tilskudd til sysselsetting av sjøfolk		
	70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	330 000 000	
944		Ventelønn		
	1	Driftsutgifter	1 200 000	
951		Store Norske Spitsbergen Kulkompani A/S		
	70	Tilskudd, <i>kan overføres</i>	126 000 000	
952		Svalbard Samfunnsdrift og Næringsutvikling		
	70	Tilskudd, <i>kan overføres</i>	40 000 000	
953		Kings Bay AS		
	70	Tilskudd	11 000 000	
961		Reiselivstiltak		
	1	Driftsutgifter	2 000 000	
	70	Tilskudd til internasjonal markedsføring	93 500 000	
966		Støtte til skipsbygging		
	50	Overføring til fond for støtte ved skipskontrakter	687 500 000	
	70	Rentestøtte ved langtidsfinansiering av skip og mobile rigger, <i>overslagsbevilgning</i>	800 000	
	72	Rentestøtte ved langtidsfinansiering av innenlandske leveringer av fiskebåter, <i>overslagsbevilgning</i>	1 600 000	
970		Internasjonaliseringstiltak		
	70	Eksportfremmende tiltak, <i>kan overføres</i>	193 000 000	
	71	Internasjonalt teknologisamarbeid	18 000 000	
	72	Norsk deltakelse i EXPO 2000, <i>kan overføres</i>	35 000 000	
990		Industri- og forsyningsberedskap (jf. kap. 3990)		
	1	Driftsutgifter	8 060 000	
2420		Statens nærings- og distriktsutviklingsfond (jf. kap. 5320 og 5620)		
	50	Utviklingstilskudd, fond	194 000 000	
	51	Tapsfond for lån og garantier innvilget i budsjetterminen	60 000 000	
	53	Tapsfond, såkornkapitalfond	7 500 000	
	54	Prosjektutviklingstilskudd, fond	15 000 000	
	70	Administrasjon, <i>kan overføres</i>	178 118 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	75	Tilskudd til omstilling, <i>kan overføres</i>	52 000 000	
2425		Statens nærings- og distriktsutviklingsfond (SND) og fylkeskommunene		
	51	Distriktsutviklingstilskudd, fond, <i>kan nyttes under kap. 551 post 51</i>	819 000 000	
	53	Tilskudd til dekning av tap på lån	105 000 000	
	75	Dekning av tap på låneårganger uten tapsavsetninger	4 000 000	
		Totale utgifter		<u>4 250 218 000</u>
I n n t e k t e r				
3900		Nærings- og handelsdepartementet (jf. kap. 900)		
	2	Ymse inntekter	1 460 000	
3901		Styret for det industrielle rettsvern (jf. kap. 901)		
	1	Patentavgifter	92 600 000	
	2	Varemerkeavgifter	40 500 000	
	3	Mønsteravgifter	2 400 000	
	4	Forskjellige avgifter	6 000 000	
	5	Inntekt av informasjonstjenester	4 500 000	
3902		Justervesenet (jf. kap. 902)		
	1	Justergebyrer	36 500 000	
	3	Kontroll- og godkjenningsgebyr	13 300 000	
	4	Oppdragsinntekter	100 000	
3932		Norges geologiske undersøkelse (jf. kap. 932)		
	1	Oppdragsinntekter	11 100 000	
	2	Tilskudd til samarbeidsprosjekter	17 900 000	
	3	Ymse inntekter	600 000	
3933		Bergvesenet (jf. kap. 933)		
	1	Produksjonsavgifter m.v.	750 000	
3941		Sjøfartsdirektoratet (jf. kap. 941)		
	1	Gebyr for skip og offshoreinstallasjoner i NOR	84 630 000	
	3	Diverse inntekter	1 000 000	
	4	Gebyrer for skip i NIS	44 610 000	
	5	Inntekter av velferdstiltak	3 100 000	
3942		Skipsregistrene (jf. kap. 942)		
	1	Gebyrer NOR	4 300 000	
	2	Gebyrer NIS	5 450 000	
3990		Industri- og forsyningsberedskap (jf. kap. 990)		
	1	Salgsinntekter	1 600 000	
5320		Statens nærings- og distriktsutviklingsfond (jf. kap. 2420)		
	50	Tilbakeføring av utviklingstilskudd	5 000 000	
	51	Tilbakeføring fra tapsfond	5 000 000	
	70	Låneprovisjon, grunnfinansierings- og lavrisikolåneordningen	26 000 000	
	71	Garantiprovisjon, grunnfinansieringsordningen	100 000	
	73	Låneprovisjon, risikolåneordningen	10 000 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	76	Tilbakeføring av tilskudd til dekning av tap på eldre lån og garantier	1 700 000	
5327		Statens nærings- og distriktsutviklingsfond og fylkeskommunene m.v.		
	50	Tilbakeføring av tilskudd	80 000 000	
	51	Tilbakeføring av tapsfond	25 000 000	
		Totale inntekter		525 200 000

II

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 2000 kan:

1. gi tilsagn for inntil kr 2 500 000 ut over gitt bevilgning under kap. 900 post 21.
2. gi tilsagn for inntil kr 750 000 ut over gitt bevilgning under kap. 910 post 70.
3. gi tilsagn for inntil kr 140 000 000 ut over gitt bevilgning under kap. 923 post 70.
4. gi tilsagn for inntil kr 50 000 000 ut over gitt bevilgning under kap. 2420 post 54.

III

Bestillingsfullmakt

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 2000 kan gi Styret for det industrielle rettsvern (Patentstyret) fullmakt til å foreta bestillinger for inntil kr 12 000 000 ut over gitt bevilgning under kap. 901 post 01.

IV

Garantifullmakter

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 2000 kan gi:

1. Statens nærings- og distriktsutviklingsfond fullmakt til å gi tilsagn om nye garantier for inntil 40 mill. kroner for lån til realinvesteringer og driftskapital, men slik at totalrammen for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger 187,2 mill. kroner.
2. garanti for låneopptak til Svensk-norsk Industrifond for inntil motverdien av SEK 80 000 000.

V

Dekning av forsikringstilfelle

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 2000 kan gi tilsagn til Institutt for energiteknikk og Statsbygg om dekning av forsikringsansvar for inntil 60 000 000 spesielle trekkrettigheter (SDR) overfor tredjeperson for instituttets og Statsbyggs ansvar etter lov av 12. mai 1972 nr. 28 om atomenergivirksomhet, kapittel III.

VI

Fullmakt til å utgiftsføre uten bevilgning

Stortinget samtykker i at:

1. Justervesenet i 2000 kan utgiftsføre oppdragsutgifter under kap. 902 Justervesenet post 21 Spesielle driftsutgifter, utover foreslått bevilgning mot tilsvarende merinntekter under kap. 3902 Justervesenet post 04 Oppdragsinntekter, knyttet til eksterne oppdrag innenfor en ramme på 4 mill. kroner.
2. Nærings- og handelsdepartementet i 2000 kan utgiftsføre fastslåtte tap på garantier for lån til miljøverniltak til Norsk avfallshandtering AS innenfor gitt tilsagnsramme uten bevilgning under kap. 945 Norsk avfallshandtering AS post 70 Dekning av garantiansvar for miljøvernlån.
3. Nærings- og handelsdepartementet i 2000 kan utgiftsføre refusjonsutbetalinger for utførte miljøiltak på tomte til tidligere Norsk Koksverk A/S innenfor gitt tilsagnsramme uten bevilgning under kap. 955 Norsk Koksverk post 71 Refusjon for miljøiltak.
4. Nærings- og handelsdepartementet i 2000 kan utgiftsføre refusjonsutbetalinger for utførte miljøiltak på tomte til Norsk Jern Eiendom A/S innenfor gitt tilsagnsramme uten bevilgning under kap. 956 Norsk Jern Eiendom A/S post 70 Refusjon for miljøiltak.

VII

Verftsstøtten bevilget over kap. 966 post 50 skal utbetales med 50 pst. ved kjølstrekking og 50 pst. ved ferdigstilling.

B. Rammeområde 10

I

På statsbudsjettet for 2000 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
U t g i f t e r				
1000		Fiskeridepartementet (jf. kap.1000)		
	1	Driftsutgifter	55 400 000	
	70	Tilskudd diverse formål	500 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
1001	70	Deltakelse i internasjonale organisasjoner Tilskudd	5 800 000	
1030	1	Fiskeridirektoratet (jf. kap. 4030) Driftsutgifter	246 800 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	1 500 000	
1040	70	Til gjennomføring av fiskeriatvanten Tilskudd til støtte av fiskeriene m.m., <i>kan overføres</i>	110 000 000	
1050	71	Diverse fiskeriformål Sosiale tiltak, <i>kan overføres</i>	3 000 000	
	73	Kvinnerettede og kompetansehevende tiltak, <i>kan overføres</i>	13 000 000	
	74	Erstatninger, <i>kan overføres</i>	1 860 000	
	78	DNA-register for vågehval	4 000 000	
	79	Informasjon ressursforvaltning	2 500 000	
2415		Statens nærings- og distriktsutviklingsfond, fiskeri- og andre regio- nalpolitiske tiltak		
	72	Tilskudd til fornyelse og kapasitetstilpasning i fiskeflåten, <i>kan overføres</i>	50 000 000	
	73	Rentestøtte stønadslån	2 000 000	
		Totale utgifter		<u>496 360 000</u>
I n n t e k t e r				
4000	1	Fiskeridepartementet (jf. kap. 1000) Refusjoner	10 000	
4030	1	Fiskeridirektoratet (jf. kap. 1030) Oppdragsinntekter	10 000	
	2	Salg av registre, diverse tjenester	80 000	
	3	Inntekter Fiskets Gang	300 000	
	4	Fangstinntekter overvåkingsprogrammet	10 000	
	6	Tvangsmulkt oppdrettsvirksomhet	560 000	
	7	Inntekter ved laboratoriene	2 670 000	
	8	Gebyr akvakultursøknader	2 360 000	
	9	Gebyr Merkeregisteret	3 390 000	
	10	Gebyr Kontrollverkets tjenester	22 160 000	
	11	Avgift fiskeførkontroll	1 665 000	
	12	Gebyr ervervstillatelse	2 420 000	
	14	Refusjoner	10 000	
		Totale inntekter		<u>35 645 000</u>

II

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Fiskeridepartementet i 2000 kan:

1. gi tilsagn for inntil 3 000 000 kroner utover gitt bevilgning under kap. 1050 Diverse fiskeriformål post 73 Kvinnerettede og kompetansehevende tiltak.

2. gi tilsagn for inntil 35 000 000 kroner utover gitt bevilgning til kap. 2415 post 72 Tilskudd til fornyelse og kapasitetstilpasning i fiskeflåten.

C. Rammeområde 11

I

På statsbudsjettet for 2000 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
U t g i f t e r				
1100		Landbruksdepartementet (jf. kap. 4100)		
	1	Driftsutgifter	103 912 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	12 553 000	
	70	Tilskudd til driften av Staur gård	250 000	
1102		Fylkesmannens landbruksavdeling (jf. kap. 4102)		
	1	Driftsutgifter	239 044 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	30 290 000	
1107		Statens dyrehelsetilsyn (jf. kap. 4107)		
	1	Driftsutgifter	182 631 000	
	73	Tilskudd til tiltak mot dyresykdommer, <i>overslagsbevilgning</i>	16 000 000	
1110		Statens landbrukstilsyn (jf. kap. 4110)		
	1	Driftsutgifter	85 344 000	
	45	Kjøp og renovering av Moerveien 12, <i>kan overføres</i>	16 500 000	
	73	Tilskudd til stamsædavl, <i>overslagsbevilgning</i>	1 782 000	
1112		Forvaltningsstøtte, utviklingsoppgaver og kunnskapsutvikling m.m.		
	50	Forvaltningsstøtte og utviklingsoppgaver, VI	93 368 000	
	51	Forvaltningsstøtte, utvikling og kunnskaps- formidling, Planteforsk	40 752 000	
	52	Støtte til fagsentrene	12 655 000	
1114		Statens næringsmiddeltilsyn (jf. kap. 4114)		
	1	Driftsutgifter	163 575 000	
1140		Miljø- og næringstiltak i jordbruket		
	50	Driftsøkonomiske analyser m.m.	18 206 000	
	77	Miljørettet prosjektarbeid m.m., <i>kan overføres</i>	31 182 000	
1142		Miljø- og næringstiltak i skogbruket		
	50	Forvaltningsstøtte, utvikling og kunnskapsformidling i skogbruket	12 410 000	
	51	Tilskudd til Utviklingsfondet for skogbruket	3 230 000	
	71	Tilskudd til langsiktige investeringer og næringstiltak i skogbruket, <i>kan overføres</i>	123 862 000	
	76	Ressurs- og miljøtiltak i skogbruket, <i>kan overføres</i>	23 174 000	
1143		Sentral landbruksforvaltning		
	1	Driftsutgifter	115 252 000	
	70	Tilskudd til beredskap i kornsektoren	19 000 000	
	71	Omstillingsstøtte til slakteri	19 006 000	
	72	Erstatninger, <i>overslagsbevilgning</i>	100 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
1145		Jordskifteverket (jf. kap. 4145)		
	1	Driftsutgifter	130 202 000	
1146		Norsk institutt for jord- og skogkartlegging (jf. kap. 4146)		
	1	Driftsutgifter	58 594 000	
1147		Reindriftsforvaltningen (jf. kap. 4147)		
	1	Driftsutgifter	23 231 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	4 942 000	
	70	Tilskudd til fjellstuer	625 000	
	71	Omstillingstiltak i Indre Finnmark, <i>kan overføres</i>	12 287 000	
1148		Naturskade – erstatninger og sikring		
	70	Tilskudd til sikringstiltak m.m., <i>kan overføres</i>	4 810 000	
	71	Naturskade, erstatninger, <i>kan overføres</i>	39 100 000	
1150		Til gjennomføring av jordbruksavtalen m.m. (jf. kap. 4150)		
	50	Fondsavsetninger, <i>overslagsbevilgning</i>	1 471 560 000	
	70	Markedsregulering, <i>kan overføres</i>	221 100 000	
	73	Pristilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	1 762 370 000	
	74	Direkte tilskudd, <i>kan overføres</i>	7 036 459 000	
	77	Utviklingstiltak, <i>kan overføres</i>	612 400 000	
	78	Velferdsordninger, <i>kan overføres</i>	1 874 454 000	
1151		Til gjennomføring av reindriftsavtalen m.m.		
	51	Tilskudd til Utviklings- og investeringsfondet	32 900 000	
	72	Tilskudd til organisasjonsarbeid	4 000 000	
	75	Kostnadssenkende og direkte tilskudd, <i>kan overføres</i>	41 300 000	
	79	Velferdsordninger	1 800 000	
1161		Statskog SF – forvaltningsdrift		
	70	Tilskudd til forvaltningsdrift	16 561 000	
	73	Avviklingskostnader	512 000	
	75	Oppsyn i statsalmenninger	6 644 000	
2411		Statens nærings- og distriktsutviklingsfond, lån til landbruksformål (jf. kap. 5311 og 5614)		
	50	Tapsfond, lån til landbruksformål	6 000 000	
	71	Rentestøtte	500 000	
		Totale utgifter		<u>14 726 429 000</u>
I n n t e k t e r				
4100		Landbruksdepartementet (jf. kap. 1100)		
	1	Refusjon og gebyr	362 000	
4102		Fylkesmannens landbruksavdeling (jf. kap. 1102)		
	4	Oppdragsinntekter og refusjoner	30 290 000	
4107		Statens dyrehelsetilsyn (jf. kap. 1107)		
	3	Gebyr- og analyseinntekter m.m.	9 031 000	
4110		Statens landbrukstilsyn (jf. kap. 1110)		

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	1	Gebyr og analyseinntekter m.m.	62 078 000	
4114	1	Statens næringsmiddeltilsyn (jf. kap. 1114) Gebyr og analyseinntekter m.m.	160 123 000	
4143		Sentral landbruksforvaltning		
	1	Driftsinntekter m.m.	6 629 000	
	80	Renteinntekter	1 759 000	
4145	1	Jordskifteverket (jf. kap. 1145) Saks- og gebyrinntekter	14 802 000	
4146	2	Norsk institutt for jord- og skogkartlegging (jf. kap. 1146) Driftsinntekter	15 786 000	
4147	1	Reindriftsforvaltningen (jf. kap. 1147) Driftsinntekter	1 540 000	
4150	80	Til gjennomføring av jordbruksavtalen m.m. (jf. kap. 1150) Refusjon fra Kornfondet	92 300 000	
5311	1	Statens nærings- og distriktsutviklingsfond, lån til landbruksformål (jf. kap. 2411) Gebyr	10 438 000	
5571	70	Totalisatoravgift Avgift	80 000 000	
5614	80	Renter av lån i Statens Landbruksbank (jf. kap. 2411) Renter	235 000 000	
		Totale inntekter		720 138 000

II
Fullmakter til å nytte inntekt frå sal
Stortinget samtykkjer i at Landbruksdepartementet i 2000 kan:

1. overskride kap. 1100 post 45 Store utstyrskjøp og vedlikehald med eit beløp som svarer til meirinntektene frå sal av eigedom.
2. rekne med unytta meirinntekter frå sal av eigedom ved utrekning av overførbart beløp under kap. 1100 post 45 Store utstyrskjøp og vedlikehald.

III
Meirinntektsfullmakter
Stortinget samtykkjer i at Landbruksdepartementet i 2000 kan overskride løyvingar mot tilsvarande meirinntekter under følgjande kapittel og postar:

Fullmakt til å overskride løyvingar under	mot tilsvarande meirinntekter under
Kap. 1100 post 01	Kap. 4100 post 01
Kap. 1102 post 21	Kap. 4102 post 04
Kap. 1107 post 01	Kap. 4107 post 03
Kap. 1110 post 01	Kap. 4110 post 01
Kap. 1114 post 01	Kap. 4114 post 01
Kap. 1143 post 01	Kap. 4143 post 01

Kap. 1145 post 01 Kap. 4145 post 01
Kap. 1146 post 01 Kap. 4146 post 02
Kap. 1147 post 01 Kap. 4147 post 01

IV
Fullmakt til å overskride
Stortinget samtykkjer i at Landbruksdepartementet i 2000 kan overskride løyvinga under kap. 1147 post 1 med inntil kr 500 000 i samheng med forskottering av utgifter til tvangsflytting av rein.

V
Fullmakt som gjeld fast eigedom
Stortinget samtykkjer i at Landbruksdepartementet i 2000 kan selje innkjøpt og opphavleg statseigedom for inntil kr 5 000 000.

VI
Tilsegnfullmakter
Stortinget samtykkjer i at Landbruksdepartementet i 2000 kan:

1. gi tilsegn om tilskott til sikringsarbeid for inntil kr 2 000 000 ut over løyvinga under kap. 1148 post 70.
2. gi tilsegn om tilskott til naturskadeerstatningar for inntil kr 10 000 000 ut over løyvinga under kap. 1148 post 71.

VII

Sal av aksjer

Stortinget samtykkjer i at Landbruksdepartementet kan selje staten sine aksjar i Statens Skogplanteskoler AS og datterselskap.

VIII

Oppretting av fond

Stortinget samtykkjer i at det blir oppretta eit statelig fond for regnskapsføring av inntekter og utgifter knytta til marknadsordninga for korn i samsvar med omtalen under kap. 1150 post 50.

IX

Overføring av kapital

Stortinget samtykker i at kapitalen i Typetegningsfondet overføres til Landbrukets utviklingsfond (LUF) pr. 1. januar 2000.

X

Personalmessige tiltak

Stortinget samtykker i at de personalmessige tiltakene gjennomføres som skissert i kap. 4.4 i St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 3 (1999-2000) og merknadene i Budsjett- innst. S. nr. 8 (1999-2000).

XI

Ordning for bostøtte

Stortinget samtykker i at det gjøres endringer i ordningen for bostøtte i tråd med omtale i kap. 4.3.1 i St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 3 (1999-2000).

Presidenten: Presidenten vil anta at Fremskrittspartiet og Høyre vil stemme imot – det blir bekreftet.

På statsbudsjettet for 1999 gjøres følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
U t g i f t e r :			
1100		Landbruksdepartementet (jf. kap. 4100)	
	01	Driftsutgifter, ø k e s med	2 689 000
		fra kr 100 228 000 til kr 102 917 000	
1102		Fylkesmannens landbruksavdeling (jf. kap. 4102)	
	01	Driftsutgifter, r e d u s e r e s med	786 000
		Fra kr 258 696 til kr 257 910 000	
1107		Statens dyrehelsetilsyn (jf. kap. 4107)	
	01	Driftsutgifter, r e d u s e r e s med	545 000
		fra kr 178 691 til 178 146 000	
	73	Tilskott til tiltak mot dyresykdommer, <i>overslagsbevilgning</i> , ø k e s m e d	11 785 000
		fra kr 3 215 000 til kr 15 000 000	
1110		Statens landbrukstilsyn (jf. kap. 4110)	
	01	Driftsutgifter, r e d u s e r e s med	237 000
		fra kr 77 628 000 til kr 77 391 000	
1114		Statens næringsmiddeltilsyn (jf. kap. 4114)	
	01	Driftsutgifter, r e d u s e r e s med	337 000
		fra kr 110 044 000 til kr 109 707 000	
1145		Jordskifteverket (jf. kap. 4145)	
	01	Driftsutgifter, r e d u s e r e s med	391 000
		fra kr 128 650 000 til kr 128 259 000	

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling – med de foretatte rettelser – bifaltes med 77 mot 32 stemmer.
(Voteringsutskrift kl. 16.12.06)

Votering i sak nr. 2

Komiteen hadde innstillet:

I

Dokument nr. 8:61 (1998-1999) – forslag fra stortingsrepresentantene Terje Knudsen, Øystein Hedstrøm, Harald T. Nesvik, Vidar Kleppe og Dag Danielsen om å be Regjeringen legge frem forslag slik at akvakulturnæringen blir behandlet likt med husdyrnæringen med hensyn til erstatning etter pålegg fra Landbruksdepartementet om destruksjon som følge av påvist gruppe A-sykdom – vedlegges protokollen.

II

Stortinget ber Regjeringen på egnet måte komme tilbake til saken, med en nærmere drøfting av de prinsipielle og økonomiske konsekvenser.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Votering i sak nr. 3

Komiteen hadde innstillet:

Kap.	Post	Formål	Kroner
1146		Norsk institutt for jord- og skogkartlegging (jf. kap. 4146)	
	01	Driftsutgifter, r e d u s e r e s med fra kr 58 588 000 til kr 58 409 000	179 000
1147		Reindrifftsforvaltningen (jf. kap. 4150)	
	01	Driftsutgifter, r e d u s e r e s med fra kr 21 049 000 til kr 20 985 000	64 000
1150		Til gjennomføring av jordbruksavtalen m.m. (jf. kap. 4150)	
	73	Pristilskudd, <i>overslagsbevilgning</i> , ø k e s med fra kr 1 752 370 000 til kr 1 779 370 000	27 000 000
	76	Markedsordninger, <i>overslagsbevilgning</i> , ø k e s m e d fra kr 797 673 000 til kr 822 673 000	25 000 000
2411		Statens Landbruksbank (jf. kap. 5311 og 5614)	
	01	Driftsutgifter, r e d u s e r e s med fra kr 47 633 000 til kr 47 483 000	150 000
I n n t e k t e r :			
4150		Til gjennomføring av jordbruksavtalen m.m. jf. kap. 1150	
	80	Markedsordningen for korn, ø k e s m e d fra kr 76 105 000 til kr 145 000 000	68 895 000
5545		Miljøavgifter i landbruket	
	70	Miljøavgift, kunstgjødning, r e d u s e r e s med fra kr 165 175 000 til kr 109 175 000	56 000 000
	71	Miljøavgift, plantevernmidler, r e d u s e r e s med fra kr 45 000 000 til kr 30 000 000	15 000 000
5571		Totalisatoravgift.....	
	70	Avgift, ø k e s med fra kr 67 000 000 til kr 80 000 000	13 000 000
5651		Aksjer i selskaper under Landbruksdepartementet	
	80	Utbytte, r e d u s e r e s med fra kr 63 200 000 til kr 31 467 000	31 733 000
(NY)	90	Salg av aksjer, b e v i l g e s med fra kr 31 467 000 til kr 31 467 000	315 000

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Votering i sak nr. 4

Presidenten: Under debatten har Leif Helge Kongs-
haug satt fram et forslag på vegne av Kristelig Folkeparti,
Senterpartiet og Venstre. Forslaget lyder:

«Dokument nr. 8:72 (1998-1999) – forslag fra stor-
tingsrepresentantene Marit Nybakk, Bjarne Håkon
Hanssen, Ansgar Gabrielsen, Siri Frost Sterri, Øystein
Hedstrøm og Erik Dalheim om å tillate fortsatt bruk av
förtilskuddet Sink Bacitracin i Norge – bifalles ikke.»

Komiteen hadde innstillet:

Stortinget ber Regjeringen tillate fortsatt bruk av för-
tilskuddet Sink Bacitracin i Norge.

V o t e r i n g :

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling
og forslaget fra Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og
Venstre bifaltes innstillingen med 72 mot 37 stemmer.
(Voteringsutskrift kl. 16.13.58)

Votering i sak nr.5

Komiteen hadde innstillet:

Dokument nr. 8:4 (1999-2000) forslag fra stortings-
representant Steinar Bastesen om at Statens nærings- og
distriktsutviklingsfond (SND) snarest tilføres kapital
som øremerkes lån og tilskudd til fiskebruk som trues av
nedleggelse som følge av EØS-avtalens hygienekrav –
bifalles ikke.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes mot 1 stemme.

Votering i sak nr.6

Komiteen hadde innstillet:

St.meld. nr. 49 (1998-1999) om dei fiskeriavtalene
Noreg har inngått med andre land for 1999 og fisket etter
avtalene i 1997 og 1998 – blir vedlagt protokollen.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Votering i sak nr. 7

Komiteen hadde innstillet:

I

På statsbudsjettet for 1999 vert gjort fylgjande endringar:

Kap.	Post	Formål	Kroner
U t g i f t e r :			
947		Tilskot til sysselsetting av sjøfolk	
	70	Tilskot, <i>overslagsløyving</i> , v e r t a u k a med frå kr 285 000 000 til kr 306 000 000	21 000 000
955 (nytt)		Norsk Koksverk	
	71	Refusjon for miljøtiltak, v e r t l ø y v d med	45 000 000
956 (nytt)		Norsk Jern Eiendom A/S	
	70	Refusjon for miljøtiltak, v e r t l ø y v d med	500 000

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

957 (nytt)		Kongsberg Gruppen ASA	
	90	Kjøp av aksjar, v e r t l ø y v d med	300 000 000

Presidenten: Her har Fremskrittspartiet og Høyre varslet at de vil stemme imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes med 78 mot 30 stemmer.
(Voteringsutskrift kl. 16.15.35)

Videre var innstillet:

959 (nytt)		Rana Gruber AS	
	70	Tilskot til avskrivning av ansvarleg lån, v e r t l ø y v d med	10 000 000
2420		Statens nærings- og distriktsutviklingsfond	
	90	Lån til grunnfinansieringsordninga, <i>overslagsløyving</i> , v e r t r e d u s e r t med frå kr 26 050 000 000 til kr 24 000 000 000	2 050 000 000
	91	Lån til risikolåneordninga, <i>overslagsløyving</i> , v e r t a u k a med	2 625 000 000
	94	Lån til lågrisikolåneordninga, <i>overslagsløyving</i> , v e r t r e d u s e r t med	1 385 000 000
I n n t e k t e r :			
3950 (nytt)		Sydvaranger ASA	
	91	Tilbakebetaling av ansvarleg lån, v e r t l ø y v d med	42 000 000

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

3957 (nytt)		Kongsberg Gruppen ASA	
	92	Tilbakebetaling av ansvarleg lån, v e r t l ø y v d med	300 000 000

Presidenten: Fremskrittspartiet og Høyre har varslet at de vil stemme imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes med 77 mot 31 stemmer.
(Voteringsutskrift kl. 16.16.15)

Videre var innstillet:

3959 (nytt)		Rana Gruber AS	
	91	Avskrivning av ansvarleg lån, v e r t l ø y v d med	10 000 000
5320		Statens nærings- og distriktsutviklingsfond	
	90	Avdrag på utestående fordringar, grunnfinansieringsordninga, v e r t r e d u s e r t med	2 300 000 000

	frå kr 26 500 000 000 til kr 24 200 000 000	
91	Avdrag på utestående fordringar, risikolåneordninga, v e r t a u k a med	2 735 000 000
	frå kr 5 355 000 000 til kr 8 090 000 000	
92	Avdrag på utestående fordringar, lågrisikolåneordninga, v e r t r e d u s e r t med	1 185 000 000
	frå kr 2 180 000 000 til kr 995 000 000	
5620	Renter og utbytte fra Statens nærings- og distriktsutviklingsfond	
80	Renter, grunnfinansieringsordninga, v e r t a u k a med	127 000 000
	frå kr 348 000 000 til kr 475 000 000	
81	Renter, risikolåneordninga, v e r t a u k a med	17 500 000
	frå kr 129 500 000 til kr 147 000 000	
82	Renter, lågrisikolåneordninga, v e r t r e d u s e r t med	10 000 000
	frå kr 26 000 000 til kr 16 000 000	
5656	Aksjar under Nærings- og handelsdepartementet si forvaltning	
80	Utbytte, v e r t a u k a med	9 000 000
	frå kr 1 257 000 000 til kr 1 266 000 000	

II

Løyvinga under kap. 953 Kings Bay AS post 70 Tilskot, vert gjort overførbar ved tilføyning av stikkordet «kan overførast».

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Votering i sak nr. 8

Presidenten: Under debatten har Terje Knudsen satt fram et forslag på vegne av Fremskrittspartiet og Høyre. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen iverksette tiltak og utarbeide forslag i tråd med merknadene fra Fremskrittspartiet og Høyre i Innst. S. nr. 47 (1999-2000).»

Det voterer først over forslaget og deretter over innstillingen.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet og Høyre ble med 78 mot 31 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 16.17.09)

Komiteen hadde innstillet:

Dokument nr. 8:1 (1999-2000) – forslag frå stortingsrepresentantane Per-Kristian Foss og Ansgar Gabrielsen om å be Regjeringen iverksette tiltak for å redusere skjemaveldet og antall lover og forskrifter næringslivet må forholde seg til – vert å leggja ved protokollen.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

S a k n r . 9

Referat

Presidenten: Det foreligger ikke noe referat.

Møtet hevet kl. 16.15.